

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΟΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΟΝΕΙΚΗΣ
ΕΜΠΛΟΚΗΣ

ΑΝΤΟΥΡΑΚΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

Επιβλέπων καθηγητής: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΝΟΥΣΟΥ

Ρέθυμνο, Μάρτιος 2019

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ
Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».**

[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΟΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΟΝΕΙΚΗΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ

ΑΝΤΟΥΡΑΚΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

Υπέθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2018

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς».

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**«Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΟΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΟΝΕΙΚΗΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ»**

ΑΝΤΟΥΡΑΚΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

Ευαγγελία Μανούσου

Καθηγήτρια-Σύμβουλος ΕΑΠ

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Μαρία Ιβρίντελη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Χρήστος Παναγιωτακόπουλος

Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών

Ρέθυμνο, Μάρτιος, 2019

Αφιέρωση

*Αφιερώνω αυτή την εργασία στους γονείς
που στηρίζουν τα παιδιά τους σε κάθε τους βήμα και στέκονται αρωγοί
σε κάθε προσπάθεια αναζήτησης της γνώσης, της ευτυχίας και του εαυτού τους.*

Περίληψη

Η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να έχει για τον μαθητή, τόσο στην σχολική επίδοση και συμπεριφορά, όσο και στην κοινωνικοποίηση και την ομαλή προσαρμογή του στο σχολικό περιβάλλον. Η ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας αποτελεί τον βασικό παράγοντα ενίσχυσης της γονεϊκής εμπλοκής που όμως είναι αρκετά δύσκολο να επιτευχθεί.

Η χρήση του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών μέσων μπορεί να προσφέρει τη λύση στα προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας, δίνοντας καινοτόμες προοπτικές και δυνατότητες στην μεταξύ τους σχέση. Η τεχνολογία μπορεί να τους φέρει πιο κοντά, εκμηδενίζοντας τους χωροχρονικούς περιορισμούς, που αποτελούν συνήθως, το βασικότερο πρόβλημα.

Σκοπός της εν λόγω μελέτης είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος για γονείς μαθητών Α΄ Δημοτικού, σύμφωνα με τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

Το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, που εμπεριέχεται στο διαδικτυακό περιβάλλον, σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προσδοκίες των γονέων και τις μαθησιακές ιδιαιτερότητες των μαθητών. Μέσα από την έρευνα δράσης, γονείς και μαθητές είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να αλληλεπιδράσουν με το περιβάλλον, ώστε να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα και οι αδυναμίες του. Διαπιστώνεται πως η αλληλεπίδραση με το διαδικτυακό περιβάλλον κατάφερε να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή στους τομείς της επικοινωνίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου, της βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες και της γονεϊκής μέριμνας. Η ασύγχρονη μορφή επικοινωνίας μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος αποτέλεσε μια βασική αδυναμία του. Οι γονείς υποστηρίζουν πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει την εμπλοκή τους και δηλώνουν πως θα επιθυμούσαν τη συνέχιση και την επέκταση του προγράμματος.

Λέξεις – Κλειδιά

Γονεϊκή εμπλοκή, εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, επικοινωνία σχολείου-οικογένειας, ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό

Abstract

Parental involvement in education can only have positive results for the pupil, both in school performance and attitude, as well as in his socialisation and smooth adaptation to the school environment. Effective communication and collaboration between school and family is the key factor in enhancing parental involvement, although it is quite difficult to achieve.

The use of the Internet and electronic media can provide the solution to communication and collaboration problems between school and family, giving them innovative perspectives and opportunities in empowering their relationship. Technology can bring them closer, by minimizing space and time constraints, which are usually the most fundamental barrier.

The purpose of this study was to design and implement an online environment for parents of first grade students, in accordance with the principles of distance learning, aiming at enhancing their involvement in the education of their children.

The digital learning material, contained in the online environment, was designed according to the needs and expectations of the parents' and the pupils' learning characteristics. Through the action research, parents and students had the opportunity to utilize and interact with the environment in order to explore its effectiveness and weaknesses. Interaction with the online environment has been shown to enhance parental engagement in the areas of family and school communication, learning at home and parenting. The asynchronous form of communication through the web environment has been a basic weakness. Parents strongly believe that an online environment has the potential to enhance their involvement and declare the approach should be implemented more widely.

Keywords

Parental involvement, school distance learning, school-parent communication, digital learning material

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	v
Abstract	vi
Περιεχόμενα	vii
Κατάλογος Σχημάτων	ix
Κατάλογος Εικόνων	ix
Κατάλογος Παραρτημάτων.....	ix
Κεφάλαιο 1ο - Εισαγωγή	1
1.1 Τοποθέτηση του προβλήματος.....	1
1.2 Τα κριτήρια και η σημασία επιλογής του θέματος.....	2
1.3 Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας.....	4
1.4 Η σημαντικότητα της εργασίας.....	5
1.5 Η δομή της εργασίας.....	6
Κεφάλαιο 2 ^ο -Η γονεϊκή εμπλοκή στο σχολικό περιβάλλον.....	7
2.1 Ιστορική ανασκόπηση της γονεϊκής εμπλοκής	7
2.2 Ορισμός γονεϊκής εμπλοκής	10
2.3 Είδη γονεϊκής εμπλοκής	11
2.4 Η σημασία της γονεϊκής εμπλοκής.....	14
2.5 Παράγοντες που καθορίζουν τη γονεϊκή εμπλοκή.	18
Κεφάλαιο 3ο : Η σύνδεση της τεχνολογίας με τη γονεϊκή εμπλοκή	23
3.1 Η χρήση των ΤΠΕ για την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής.....	23
3.2 Ο όρος «εξ αποστάσεως εκπαίδευση» και τα βασικά χαρακτηριστικά της.....	27
3.2.1 Μοντέλα και χαρακτηριστικά δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού για την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.....	30
3.2.2 Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού Υλικού στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση ...	33
3.3 Ανασκόπηση ερευνών αναφορικά με τη σημασία της γονεϊκής εμπλοκής και την υποστήριξή της από τις ΤΠΕ	35
Κεφάλαιο 4 ^ο :Μεθοδολογία Έρευνας	46
4.1 Τα χαρακτηριστικά της έρευνας.....	46
4.1.1 Είδος έρευνας.....	46
4.1.2 Μεθοδολογικά εργαλεία	47
4.1.3 Συμμετέχοντες στην έρευνα	49
4.1.4 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας	49
4.2 Το διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Υλικό	49
4.2.1 Σχεδιασμός και στόχοι του Εκπαιδευτικού Υλικού.....	49
4.2.2 Αναλυτική περιγραφή του Εκπαιδευτικού Υλικού	50
4.3 Αποτελέσματα της έρευνας	61
4.3.1 Ανάλυση δεδομένων παρατήρησης.	61
4.3.2 Ανάλυση δεδομένων συνεντεύξεων Α΄ φάσης.....	63
4.3.3 Ανάλυση δεδομένων συνεντεύξεων Β΄ Φάσης	67
4.3.4 Σύνοψη αποτελεσμάτων	72
Κεφάλαιο 5ο: Συμπεράσματα & Συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.....	74
5.1 Συμπεράσματα	74
5.2 Περιορισμοί και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	78

Βιβλιογραφικές αναφορές	81
Παράρτηματα Εργασίας	95
Παράρτημα Α: Ερωτήσεις Συνέντευξης Α΄ Φάσης	96
Παράρτημα Β: Απομαγνητοφώνηση Συνέντευξης Α΄ Φάσης.....	97
Παράρτημα Γ: Ερωτήσεις Συνέντευξης Β΄ Φάσης	108
Παράρτημα Δ: Απομαγνητοφώνηση Συνέντευξης Β΄ Φάσης.....	109
Παράρτημα Ε: Απαντήσεις στις Αποστολές	124

Κατάλογος Σχημάτων

A.A.	Τίτλος	Σελίδα
Σχήμα 1	Σύνθεση πεδίων της εξΑΕ	28
Σχήμα 2	Σχέση Εκπαιδευτή, Εκπαιδευόμενου, Εκπαιδευτικού Υλικού στην εξΑΕ	30

Κατάλογος Εικόνων

A.A.	Τίτλος	Σελίδα
Εικόνα 1	Κεντρική οθόνη διαδικτυακού περιβάλλοντος	53
Εικόνα 2	Κεντρική Οθόνη από ενότητα 1	54
Εικόνα 3	Άσκηση Αυτο-αξιολόγησης	54
Εικόνα 4	Εικόνα από το βίντεο	55
Εικόνα 5	Παίζω με τις λέξεις-Περιεχόμενα	55
Εικόνα 6	Τα παιδιά φτιάχνουν λέξεις ενώνοντας συλλαβές	56
Εικόνα 7	Τα παιδιά προσπαθούν να αναγνωρίσουν τη σωστή λέξη	56
Εικόνα 8	Τα παιδιά προσπαθούν να αντιστοιχίσουν τη λέξη με την εικόνα	57
Εικόνα 9	Τα παιδιά διαβάζουν τη συλλαβή που τους δείχνουν οι γονείς τους	57
Εικόνα 10	Τα παιδιά γράφουν ορθογραφία	58
Εικόνα 11	Ιδέες για ζωγραφική	58
Εικόνα 12	Τα εκπαιδευτικά βίντεο	59
Εικόνα 13	Παιχνίδι γνωριμίας με τους ήρωες	59
Εικόνα 14	Ποια είναι η φωνή και πώς σχηματίζονται τα γράμματα	60
Εικόνα 15	Τα παιδιά δείχνουν τα γράμματα που τους λένε οι γονείς τους	60
Εικόνα 16	Οι Αποστολές	61

Κατάλογος Παραρτημάτων

A.A.	Τίτλος	Σελίδα
Παράρτημα Α	Ερωτήσεις Συνέντευξης Α΄ Φάσης	95
Παράρτημα Β	Απομαγνητοφώνηση Συνέντευξης Α΄ Φάσης	96
Παράρτημα Γ	Ερωτήσεις Συνέντευξης Β΄ Φάσης	107
Παράρτημα Δ	Απομαγνητοφώνηση Συνέντευξης Β΄ Φάσης	108

Παράρτημα Ε	Απαντήσεις στις Αποστολές	123
-------------	---------------------------	-----

Συνομογραφίες & Ακρωνύμια

ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
εξΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Ε.Υ.	Εκπαιδευτικό Υλικό
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας
ΔΣ	Δημοτικό Σχολείο

1 Κεφάλαιο 1ο - Εισαγωγή

1.1 Τοποθέτηση του προβλήματος

Σύμφωνα με τη μελέτη της βιβλιογραφίας και των σχετικών ερευνών, που παρουσιάζονται στη συγκεκριμένη εργασία (Oguzkan & Oral, 1987; Reynolds, 1992; Kohl, Weissberg, Reynolds, & Kaspro, 1994; Samaras & Wilson, 1998; Miede & Reynolds, 1999; Celenk, 2003; Patrikakou et al, 2005; Arnold, Zeljo, & Doctoroff, 2008; Epstein, 2009; Antonopoulou, Koutrouba, & Babalis, 2011; Tariq Bhatti & Qazi, 2011; Grace, Jethro, & Aina, 2012; Jeynes, 2012; Castro et al., 2015; Patrikakou, 2016; Roy & Giraldo-García, 2018) καταλήγουμε στο αδιαμφισβήτητο συμπέρασμα πως η γονεϊκή εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία, μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να επιφέρει, τόσο στον ίδιο τον μαθητή όσο και στο εκπαιδευτικό σύστημα. Όμως αρκετοί ανασταλτικοί παράγοντες, ορισμένοι από τη μεριά του σχολείου και των εκπαιδευτικών, ορισμένοι από τη μεριά των γονέων, υπονομεύουν τη δημιουργία μιας συνεργατικής σχέσης μεταξύ τους, περιορίζοντας με αυτόν τον τρόπο την γονεϊκή εμπλοκή. Ένας από τους βασικότερους αυτούς παράγοντες είναι ο χρόνος, η έλλειψη του οποίου ελαχιστοποιεί τις ευκαιρίες ουσιαστικής, πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνίας μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών (η επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών αποτελεί έναν από τους έξι τομείς της γονεϊκής εμπλοκής). Διαπιστώνεται ότι όσο μεγαλύτερη είναι η εμπλοκή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία και ιδιαίτερα στον τομέα της καθοδήγησης και υποστήριξης της μάθησης στο σπίτι, τόσο μεγαλύτερη είναι και η επίδοση των μαθητών στο σχολείο. Το κοινωνικό, το μορφωτικό και το οικονομικό επίπεδο της οικογένειας δεν αποτελούν τον βασικό παράγοντα σύνδεσης με την σχολική επίδοση. Τη θέση αυτή έχει δικαιωματικά κερδίσει η γονεϊκή εμπλοκή και ιδιαίτερα στον τομέα της υποστήριξης της μάθησης στο σπίτι (Constantino, 2003; Henderson & Mapp, 2002; Mapp, 1997). Όμως πολλοί γονείς δηλώνουν πως ενώ έχουν την πρόθεση, δεν γνωρίζουν πώς να υποστηρίξουν τα παιδιά τους στο σπίτι (Kalin & Steh, 2010). Τα σχολεία θα έπρεπε να έχουν την υποχρέωση και την ευθύνη να καλύψουν αυτό το κενό (Epstein, 2010).

Μια ουσιαστική σχέση αλληλεπίδρασης, διπλής κατεύθυνσης, η οποία βασίζεται στο αλληλοσεβασμό και στη συνεργασία και τη δημιουργία ενός κοινού οράματος με επίκεντρο τον μαθητή, θα πρέπει να είναι ο βασικότερος σκοπός της συνεργασίας μεταξύ

σχολείου και οικογένειας. Τα κατάλληλα εργαλεία και οι κατάλληλες μέθοδοι επίτευξης αυτού του οράματος, είναι πολύ σημαντικό να βρεθούν προς όφελος του κάθε μαθητή ξεχωριστά αλλά και γενικά προς όφελος όλου του εκπαιδευτικού συστήματος.

Σε μια κοινωνία, στην οποία οι ΤΠΕ έχουν εισχωρήσει σε κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής και πλέον εξαρτόμαστε από αυτήν, είναι πολύ σημαντικό το σχολείο να χρησιμοποιήσει νέες μεθόδους, αξιοποιώντας τη διαθέσιμη τεχνολογία, ώστε να γεφυρώσει τις σχέσεις του με τους γονείς. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όχι μόνο μπορεί να εξαλείψει τους χωροχρονικούς περιορισμούς και να δημιουργήσει το πλαίσιο για μια ουσιαστική, αμφίδρομη και ευέλικτη μορφή επικοινωνίας και συνεργασίας, αλλά μπορεί και να συμβάλει στην εφαρμογή δραστηριοτήτων, επιμορφωτικού χαρακτήρα για τους γονείς, με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής στο σύνολο της.

Πολλές είναι οι έρευνες που τονίζουν τη σύνδεση της γονεϊκής εμπλοκής με τη βελτίωση της σχολικής επίδοσης, την ακαδημαϊκή πορεία και τα γενικότερα οφέλη στη συμπεριφορά και την προσωπικότητα του παιδιού (Antonopoulou, Koutrouba, & Babalis, 2011; Arnold, Zeljo, & Doctoroff, 2008; Celenk, 2003; Epstein, 2009; Grace, Jethro, & Aina, 2012; Jeynes, 2012; Kohl, Weissberg, Reynolds, & Kaspro, 1994; Miede & Reynolds, 1999; Oguzkan & Oral, 1987; Reynolds, 1992; Samaras & Wilson, 1998, pp. 1–27; Tariq Bhatti & Qazi, 2011; Patrikakou et al, 2005; Castro et al., 2015), όμως οι έρευνες που μελετούν αν η γονεϊκή εμπλοκή μπορεί να ενισχυθεί με την χρήση της τεχνολογίας, είναι πολύ περιορισμένες (Dardenne, 2010; Del Valle, 2011; Ozcinar & Ekizoglu, 2013; Patrikakou, 2016; Limin Gu, 2017).

1.2 Τα κριτήρια και η σημασία επιλογής του θέματος

Στην εν λόγω εργασία κρίνεται απαραίτητο από τον ερευνητή να παρουσιαστούν τόσο τα ακαδημαϊκά όσο και τα προσωπικά κριτήρια επιλογής του θέματος. Η προσωπική εμπειρία δημιούργησε τα ερωτήματα και τους προβληματισμούς, η βαθύτερη κατανόηση των οποίων οδήγησε στην ανάγκη ανάλυσης και διερεύνησης, μέσω της ακαδημαϊκής έρευνας, με στόχο την αναζήτηση των κρυφών δομών και σχέσεων που τα χαρακτηρίζουν,

για την επίτευξη μιας μορφής ερμηνείας αλλά και την παρέμβαση, με απώτερο σκοπό την αντιμετώπιση και τη βελτίωση.

Ο ερευνητής, έχοντας μια διδακτική εμπειρία 10 σχολικών χρόνων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ως αναπληρωτής εκπαιδευτικός, διαπιστώνει πως η ανάπτυξη μιας ουσιαστικής σχέσης εμπιστοσύνης με τους γονείς είναι πολύ δύσκολο να αναπτυχθεί μέσα σε ένα σχολικό έτος, ειδικά όταν αλλάζει κάθε χρόνο η σχολική μονάδα τοποθέτησης. Αυτή η συχνή αλλαγή τάξεων και σχολικού περιβάλλοντος προϋποθέτει τη συνεργασία και την ουσιαστική επικοινωνία με τους γονείς, ώστε να διευκολυνθεί το διδακτικό έργο και να κατανοηθούν, σε εύλογο χρονικό διάστημα, οι διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών για να ακολουθηθεί η βέλτιστη διδακτική μέθοδος για κάθε μαθητή αλλά και για να εξασφαλιστεί η ποιότητα του διδακτικού έργου.

Την τρέχουσα σχολική χρονιά, ο ερευνητής έχοντας αναλάβει, για τρίτη χρονιά, την Α΄ δημοτικού διαπιστώνει πως ειδικά στη συγκεκριμένη τάξη, οι μαθητές των οποίων οι γονείς έχουν πιο ενεργό ρόλο στην μαθησιακή υποστήριξή τους και στην ουσιαστική επικοινωνία με τον δάσκαλο της τάξης, έχουν θεαματικά καλύτερη επίδοση. Θέλοντας οι ίδιες μαθησιακές ευκαιρίες να παρέχονται σε κάθε μαθητή, ο ερευνητής κάθε φορά που αναλαμβάνει την Α΄ δημοτικού κάνει πολλές και συχνές συναντήσεις, ενημερώσεις και συζητήσεις με τους γονείς, σε συλλογικό αλλά και προσωπικό επίπεδο, τονίζοντας κάθε φορά την ανάγκη σωστής υποστήριξης και καθοδήγησης που έχουν τα παιδιά τους από τους ίδιους. Διαπιστώνεται πως αρκετοί δεν γνωρίζουν πώς να υποστηρίξουν τα παιδιά τους και πως όλοι έχουν αμφιβολίες αναφορικά με τον βαθμό που η δική τους υποστήριξη και εμπλοκή μπορεί να επηρεάσει την επίδοση των παιδιών τους. Θέλοντας να ενισχυθεί η επικοινωνία μεταξύ δασκάλου και γονέων, με στόχο τον σχεδιασμό της κατάλληλης υποστήριξης από την πλευρά των γονέων και την ενημέρωσή τους αναφορικά με τη μέθοδο διδασκαλίας και τις απαιτήσεις του δασκάλου της τάξης, κρίνεται απαραίτητο, παρά τις αντίθετες γνώμες πολλών συναδέλφων και διευθυντών, να γίνονται πολλές συναντήσεις γονέων και να παρέχεται και η δυνατότητα της τηλεφωνικής επικοινωνίας, ώστε να τονιστεί η αξία της μεταξύ τους συνεργασίας. Όμως υπάρχουν πολλοί ανασταλτικοί παράγοντες που επηρεάζουν αυτή την προσπάθεια επικοινωνίας. Οι συναντήσεις σε συγκεκριμένο χρόνο και χώρο είναι ο βασικότερος από αυτούς τους παράγοντες καθώς οι επαγγελματικές, οικογενειακές ή ακόμα και κινητικές δυνατότητες

κάποιων γονέων καθιστούν αδύνατη την φυσική παρουσία τους σε αυτές. Επίσης, η τηλεφωνική επικοινωνία είναι αρκετές φορές αδύνατη καθώς οι υποχρεώσεις, ο χώρος και ο διαθέσιμος χρόνος καθιστούν δύσκολη τη σύγχρονη μορφή επικοινωνίας.

Η διαπίστωση του βαθμού που η γονεϊκή εμπλοκή μπορεί να επηρεάσει τη σχολική επίδοση των μαθητών και η ανάγκη διερεύνησης μεθόδων και διαδικασιών μέσω των οποίων μπορεί να ενισχυθεί η γονεϊκή εμπλοκή και η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικού και γονέων, οδήγησε τον ερευνητή στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος.

1.3 Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας

Ο σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος, για γονείς και μαθητές Α΄ δημοτικού, σύμφωνα με τις αρχές και το πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, για την επιμόρφωση και τη συμβουλευτική των γονέων στον τομέα της γονεϊκής εμπλοκής καθώς και την προσπάθεια ενίσχυσής της μέσα από το εκπαιδευτικό υλικό της συγκεκριμένης πλατφόρμας.

Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι:

1. Ποιες είναι οι προδιαγραφές ενός εκπαιδευτικού υλικού σε διαδικτυακό περιβάλλον, που μπορούν να ενισχύσουν την γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία μαθητών Α΄ δημοτικού;
2. Πώς συμβάλει η αξιοποίηση ενός ειδικά διαμορφωμένου διαδικτυακού περιβάλλοντος στην ενίσχυση και την βελτίωση της γονεϊκής εμπλοκής μαθητών Α΄ δημοτικού;
3. Ποιες αλλαγές παρατηρείται να συντελούνται στη μαθησιακή διαδικασία των παιδιών που οι γονείς τους συμμετέχουν στο ειδικά διαμορφωμένο διαδικτυακό περιβάλλον με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής τους;

Οι στόχοι της εργασίας είναι:

- Να διερευνηθούν οι προδιαγραφές ενός εκπαιδευτικού υλικού με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής στη μαθησιακή διαδικασία μαθητών Α΄ δημοτικού, με την αξιοποίηση μιας διαδικτυακής πλατφόρμας.

- Να μελετηθεί πως συμβάλει η αξιοποίηση του ειδικά διαμορφωμένου διαδικτυακού περιβάλλοντος στην ενίσχυση και τη βελτίωση της γονεϊκής εμπλοκής,
- Να καταγραφούν και να αξιολογηθούν οι αλλαγές που συντελούνται μαθησιακά στους μαθητές που οι γονείς τους συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

1.4 Η σημαντικότητα της εργασίας

Το θεωρητικό και ερευνητικό πλαίσιο αναφορικά με την αξία της γονεϊκής εμπλοκής στη εκπαιδευτική διαδικασία προσφέρει αδιαμφισβήτητα αποτελέσματα. Προηγούμενες μελέτες έχουν επισημάνει την αξία της γονεϊκής εμπλοκής στην μαθησιακή διαδικασία και το βαθμό που μπορεί να επηρεάσει τη σχολική επίδοση των μαθητών (Patrikakou et al, 2005; Arnold, Zeljo, & Doctoroff, 2008; Epstein, 2009; Antonopoulou, Koutrouba, & Babalis, 2011; Tariq Bhatti & Qazi, 2011; Grace, Jethro, & Aina, 2012; Jeynes, 2012; Castro et al., 2015; Patrikakou, 2016; Roy & Giraldo-García, 2018).

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ μπορεί να δώσει νέες δυνατότητες και ευελιξία στην επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων αλλά και να ενισχύσει την επιμόρφωση και ενημέρωση των γονέων, σε θέματα, μεθόδους και διαδικασίες που αφορούν τη γονεϊκή εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία (Şad, Konca, Özer & Acar, 2016). .

Όμως, οι έρευνες που αφορούν την αξιοποίηση των ΤΠΕ και τις δυνατότητες που μπορεί προσφέρει στον τομέα της ενίσχυσης της γονεϊκής εμπλοκής, είναι αρκετά περιορισμένες (Limin, 2017). Συνεπώς η συγκεκριμένη έρευνα θα συμβάλει στην ενίσχυση του τομέα αυτού, προσφέροντας πολύτιμες πληροφορίες, στις οποίες μπορούν να στηριχθούν επόμενες έρευνες, αναφορικά με τις προδιαγραφές και τον τρόπο που ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής. Εκπαιδευτικοί και διευθυντές μπορούν να αναγνωρίσουν την ανάγκη υιοθέτησης σύγχρονων μεθόδων εμπλοκής των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω των αποτελεσμάτων της συγκεκριμένης έρευνας, ώστε η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής μέσω των ΤΠΕ να γίνει μια πραγματικότητα στο σύγχρονο σχολείο αναβαθμίζοντας την ποιότητα της εκπαίδευσης.

1.5 Η δομή της εργασίας

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η τοποθέτηση του προβλήματος και τα κριτήρια που οδήγησαν στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος. Η αξία, η σημασία, τα ερευνητικά ερωτήματα και ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας κρίθηκε αναγκαίο να παρουσιαστούν στο πρώτο κεφάλαιο, το οποίο έχει εισαγωγικό χαρακτήρα, θέλοντας να κατευθύνουν τη δομή της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται και τεκμηριώνεται θεωρητικά η έννοια, η σημασία και τα είδη της γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και οι παράγοντες που την περιορίζουν.

Στο τρίτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η σύνδεση της τεχνολογίας με τη γονεϊκή εμπλοκή και η σημασία του ρόλου των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο σχεδιασμό ενός διαδικτυακού υλικού με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής. Επίσης, στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται προηγούμενες έρευνες με σκοπό την ανάδειξη της σημασίας της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής και τον τρόπο αλλά και τον βαθμό που οι ΤΠΕ και το διαδίκτυο μπορούν να συμβάλουν στην προσπάθεια αυτή.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της εργασίας, πραγματοποιείται αναλυτική αναφορά στο εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε και ακολουθεί η παρουσίαση και η ανάλυση των δεδομένων αυτής της έρευνας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα της συγκεκριμένης ερευνητικής προσπάθειας, αναφέρονται οι περιορισμοί της έρευνας αλλά και οι προτάσεις-εισηγήσεις για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων για περαιτέρω έρευνα. Ακολουθούν οι βιβλιογραφικές αναφορές και τα παραρτήματα της εργασίας.

2 Κεφάλαιο 2^ο -Η γονεϊκή εμπλοκή στο σχολικό περιβάλλον.

2.1 Ιστορική ανασκόπηση της γονεϊκής εμπλοκής

Η σχέση οικογένειας και σχολείου αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα πεδίο πλούσιου θεωρητικού και ερευνητικού ενδιαφέροντος. Η σχέση αυτή συνδέεται άρρηκτα με την ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης και την ακαδημαϊκή επιτυχία του μαθητή αλλά και με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας τόσο του σχολείου όσο και της οικογένειας, ως φορέων κοινωνικοποίησης και εκπαίδευσης. Η σχέση αυτή φαίνεται να επηρεάζεται στις διάφορες ιστορικές περιόδους από κοινωνικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς παράγοντες και επιστημονικές προσεγγίσεις. Η μελέτη της σύνδεσης ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια, γνωστή ως γονεϊκή εμπλοκή γίνεται αντιληπτή από τον τρόπο που οι γονείς συμμετέχουν στις μαθησιακές εμπειρίες των παιδιών τους (Adams, Forsyth, & Mitchell, 2009. Schecter & Sherri, 2008; Epstein 2009; Castro et al., 2015).

Από το 1980 μέχρι σήμερα η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση υπόκεινται σε διαρκείς αλλαγές, ανάλογες με τη δυναμική των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ σχολείου και οικογένειας διαμορφώνοντας νέες αντιλήψεις και αξίες για τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση. Έως τότε το ενδιαφέρον για τη συμβολή της οικογένειας στην εκπαιδευτική διαδικασία περιοριζόταν μόνο στο κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας σε συνάρτηση με τις σχολικές επιδόσεις των παιδιών (Γεωργίου, 1993. Ryan & Adams, 1995. Scott-Jones, 1995). Σταδιακά όμως το ενδιαφέρον των ερευνητών αρχίζει να μετατοπίζεται στις διαδικασίες μέσω των οποίων το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο και άλλα δομικά χαρακτηριστικά της οικογένειας επηρεάζουν την εκπαίδευση των παιδιών μέσα από τη σχέση τους με το σχολείο. Αναδεικνύεται η σημασία της διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ σχολείου και οικογένειας και η ανάγκη ανάπτυξης συνεργατικών και ουσιαστικών μορφών επικοινωνίας μεταξύ τους (Fan & Chen, 2001; Bakker & Denessen, 2007; Driessen, Smit & Slegers, 2005. Epstein, 2001, 2009; Garcia, 2004; Seginer, 2006; Theodorou, 2007; Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013).

Ιδιαίτερα κατά τη δεκαετία του 1990 η θετική επίδραση της γονεϊκής εμπλοκής, κυρίως στην ακαδημαϊκή πρόοδο των παιδιών, είναι ευρέως κοινωνικά και εκπαιδευτικά διαδεδομένη. Θεωρήθηκε μάλιστα ως η λύση των ποικίλων σχολικών προβλημάτων (Fan & Chen, 2001). Προγράμματα που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας της

εκπαίδευσης, σε διαφορετικές χώρες, προάγουν την συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία τόσο στο πλαίσιο του σχολείου όσο και στο σπίτι, με τη μορφή της ενίσχυσης της μάθησης. Η γονεϊκή εμπλοκή μελετάται μέσα από μια σειρά σχολιοκεντρικών δραστηριοτήτων γνωστές ως «καλές πρακτικές». Οι πρακτικές αυτές σχεδιάζονται από το σχολείο με βάση τις αρχές της επίσημης εκπαίδευσης. Παρόλο που ο βαθμός της γονεϊκής εμπλοκής προκαθορίζεται από το σχολείο, εμφανίζεται για πρώτη φορά η έννοια της αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολείου και οικογένειας, αναδεικνύοντας και αξιοποιώντας τις δυναμικές και δυνατότητες της οικογένειας στην εκπαιδευτική διαδικασία. (Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013).

Ήδη από τη δεκαετία αυτή γίνεται επιτακτική η ανάγκη για μια πιο συνεργατική μορφή αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Οι προηγούμενες «καλές πρακτικές» δεν επέφεραν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα στην εκπαίδευση όλων των παιδιών (Bruneau, Ruttan, & Dunlap, 1995). Οι απαιτήσεις της παγκόσμιας ανταγωνιστικής οικονομίας για την ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης, το μαθησιακό χάσμα των μαθητών από διαφορετικά κοινωνικό-οικονομικά περιβάλλοντα, οι αλλαγές στην οικογενειακή δομή, η έννοια του εκδημοκρατισμού στη λειτουργία των σχολείων και το άνοιγμα τους προς την κοινωνία και την οικογένεια μέσα από μια οικοσυστημική προοπτική, κυρίως τη δεκαετία του 2000, αποτελούν βασικούς παράγοντες για τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ σχολείου και οικογένειας και την ανάπτυξη συνεργατικών μορφών επικοινωνίας (Bakker & Denessen, 2007; Driessen, Smit & Slegers, 2005; Garcia, 2004; Sandberg & Vuorinen 2008; Seginer, 2006; Theodorou, 2007; Epstein, 2010; Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013).

Στην ελληνική πραγματικότητα η έρευνα στο χώρο των γονέων είναι αρκετά περιορισμένη (Ματσαγγούρας & Βέρδης, 2003; Koutrouba, 2012). Αυτό φαίνεται να συνδέεται με τις αντίστοιχες εξελίξεις στον εκπαιδευτικό τομέα. Το ζήτημα της σχέσης μεταξύ σχολείου και οικογένειας, αν και είναι συνυφασμένο με την εκπαιδευτική διαδικασία, στην ατζέντα της επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής έχει εισχωρήσει τα τελευταία χρόνια (Penderi, 2011). Με την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση άρχισε και η προσπάθεια αλλαγής των δομών του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, με στόχο οι μαθητές να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ευρύτερης αγοράς εργασίας (Antonopoulou, Koutrouba, & Babalis, 2011). Μέχρι τότε ο ρόλος του

εκπαιδευτικού περιοριζόταν στη μετάδοση στείρας γνώσης και ήταν κυρίως ηθικοπλαστικός. Όμως ενώ η εμπλοκή των γονέων, σε πολλές ανεπτυγμένες χώρες, προωθείται από το κράτος και αποτελεί μέρος της επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής, θεωρώντας ότι παρέχει ουσιαστική βοήθεια στους μαθητές (Cheung, 2008; Izzo et al., 1999), στην Ελλάδα η εκπαιδευτική πολιτική δεν έχει πάρει κανένα μέτρο με στόχο της προώθηση της γονεϊκής εμπλοκής. Αντίθετα η γονεϊκή εμπλοκή πολλές φορές πραγματοποιείται με λάθος τρόπο δημιουργώντας συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων λόγω έλλειψης ουσιαστικής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ τους, διχάζοντας με αυτό τον τρόπο το παιδί. Το «Νέο σχολείο» έχει ως στόχο το άνοιγμα του σχολείου προς την κοινωνία, όμως η ελλιπής ενημέρωση των εκπαιδευτικών και η έλλειψη σχετικών ερευνών σε συνδυασμό με το ασαφές και περιορισμένο νομοθετικό πλαίσιο οδηγούν στην αδυναμία υλοποίησης και υποστήριξης διαδικασιών που προάγουν το άνοιγμα αυτό. Στη σημερινή πολυπολιτισμική Ελλάδα, οι ανάγκες των μαθητών είναι αυξημένες και οι εκπαιδευτικοί αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ξεχωριστές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε παιδιού λόγω του αυξημένου αριθμού παιδιών ανά τάξη (Koutrouba, 2012). Η σχέση μεταξύ σχολείου και οικογένειας, όπως καταγράφεται στη σχετική βιβλιογραφία, κρίνεται ως επιφανειακή και τυπική (Γώγου-Κρητικού, 1994). Όμως η σχέση αυτή είναι πολύ σημαντική για να αποτελεί ευκαιριακό ζήτημα και να επαφίεται στην καλή θέληση και διάθεση των εκπαιδευτικών και των γονέων ή να θεωρείτε αποκλειστική ευθύνη είτε μόνο των γονέων είτε μόνο των εκπαιδευτικών (Adams & others, 2009). Η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία θα μπορούσε να προσφέρει ουσιαστική βοήθεια στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και κρίνεται αναγκαία (Laroque et al., 2011), αποτελεί μια αδιαμφισβήτητη κοινωνική ανάγκη και ένα βασικό δικαίωμα των γονέων που συνοδεύεται με υποχρεώσεις και ευθύνες. Μια από αυτές τις υποχρεώσεις είναι η συνεργασία με το σχολείο, χωρίς την οποία το εκπαιδευτικό έργο του υποβαθμίζεται (Castro et al., 2015).

Η έννοια της γονεϊκής εμπλοκής ακόμα και σήμερα παραμένει αφηρημένη ως προς το νόημα της, καθώς γονείς και εκπαιδευτικοί δίνουν διαφορετική ερμηνεία και έχουν διαφορετικές προσδοκίες αναφορικά με τη συγκεκριμένη έννοια (Μπαρμπούτη κ. συν., 2009). Σε πολλές περιπτώσεις οι έννοιες της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας και της γονεϊκής εμπλοκής, φαίνεται να ταυτίζονται, όμως όπως ο Georgiou

(1997) αναφέρει σχετικά «πρέπει να ξέρουμε ακριβώς τι είναι κάτι πριν αποφανθούμε για το τι αυτό μπορεί να κάνει».

2.2 Ορισμός γονεϊκής εμπλοκής

Ο όρος γονεϊκή εμπλοκή χρησιμοποιείται για την περιγραφή της συμπεριφοράς των γονέων, τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο, με σκοπό την ενίσχυση της επίδοσης των παιδιών τους (Koutrouba et al., 2009; Epstein, 2010; Şad & Górbóztórk 2013; Şad, Konca, Özer & Acar, 2016). Είναι η ουσιαστική και αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών που αφορά την επίδοση των μαθητών και η ενεργή συμμετοχή των γονέων σε δραστηριότητες στο σπίτι αλλά και σχολείο που αφορούν την εκπαιδευτική διαδικασία (Jeynes, 2012; Bower & Griffin, 2011).

Η γονεϊκή εμπλοκή βασίζεται στη σχέση εμπιστοσύνης που δημιουργείται μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών και πρέπει να χαρακτηρίζεται από αλληλοσεβασμό και ουσιαστική επικοινωνία με σκοπό το καλό του παιδιού (Muscott, Szczesiul, Berk, Staub, Hoover, & Perry-Chisholm, 2008). Είναι μια ουσιαστική επένδυση προσπάθειας και χρόνου εκ μέρους των γονέων, με σκοπό την ενίσχυση της εκπαίδευσης των παιδιών τους (Sheldon, 2002)

Όμως ο όρος της γονεϊκής εμπλοκής συχνά διαφοροποιείται από γονείς και εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί όταν χρησιμοποιούν τον όρο συνήθως εννοούν τη συμμετοχή των γονέων σε επίσημες δραστηριότητες του σχολείου, όπως σχολικές εκδηλώσεις και συναντήσεις, καθώς και τη βοήθεια που προσφέρουν στο δάσκαλο και στο σχολείο με οποιοδήποτε τρόπο. Οι γονείς, από την άλλη πλευρά, συνδέουν τον όρο γονεϊκή εμπλοκή με τη συμμετοχή τους σε ανεπίσημες δραστηριότητες, όπως με τη γενική φροντίδα των παιδιών τους και τη βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες που έχουν. Σύμφωνα με τον Lewis (2011) τόσο ο ορισμός των εκπαιδευτικών, όσο και ο ορισμός των γονέων, είναι αρκετά περιοριστικοί. Η γονεϊκή εμπλοκή αφορά ένα αρκετά μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων, ενεργειών και διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα είτε στο σπίτι, είτε στο σχολείο, είτε στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τους Πεντέρη & Πετρογιάννης (2013) εντοπίζεται μια διαφοροποίηση μεταξύ των όρων «γονεϊκή εμπλοκή», «γονεϊκή συμμετοχή» και «επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειας». Σύμφωνα με κάποιους συγγραφείς ο πρώτος όρος χρησιμοποιείται όταν οι εκπαιδευτικοί ορίζουν ως επαγγελματίες την έκταση και τη φύση των διαδικασιών που αφορούν τη συμμετοχή του γονέα στη σχολική ζωή του παιδιού του, ενώ ο δεύτερος όρος αφορά μια διαφορετική σχέση στην οποία οι ευθύνες και η επίλυση των σχολικών υποθέσεων μοιράζεται και στις δυο πλευρές, που έχουν διακριτή αλλά ισότιμη σχέση μεταξύ τους (Symeou, 2001; Baeck, 2010; Oostam & Hooge, 2012). Στην ελληνική βιβλιογραφία ο όρος γονεϊκή εμπλοκή μεταφράζεται σε πολλές περιπτώσεις ως επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειας θέλοντας ίσως οι συγγραφείς να εστιάσουν μόνο στο συγκεκριμένο τομέα (Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013; Ντινίδου, 2013 Κυρίτσης, 2015).

Στην παρούσα εργασία ο όρος «γονεϊκή εμπλοκή» περιγράφει τη συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία, όπως άλλωστε έχει επικρατήσει και στη διεθνή βιβλιογραφία.

2.3 Είδη γονεϊκής εμπλοκής

Για τους τύπους της γονεϊκής εμπλοκής έχουν αναπτυχθεί πολλές θεωρίες έως σήμερα. Μια πρώτη κατηγοριοποίηση, γίνεται με το διαχωρισμό της γονεϊκής εμπλοκής σε δύο κατηγορίες. Τη γονεϊκή εμπλοκή που πραγματοποιείται στο σχολείο και τη γονεϊκή εμπλοκή που πραγματοποιείται στο σπίτι (OECD, 1997 στο Kyriakides 2005). Σύμφωνα με τον Park (2006) η εμπλοκή στο σχολείο αφορά τις σχολικές δραστηριότητες των παιδιών στις οποίες συμμετέχουν οι γονείς όπως και την αλληλεπίδραση μεταξύ δασκάλου και γονέα. Η εμπλοκή στο σπίτι αφορά τις συζητήσεις γονέων και παιδιών για το σχολείο, τη φροντίδα των παιδιών και την οργάνωση της σχολικής μελέτης.

Η Epstein (1995), προχωρώντας στην ανάλυση της γονεϊκής εμπλοκής, κατάφερε να την κατηγοριοποιήσει σε πέντε επίπεδα. Τα επίπεδα αυτά είναι: οι βασικές υποχρεώσεις των γονέων, οι βασικές υποχρεώσεις του σχολείου, η εμπλοκή των γονέων στο σχολείο, η εμπλοκή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία στο σπίτι και η εμπλοκή των γονέων σε

θέματα διοίκησης του σχολείου. Η κατηγοριοποίηση αυτή φανερώνει την πολυπλοκότητα της έννοιας της γονεϊκής εμπλοκής (Kyriakides, 2005). Τα αποτελέσματα των ερευνών της Epstein (2010) συγκλίνουν στη διαμόρφωση έξι τύπων γονεϊκής εμπλοκής: **τη γονεϊκή μέριμνα, την επικοινωνία με τους δασκάλους, τον εθελοντισμό στο σχολείο, τη βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες των παιδιών, τη συμμετοχή στις αποφάσεις του σχολείου και τη συνεργασία με την κοινωνία.** Η γονεϊκή μέριμνα αφορά την κάλυψη των βασικών αναγκών των παιδιών από τους γονείς τους, τόσο στο βιολογικό όσο και το συναισθηματικό επίπεδο, την επίβλεψη καθοδήγηση και πειθαρχία καθώς και τη δημιουργία ενός οικογενειακού περιβάλλοντος που ενισχύει τη μάθηση. Η επικοινωνία μεταξύ γονέων και δασκάλων στοχεύει στην ουσιαστική ενημέρωση και των δύο πλευρών για τις ανάγκες του παιδιού. Ο εθελοντισμός έχει ως στόχο την ενίσχυση της άμεσης και έμπρακτης εμπλοκής των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία, παρέχοντας βοήθεια στους μαθητές, τους δασκάλους αλλά και τους άλλους γονείς στον χώρο του σχολείου. Η βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες στοχεύει στη μαθησιακή υποστήριξη και καθοδήγηση των μαθητών από τους γονείς τους με την καθοδήγηση των δασκάλων. Η συμμετοχή των γονέων στις αποφάσεις του σχολείου, πραγματοποιείται μέσα από τους συλλόγους γονέων και την εκπροσώπηση τους στις σχολικές επιτροπές. Η συνεργασία με την κοινωνία αφορά την ενημέρωση και τη συμμετοχή των γονέων σε προγράμματα του δήμου ή της κοινότητας που αφορούν τα παιδιά τους σε θέματα όπως η υγεία, η εκπαίδευση και ο πολιτισμός.

Ο Fan (2001) αναφέρθηκε και αυτός σε επτά τύπους γονεϊκής εμπλοκής. Οι τύποι αυτοί αφορούν, τη θέσπιση κανόνων για την τηλεόραση, όπου θέτονται τα όρια παρακολούθησης προγραμμάτων για τα παιδιά, την επικοινωνία μεταξύ γονέων και παιδιών που στοχεύει στην ανάλυση της σχολικής ζωής, την επαφή των γονέων με το σχολείο που στοχεύει στην ενημέρωση σε θέματα σχετικά με το παιδί, τη συνεργασία μεταξύ γονέα και εκπαιδευτικού με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων σχετικών με την επίδοση του μαθητή, τον εθελοντισμό στο σχολείο, με σκοπό την παροχή βοήθειας του γονέα στον εκπαιδευτικό, την επίβλεψη των παιδιών και την υποστήριξη με τις κατ' οίκον εργασίες

Οι Overstreet, Devine, Bevans, & Efreom, (2005), υποστήριξαν πως η γονεϊκή εμπλοκή κατηγοριοποιείται σε τρία είδη. Τη σχολική εμπλοκή, η οποία περιλαμβάνει

δραστηριότητες σχετικές με το σχολείο οι οποίες υλοποιούνται είτε στο χώρο του σχολείου είτε στο σπίτι (κατ' οίκον εργασίες) Τη γνωστική εμπλοκή, που αφορά θεωρητικές δραστηριότητες που κάνουν τα παιδιά με τους γονείς τους (συζητήσεις) και την προσωπική εμπλοκή, που αφορά την ενημέρωση των γονέων σχετικά με τα όσα κάνει το παιδί στο σχολείο.

Σύμφωνα με τους Larocque et al. (2011), η γονεϊκή εμπλοκή επίσης κατηγοριοποιείται σε τρία είδη. Τα είδη αυτά είναι η επικεντρωμένη στους γονείς εμπλοκή που αφορά τις αρμοδιότητες που δίνονται στους γονείς και αφορούν τα παιδιά τους, την επικεντρωμένη στο σχολείο εμπλοκή σύμφωνα με τη οποία οι κύριες αρμοδιότητες για τα παιδιά αφορούν μόνο το σχολείο και η επικεντρωμένη στη συνεργασία σχολείου και οικογένειας εμπλοκή, σύμφωνα με την οποία γονείς και σχολείο μοιράζονται τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες.

Το 2016 εμφανίζεται ο όρος ηλεκτρονική γονεϊκή εμπλοκή (Parental electronic involvement ή parental e-nvolvement) ο οποίος αναφέρεται στις προσπάθειες των γονέων να οργανώσουν, να υποστηρίξουν, να ελέγξουν και να ενημερωθούν για τις μαθησιακές εμπειρίες των παιδιών τους, τόσο στο σπίτι όσο και σχολείο, κυρίως μέσω της χρήσης των ΤΠΕ (Şad et al., 2016). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τον σχεδιασμό ενός εβδομαδιαίου προγράμματος μελέτης στον υπολογιστή ή το κινητό, την αναζήτηση στο διαδίκτυο πληροφοριών ή υποστηρικτικού υλικού για σχολικές εργασίες ή την επικοινωνία μέσω e-mail, τηλεφώνου, ιστοτόπων, μέσω κοινωνικής δικτύωσης ή web 2.0 εφαρμογών, με τον δάσκαλο της τάξης, τον διευθυντή ή άλλους γονείς για θέματα που αφορούν την κοινωνική, μαθησιακή ή συναισθηματική πορεία του μαθητή. Στο συγκεκριμένο είδος εμπλοκής τα παιδιά εξοικειώνονται με την χρήση των ΤΠΕ, οι οποίες χρησιμοποιούνται και για ψυχαγωγικούς σκοπούς. Οι γονείς πρέπει να έχουν τον έλεγχο πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την χρήση των ΤΠΕ και να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα εθισμού, αποξένωσης και πρόσβασης σε ακατάλληλο για την ηλικία τους περιεχόμενο.

Συμπερασματικά, η γονεϊκή εμπλοκή χαρακτηρίζεται ως η ενεργή συμμετοχή των γονέων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, συναισθηματικής και μαθησιακής εξέλιξης των παιδιών τους (Castro et al., 2015; Roy & Giraldo-García, 2018). Η αξιοποίηση των ΤΠΕ λειτουργεί υποστηρικτικά, βελτιώνοντας την ευελιξία και την αποτελεσματικότητα της γονεϊκής εμπλοκής (Şad et al., 2016).

Στη συγκεκριμένη εργασία θα βασιστούμε στην κατηγοριοποίηση της Epstein (2010), τόσο στο θεωρητικό όσο και στο ερευνητικό κομμάτι, γιατί είναι η περισσότερο διαδεδομένη στη διεθνή βιβλιογραφία και εξυπηρετεί περισσότερο τη δομή της συγκεκριμένης έρευνας, εστιάζοντας παράλληλα στον ρόλο των ΤΠΕ για την ενίσχυση και την υποστήριξη της γονεϊκής εμπλοκής.

2.4 Η σημασία της γονεϊκής εμπλοκής

Σύμφωνα με την Epstein (2005), οι περισσότερες έρευνες καταλήγουν στο συμπέρασμα πως οι μαθητές μαθαίνουν πολύ περισσότερο, όταν αναπτύσσεται μια συνεργατική σχέση ανάμεσα στο σπίτι, το σχολείο και την κοινωνία με στόχο την υποστήριξη της μάθησης και την ανάπτυξη των μαθητών. Η επίδοση των μαθητών βελτιώνεται κατακόρυφα όταν οι γονείς κατανοούν τη σχολική κουλτούρα και αντιλαμβάνονται τους στόχους και τους σκοπούς του σχολείου, υποστηρίζοντας με αυτό τον τρόπο πιο ουσιαστικά το παιδί τους στο σπίτι (Eberly et al., 2007). Οι Larocque et al (2011) υποστηρίζουν πως η γονεϊκή εμπλοκή βελτιώνει πέρα από την επίδοση των μαθητών και την ποιότητα του ίδιου του εκπαιδευτικού συστήματος. Διαμεσολαβεί στην επίλυση των προβλημάτων πειθαρχίας, διασφαλίζει την επαρκή ενημέρωση τόσο των γονέων για τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών, όσο και των δασκάλων για τυχόν ιδιαιτερότητες των παιδιών και σχετίζεται άρρηκτα με τον βαθμό ικανοποίησης γονέων και μαθητών από το σχολείο. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα και η ευελιξία των σχολικών μονάδων που προάγουν τη γονεϊκή εμπλοκή παρουσιάζει ιδιαίτερη αύξηση (Koutrouba et al, 2009). Οι ΤΠΕ συμβάλουν στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας βελτιώνοντας και εκσυγχρονίζοντας τους τρόπους της μεταξύ τους επικοινωνίας (Sad et al., 2016).

Κάθε τύπος γονεϊκής εμπλοκής επηρεάζει με διαφορετικό τρόπο τόσο τα παιδιά όσο και τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς (Epstein, 1995).

Με τη γονεϊκή μέριμνα τα παιδιά καταφέρνουν να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντα και την προσωπικότητα τους, να αποκτήσουν σεβασμό για τους γονείς τους, να κάνουν σωστή διαχείριση του χρόνου τους, μεταξύ σχολικών και εξωσχολικών δραστηριοτήτων και υποχρεώσεων, αλλά και να δομήσουν μια σωστή εικόνα για την αξία και σημασία του

σχολείου. Οι γονείς καλούνται να κατανοήσουν την ανάπτυξη των παιδιών τους και τις αλλαγές που αυτή επιφέρει στη συμπεριφορά και τις ανάγκες τους καθώς και τις ευθύνες για στήριξη και υποστήριξη που έχουν ανάγκη μεγαλώνοντας, υποστηρίζοντας και προωθώντας τόσο την σχολική τους επίδοση όσο και την πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους (Roy & Giraldo-García, 2018). Οι εκπαιδευτικοί τέλος, συνειδητοποιούν τις προσπάθειες, τις αξίες, τις αρχές και τις ανησυχίες των οικογενειών και καλούνται να σεβαστούν και να υποστηρίξουν την προσπάθειά τους.

Με την επικοινωνία μεταξύ γονέων και δασκάλων οι μαθητές αναγνωρίζουν και εκτιμούν την προσπάθεια που γίνεται και από τις δύο πλευρές με στόχο τη βελτίωση της επίδοσης τους, κατανοούν τα θέματα συμπεριφοράς και τις αρχές και διαδικασίες που διέπουν το σχολείο, αντιλαμβάνονται τον ρόλο τους ως διαμεσολαβητή, για την επικοινωνία της οικογένειας και του σχολείου. Οι γονείς από την πλευρά τους ενημερώνονται για την πολιτική του σχολείου, έχουν συνεχή επίγνωση για την πρόοδο και συμπεριφορά του παιδιού τους και αλληλεπιδρούν με τους δασκάλους. Οι εκπαιδευτικοί μέσα από αυτή την επικοινωνία έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν καλύτερα τους μαθητές τους και να μάθουν περισσότερα για τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες τους (Kyriakides, 2005). Η χρήση των ΤΠΕ μπορεί να διευκολύνει αυτή την επικοινωνία, κάνοντας ταχύτερη και ευκολότερη την ενημέρωση και την επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών αναφορικά με θέματα που αφορούν σχολικές δραστηριότητες ή εκδηλώσεις, εργασίες για το σπίτι, σχέδια μελέτης και την πρόοδο των μαθητών (Curtiss et al., 2016; Patrikakou, 2016)

Η εθελοντική προσφορά στο σχολείο παρέχει στους μαθητές την ευκαιρία να επικοινωνήσουν με τους ενήλικες, να αντιληφθούν τις ικανότητες και δεξιότητες των γονέων και να βελτιώσουν την επίδοσή τους. Οι γονείς βιώνοντας την σχολική πραγματικότητα, κατανοούν το ρόλο του δασκάλου, αυξάνεται η αυτοπεποίθησή τους αναφορικά με την ικανότητά τους για υποστήριξη και παροχή βοήθειας στα παιδιά τους και αρχίζουν να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και χρήσιμοι στο χώρο του σχολείου (Carlisle, Stanley, & Kemple, 2005). Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν καλύτερα τους γονείς και αξιοποιούν τα ταλέντα τους ώστε να τους εμπλέξουν στην μαθησιακή διαδικασία, επίσης μπορούν με αυτό τον τρόπο να έχουν εξατομικευμένη βοήθεια για κάποια παιδιά που κρίνεται απαραίτητη (Kyriakides, 2005). Το συγκεκριμένο είδος εμπλοκής προσφέρει την

ευκαιρία στους γονείς να γνωρίσουν την σχολική πραγματικότητα του παιδιού τους αναπτύσσοντας μια πιο ρεαλιστική εικόνα, ώστε οι συζητήσεις για την καθημερινότητα του παιδιού τους στο σχολείο να είναι πιο στοχευμένες, ενισχύοντας το παιδί τους σε κοινωνικό-συναισθηματικό επίπεδο (Roy & Giraldo-García, 2018).

Η παροχή βοήθειας στις κατ' οίκον εργασίες εξασφαλίζει την βελτίωση της επίδοσης των παιδιών και καταπολεμά τα συναισθήματα άγχους και φόβου δημιουργώντας μια θετική αντίληψη για τη μελέτη. Ο γονέας έρχεται πιο κοντά στη θέση του δασκάλου και γνωρίζοντας καλύτερα το ίδιο του το παιδί είναι σε θέση να το υποστηρίξει, να το ενθαρρύνει και να το βοηθήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Επίσης έχοντας επίγνωση της διδακτέας ύλης, των απαιτούμενων δεξιοτήτων ανάλογα με το κάθε γνωστικό αντικείμενο και των απαιτήσεων των δασκάλων έχουν την ευκαιρία να μάθουν πώς να υποστηρίξουν ουσιαστικά τα παιδιά τους (Koutrouba, 2009; Izzo, Weissberg, Kasprrow, & Michael Fendrich, 1999). Οι εκπαιδευτικοί από την άλλη μεριά, μαθαίνουν να δείχνουν σεβασμό στο χρόνο της οικογένειας, να αναγνωρίζουν τις πιθανές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η κάθε οικογένεια και συνεπώς να φροντίζουν ώστε οι κατ' οίκον εργασίες που αναθέτουν να είναι όσο το δυνατόν πιο σωστές και στοχευμένες.

Με τη γονεϊκή συμμετοχή στις αποφάσεις του σχολείου οι μαθητές νιώθουν ασφάλεια και σιγουριά πως τα δικαιώματά τους προστατεύονται και πως οι ίδιοι τους οι γονείς λαμβάνουν ενεργό ρόλο στη λήψη αποφάσεων για το σχολείο αντιπροσωπεύοντας τους. Αντιλαμβάνονται με αυτόν τον τρόπο πως οι δυο σημαντικότερες σφαίρες επιρροής της ζωής τους συνδέονται άμεσα (Izzo et al., 1999). Οι γονείς νιώθουν ενεργά μέλη της σχολικής κοινότητας με δυνατότητα συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων, αλληλεπιδρούν με άλλους γονείς και εκπαιδευτικούς ανταλλάσσοντας εμπειρίες και προβληματισμούς και ενημερώνονται για το νομικό πλαίσιο που διέπει το εκπαιδευτικό σύστημα. Οι εκπαιδευτικοί τέλος συνειδητοποιούν το ενδεχόμενο της εμπλοκής των γονέων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε θέματα που αφορούν το σχολείο.

Η συνεργασία της οικογένειας με την κοινωνία μέσα από μια πληθώρα δραστηριοτήτων μπορεί να προσφέρει πολλά στα παιδιά. Η βελτίωση και η ανάπτυξη δεξιοτήτων, η δημιουργική απασχόληση, η συναναστροφή με συνομήλικους, η ψυχαγωγία, η ενημέρωση, μέσα από τη συμμετοχή σε διάφορα τοπικά κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες στοχεύουν στην πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού. Οι

γονείς καλούνται να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που τους προσφέρει η κοινότητα προς όφελος των παιδιών και να αλληλοεπιδράσουν με άλλες οικογένειες και φορείς μέσα από αυτές τις κοινωνικές δραστηριότητες. Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίζεται ο ρόλος του σχολείου στη κοινωνία αλλά και η συνεισφορά αυτής στο σχολείο (Carlisle et al., 2005). Οι εκπαιδευτικοί έχουν την δυνατότητα μέσω της συνεργασίας με τους διάφορους κοινωνικούς φορείς να εμπλουτίσουν το αναλυτικό πρόγραμμα με στόχο την ανάπτυξη του μαθητή.

Η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής κρίνεται απαραίτητη στη σημερινή εποχή. Το σχολείο διαφοροποιείται ως προς τις ευκαιρίες που παρέχει στους μαθητές, ανάλογα με φυλετικά, γλωσσικά, εθνικιστικά και κοινωνικά κριτήρια (Larocque et al, 2011). Αποτελεί λοιπόν μια αδιαμφισβήτητη πρόκληση για το σχολείο η παροχή ίσων ευκαιριών για όλους τους μαθητές, που όμως είναι σχεδόν αδύνατο να υλοποιηθεί χωρίς την ενεργή γονεϊκή εμπλοκή (Elias, Patrikakou, & Weissberg, 2007; Larocque et al, 2011; Sanders, 2008). Ο βασικότερος παράγοντας που καθορίζει τη σχολική επίδοση ενός μαθητή, δεν είναι η κοινωνική ή οικονομική κατάσταση της οικογένειάς του, αλλά το πως η οικογένεια κατορθώνει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που να ενισχύει τη μάθηση, να επικοινωνήσει με λογικό τρόπο τις προσδοκίες για τη μαθησιακή επιτυχία και να εμπλακεί με ουσιαστικό τρόπο στην εκπαίδευση των παιδιών της (Henderson, 1989; Henderson & Mapp, 2002). Οι βασικότεροι παράγοντες ενίσχυσης της επίδοσης των μαθητών είναι οι υψηλές προσδοκίες που έχουν οι γονείς για τα παιδιά τους, η ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία σε θέματα που αφορούν το σχολείο και τις εργασίες που έχουν για το σπίτι και η ανάπτυξη φιλαναγνωστικής κουλτούρας (Castro et al., 2015). Συνεπώς, η οικογένεια δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένας εξωτερικός παρατηρητής του σχολείου αλλά ως ένας πολύτιμος συνεργάτης του εκπαιδευτικού με κοινό στόχο την ανακάλυψη της γνώσης. Οι ΤΠΕ μπορούν να αποτελέσουν ένα πολύτιμο εργαλείο για το σχολείο του σήμερα βοηθώντας στην αναβάθμιση της σχέσης του με τους γονείς με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής, που θα οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Sad et al., 2016).

2.5. Παράγοντες που καθορίζουν τη γονεϊκή εμπλοκή.

Σύμφωνα με την Epstein (1986, 1995, 2009) οι σχέσεις μεταξύ οικογένειας, σχολείου και κοινωνίας συνδέονται μεταξύ τους με μια δυναμική σχέση. Η σχέση μεταξύ αυτών των τριών παραγόντων, φαίνεται να επηρεάζεται από τις πρακτικές που ακολουθούν η οικογένεια και το σχολείο καθώς και από την ηλικία των παιδιών.

Η σχέση μεταξύ σχολείου και γονεϊκής εμπλοκής

Στο επίπεδο του σχολείου, ο αριθμός των μαθητών που φοιτούν σε αυτό, οι εγκαταστάσεις του, αλλά και η στάση του εκπαιδευτικού προσωπικού και του διευθυντή όσον αφορά τις προσδοκίες και την επιθυμία της επικοινωνίας με τους γονείς φαίνεται να επηρεάζουν την ποιότητα και τον βαθμό της γονεϊκής εμπλοκής. Σε ένα φιλικό προς τους γονείς σχολείο, όπου οι γονείς αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και τους δίνονται περιθώρια συμμετοχής και συνεργασίας σε δραστηριότητες και διαδικασίες η γονεϊκή εμπλοκή αυξάνεται. Ο διευθυντής του σχολείου έχει πολύ σημαντικό ρόλο στην προώθηση της γονεϊκής εμπλοκής γιατί σύμφωνα με ερευνητικά αποτελέσματα όσες περισσότερες επικοινωνιακές τεχνικές χρησιμοποιεί τόσο περισσότερο δεκτικοί φαίνεται να γίνονται οι γονείς για συμμετοχή και συνεργασία (Athanasoula – Reppa, Makri – Botsari, Kounenou, & Psycharis, 2010).

Καθοριστικός επίσης είναι ο τρόπος που οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν τους γονείς καθώς και οι απόψεις τους για τη σημασία της γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αν και οι εκπαιδευτικοί βλέπουν στην καθημερινότητα τους πως οι μαθητές που τα καταφέρνουν καλύτερα είναι αυτοί που έχουν υποστηρικτικούς και βοηθητικούς γονείς, οι περισσότεροι δηλώνουν πως επικοινωνούν με τους γονείς των μαθητών τους, μόνο όταν κρίνεται αναγκαίο (Epstein, 2007) ή πως οι γονείς είναι απρόθυμοι να συνεργαστούν (Koutrouba, 2009). Σε πολλές περιπτώσεις η συνεργασία μεταξύ τους είναι μια ουτοπία (Angelides, Theophanous, & Leigh, 2006). Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί οι εκπαιδευτικοί είτε δεν γνωρίζουν τον τρόπο και δεν έχουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και γνώσεις ώστε να προάγουν την γονεϊκή εμπλοκή (Larocque et al, 2011; Morris & Taylor, 1998; Walker & Dotger, 2011), είτε φοβούνται τον κίνδυνο της παρέμβασης από τους γονείς στη διδασκαλία τους (Xu & Gulosino, 2006), είτε διστάζουν να προσπαθήσουν έχοντας το άγχος της αποτυχίας (Hoover-Dempsey et al, 2002), είτε προτιμούν την

οριοθετημένη και τυπική σχέση με τους γονείς που να μην τους επιτρέπεται η εμπλοκή γιατί αμφισβητούν την βοήθεια τους και θεωρούν πως τίθεται σε αμφισβήτηση η επαγγελματική τους ακεραιότητα (Angelides et al., 2006).

Σύμφωνα με τους Kraft & Rogers (2015) το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί αδυνατούν να εμπλέξουν τους γονείς στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και να τους ενημερώσουν επαρκώς για την διδακτέα ύλη και την επίδοση των μαθητών. Αν και η επικοινωνία μεταξύ σχολείου και γονέων ενισχύει τη γονεϊκή εμπλοκή και την επίδοση των μαθητών παρατηρείτε πως στα περισσότερα σχολεία δεν υπάρχει κατάλληλη μέθοδος ώστε να εξασφαλίζεται η απαιτούμενη συχνότητα στην επικοινωνία με τους γονείς. Η πρόκληση για το σχολείο της σύγχρονης εποχής είναι να σχεδιάσει στρατηγικές και μεθόδους που να προωθούν την συστηματική και αποτελεσματική επικοινωνία με τους γονείς.

Η σχέση μεταξύ οικογένειας και γονεϊκής εμπλοκής

Στο επίπεδο των γονέων, παράγοντες που επηρεάζουν τον βαθμό της εμπλοκής τους είναι αρχικά οι ψυχολογικοί. Οι απόψεις τους και οι πεποιθήσεις τους αναλογικά με τον ρόλο που μπορούν να επιτελέσουν στην μαθησιακή διαδικασία του παιδιού τους, η αυτοπεποίθηση τους σχετικά με την βοήθεια που μπορούν να του προσφέρουν και η θέληση τους να αντιληφθούν τις προσκλήσεις εμπλοκής, τόσο από το ίδιο τους το παιδί όσο και από το σχολείο είναι κατασταλτικοί παράγοντες της γονεϊκής εμπλοκής (Ice & Hoover-Dempsey, 2011). Οι έρευνες επιβεβαιώνουν πως οι γονείς ενώ ενδιαφέρονται να εμπλακούν στην μαθησιακή διαδικασία, δεν γνωρίζουν τρόπο να το κάνουν (Kalin & Steh, 2009).

Σύμφωνα με τους Larocque et al (2011), οι γονείς στην προσπάθεια εμπλοκής τους έρχονται αντιμέτωποι με συναισθηματικά, γλωσσικά, φυσικά και πολιτισμικά εμπόδια. Ορισμένοι γονείς θεωρούν πως έχει χαθεί η εμπιστοσύνη απέναντι στο εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ άλλοι λόγω χαμηλού μορφωτικού επιπέδου νιώθουν ανεπαρκείς να βοηθήσουν τα παιδιά τους. Οι προσωπικές τους σχολικές εμπειρίες, καθορίζουν σημαντικά αυτή τους την στάση. Γονείς με θετικές εμπειρίες, που συνήθως συνοδεύονται και με ακαδημαϊκή επιτυχία, τείνουν να έχουν μεγαλύτερο βαθμό εμπλοκής αναφορικά με το σχολείο (Carlisle et al., 2005; Larocque et al, 2011) και θεωρούν πως μπορούν να βοηθήσουν αποτελεσματικά τα παιδιά τους (Hoover-Dempsey, 1997). Η θετική στάση του

εκπαιδευτικού απέναντι στην γονεϊκή εμπλοκή, όταν γίνει αντιληπτή από τους γονείς, αυξάνει τα ποσοστά ενεργής εμπλοκής (Hornby & Lafaele, 2011).

Ένας ακόμα παράγοντας που επηρεάζει την εμπλοκή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία είναι οι απόψεις που έχουν για την ευφυΐα. Οι γονείς που θεωρούν πως η ευφυΐα κάθε ανθρώπου είναι γενετικά προκαθορισμένη διαπιστώνεται πως δεν κάνουν προσπάθειες συνεργασίας και εμπλοκής με το σχολείο, ενώ εκείνοι που πιστεύουν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπου έχουν εμπλέκονται περισσότερο στη μαθησιακή διαδικασία (Georgiou & Tourva, 2006; Hoover-Dempsey, 1997). Επίσης, οι γονείς που νοιάζονται περισσότερο για την σχολική επίδοση και την πρόοδο των παιδιών τους και έχουν όραμα για το μέλλον τους, έχουν περισσότερες πιθανότητες εμπλοκής (Roy & Giraldo-García, 2018).

Η εργασία, η κοινωνική τάξη, η εθνικότητα και το φύλο είναι ακόμα κάποιοι παράγοντες που σχετίζονται με τη γονεϊκή εμπλοκή. Οι πολλές ώρες εργασίας και ο περιορισμένος χρόνος οδηγεί πολλές φορές στην αδυναμία συμμετοχής στις συγκεντρώσεις και τα δρώμενα του σχολείου, λόγω φυσικών εμποδίων, η οποία μπορεί να οδηγήσει σταδιακά στην παραίτηση της προσπάθειας για εμπλοκή (Green et al., 2007; Larocque et al., 2011; Poulou & Matsagouras, 2007; Shuang Ji & Koblinsky, 2009). Ιδιαίτερα στην περίπτωση της μητέρας, που εκείνη στις περισσότερες οικογένειες αναλαμβάνει τις σχολικές και μαθησιακές υποχρεώσεις, σε συνδυασμό με τη δουλειά και τις υπόλοιπες οικογενειακές και κοινωνικές υποχρεώσεις που συνήθως επωμίζεται αυξάνεται κατακόρυφα η δυσκολία αποτελεσματικής εμπλοκής (Bower, & Griffin, 2011; Hornby & Lafaele, 2011;), πόσο μάλλον στην περίπτωση της μονογονεϊκής οικογένειας. Επίσης, οι διαφορές στη γλώσσα και στο πολιτιστικό υπόβαθρο μεταξύ οικογένειας και εκπαιδευτικού, λόγω διαφορετικής εθνικότητας, μπορούν να επιτελέσουν ένα ακόμα εμπόδιο στην επικοινωνία μεταξύ τους (Delgado, Huerta, & Campos, 2012). Συμπερασματικά, όταν το μορφωτικό, το γνωστικό, το κοινωνικό, το οικονομικό επίπεδο αλλά ο χρόνος της οικογένειας είναι περιορισμένα, οι μαθητές βρίσκονται σε πιο μειονεκτική θέση (Redding, 2008).

Όμως σύμφωνα με τους Roy & Giraldo-García (2018) ο βαθμός της γονεϊκής εμπλοκής, ανεξάρτητα από την κοινωνική τάξη, οικονομική κατάσταση, εθνικότητα ή

φύλο είναι μια συνειδητή επιλογή που οι υπέθυνοι γονείς οφείλουν να πάρουν και αποτελεί τον βασικό παράγοντα της ακαδημαϊκής επιτυχίας του παιδιού.

Για όλους αυτούς τους λόγους οι δραστηριότητες εμπλοκής από τη μεριά του σχολείου πρέπει να επικεντρώνονται στις διαφορετικές ανάγκες κάθε οικογένειας ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές της και τις ανάγκες των γονέων (Fan, Williams, & Wolters, 2011), βρίσκοντας τον τρόπο και τις μεθόδους να τους υποστηρίξουν ενισχύοντας στο βαθμό που μπορούν την εμπλοκή τους (Sad et al., 2016). Η δημιουργία ενός κοινού οράματος για κάθε παιδί πρέπει να θεωρείται ο βασικότερος σκοπός της συνεργασίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου (Kalin & Steh, 2010).

Η σχέση μεταξύ παιδιού και γονεϊκής εμπλοκής

Ο πιο σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τη γονεϊκή εμπλοκή αναφορικά με το παιδί είναι η ηλικία του παιδιού. Όσο μεγαλώνει το παιδί έχει παρατηρηθεί πως μειώνεται η γονεϊκή εμπλοκή. Το χαμηλότερο επίπεδο εμπλοκής είναι όταν το παιδί μπει στην εφηβεία (Hornby & Lafaele, 2011; Polovina & Stanisic, 2007; Simon, 2004). Φαίνεται ότι η προσπάθεια του παιδιού να κατακτήσει την ανεξαρτησία του, λειτουργεί ανασταλτικά στον τομέα της γονεϊκής εμπλοκής, επηρεάζοντας περισσότερο τον τομέα της επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων, εφόσον ο έφηβος πια, δεν επιθυμεί την εμφάνιση των γονιών του στο σχολείο, ενώ στους υπόλοιπους τομείς συνεχίζει να την χρειάζεται και να την επιζητά (Deslandes & Cloutier, 2002).

Στις περιπτώσεις που ο μαθητής έχει μαθησιακές δυσκολίες, ιδιαιτερότητες, ή προβλήματα συμπεριφοράς παρατηρείται ελλιπή γονεϊκή εμπλοκή. Όπως αναφέρουν οι Hornby & Lafaele (2011), αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι συχνά δημιουργούνται διενέξεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και η στενή συνεργασία, που κρίνεται απαραίτητη στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, διακόπτεται. Όμως η ανάγκη αυτών των μαθητών για ποιοτική γονεϊκή εμπλοκή με έμφαση στην ουσιαστική συνεργασία και επικοινωνία με το σχολείο είναι ιδιαίτερα αυξημένη (Kraft & Rogers, 2015).

Όλες σχεδόν οι οικογένειες αναφέρουν πως επιθυμούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους στο σχολείο (Epstein, 2001; Epstein et al., 2009; Ozcinar & Ekizoglu, 2013). Οι γονείς, νιώθουν συχνά απογοήτευση γιατί δεν γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα βοηθήσουν ουσιαστικά τα παιδιά τους. Οι μαθητές, όλων των ηλικιών, δηλώνουν πως επιθυμούν οι

γονείς τους να εμπλέκονται περισσότερο. Τα σχολεία θα μπορούσαν να καθοδηγήσουν τους γονείς, δείχνοντας τους τον τρόπο που θα μπορούσαν να βοηθήσουν ουσιαστικά τα παιδιά τους. Αν τα σχολεία προσπαθήσουν να ξεπεράσουν τα εμπόδια και να βρουν μεθόδους και τρόπους ουσιαστικής επικοινωνίας θα καταφέρουν να εξυψώσουν τα επίπεδα γονεϊκής εμπλοκής. Άλλωστε τα σχολεία έχουν την υποχρέωση να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν τη γονεϊκή εμπλοκή με οποιονδήποτε δυνατό τρόπο (Epstein, 1995, 2009, 2010).

3 Κεφάλαιο 3ο : Η σύνδεση της τεχνολογίας με τη γονεϊκή εμπλοκή

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται η σύνδεση της γονεϊκής εμπλοκής με την χρήση ΤΠΕ μέσω της εξΑΕ και πώς αυτή μπορεί να δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό πλαίσιο ενίσχυσης της γονεϊκής εμπλοκής, μέσα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και το εκπαιδευτικό υλικό της. Επίσης στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια ανασκόπηση ερευνών που σχετίζεται πιο εξειδικευμένα με την παρούσα έρευνα, εστιάζοντας στην ανάγκη δημιουργίας διαδικτυακού περιβάλλοντος που ενισχύει την γονεϊκή εμπλοκή.

3.1 Η χρήση των ΤΠΕ για την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής

Η έλλειψη ουσιαστικής επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας αποτελεί το βασικότερο εμπόδιο ενσωμάτωσης της γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαίδευση. Τα σχολεία και οι εκπαιδευτικοί καλούνται να βρουν τρόπους για να λύσουν τα προβλήματα επικοινωνίας ώστε να ενισχυθεί η γονεϊκή εμπλοκή με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης που παρέχεται στους μαθητές (Bauch, 1998; Decker & Majerczyk, 2000; Hoover-Dempsey, Walker, Jones, & Reed, 2000; Mendoza, 2003; Larocque et al., 2011; Kraft & Rogers, 2015). Η Epstein (2009) αναφέρει πως η επικοινωνία είναι πολύ σημαντική για τη δημιουργία μια σχέσης αμοιβαίας κατανόησης και εμπιστοσύνης μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Βελτιώνοντας λοιπόν τους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ τους θα αυξηθεί και η γονεϊκή εμπλοκή.

Όσο η σύνδεση της οικογένειας με τη χρήση της τεχνολογίας αυξάνεται, τόσο δημιουργούνται νέες ευκαιρίες που υποστηρίζουν την επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειας, μέσω καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών και διαδικτύου (Penuel et al., 2002; Patrikakou, 2016; Şad et al., 2016). Σύμφωνα με την στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ποσοστό των νοικοκυριών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο, το έτος 2017 ήταν 87% (Eurostat. 2018, December 20. Internet access of households, 2017. Ανακτήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2018 από: (isoc_ci_in_h)). Η χρήση λοιπόν των Τ.Π.Ε και του διαδικτύου θα μπορούσαν να επιτελέσουν ένα άριστο εργαλείο επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας, αφού χρησιμοποιείται από το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και θα μπορούσαν να παρακάμψουν αρκετά από τα εμπόδια που την περιορίζουν, αυξάνοντας με αυτό τον

τρόπο τη γονεϊκή εμπλοκή. Όμως τα σχολεία φαίνεται να μην εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που τους δίνει η τεχνολογία (Rogers & Wright, 2007). Οι τρόποι με τους οποίους οι ΤΠΕ μπορούν να επηρεάσουν τη σχέση μεταξύ γονέων και παιδιών, τη γονεϊκή εμπλοκή και το ρόλο του σχολείου στην υποστήριξη των γονέων είναι ακόμα πολύ ασαφείς (Patrikakou, 2016).

Η εκπαίδευση αποτελεί τον μόνο οργανισμό στον οποίο ακόμα είναι υπό αμφισβήτηση τα οφέλη της τεχνολογικής ανάπτυξης. Παρά τις επενδύσεις στην τεχνολογική υποστήριξη των σχολείων, έχουν γίνει μικρές αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία (U. S. Department of Education, 2004). Όμως τα σχολεία, θα μπορούσαν να εκμεταλλευτούν την πληθώρα των τεχνολογικών εφαρμογών, επιλέγοντας μάλιστα αυτή που τους ταιριάζει περισσότερο, και με εύκολο τρόπο να συνδέσουν αποτελεσματικά τις οικογένειες με το σχολείο, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών τους επαφών (Kavanaugh, 2002; Kraut, Kiesler, Boneva, Cummings, Helgeson, & Crawford, 2002; Morell, 1995; Morell, 2004). Ήδη από το 1996 το κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής αναγνώρισε την σημασία της τεχνολογίας στην εκπαίδευση με σκοπό την πολύπλευρη αναβάθμιση της στους τομείς, της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανταποκρισιμότητας. Η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, πέρα από τα οφέλη της στη εκπαίδευση των μαθητών μπορεί να βοηθήσει και στην εκπαίδευση των ίδιων των εκπαιδευτικών αλλά και στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας (Pew Internet & American Life Project, 2001). Είναι αναπόφευκτο πως οι μέθοδοι της γονεϊκής εμπλοκής επηρεάζονται και εκσυγχρονίζονται σύμφωνα με της καινοτόμες εξελίξεις των ΤΠΕ. Σήμερα μια πληθώρα τεχνολογικών μέσων είναι άμεσα διαθέσιμα σε κάθε οικογένεια (Şad et al., 2016).

Στην Ευρώπη οι ηλεκτρονικές μέθοδοι επικοινωνίας τείνουν να αντικαταστήσουν τις παραδοσιακές. Στα περισσότερα σχολεία, διευθυντές και εκπαιδευτικοί προτιμούν να ενημερώνουν τους γονείς μέσω email, τηλεφώνου, σχολικής ιστοσελίδας, ιστοσελίδας εκπαιδευτικών, web2.0 εργαλείων και του σχολικού πληροφοριακού συστήματος από την αποστολή γραπτών επιστολών, οι οποίες πολύ συχνά δεν καταφέρνουν να φτάσουν στον γονέα γιατί χάνονται ή καταστρέφονται από τα παιδιά. Η τεχνολογία είναι πιο φιλική προς τον χρήστη, απαιτεί λιγότερο χρόνο και φτάνει στον προορισμό της γρηγορότερα και αποτελεσματικότερα (Villano, 2008). Αρκετά σχολεία, χρησιμοποιούν σχολικές ιστοσελίδες, ιστολόγια εκπαιδευτικών, ηλεκτρονικά μέσα όπως sms και e-mail, μέσα

κοινωνικής δικτύωσης όπως facebook και Instagram, πλατφόρμες όπως τη ClassDojo, τη Bambizo, τη Remind, την Edmodo και άλλες, για να βελτιώσουν την επικοινωνία μεταξύ σχολείου και γονέων (Open education database. Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2019 από: oedb.org)

Το e-mail αποτελεί μια εύκολη, ασύγχρονη, βολική και ευέλικτη μορφή επικοινωνίας, ειδικά για τους πολυάσχολους γονείς. Προσαρμόζεται εύκολα στο πρόγραμμα και των δυο πλευρών ξεπερνώντας τους χρονικούς περιορισμούς, δίνει χρόνο για νοητική και συναισθηματική επεξεργασία των ερωταπαντήσεων και με τη γραπτή του μορφή αρχειοθετείται εύκολα (Nelms, 2002; Adkins et al., 2004, Goodyear-Smith, Wearn, Evert, Hugguard, & Halliwell, 2005; Juniu, 2009). Για τους γονείς που δεν μπορούν να λείψουν από τη δουλειά τους ή που για άλλους λόγους δεν μπορούν να επισκεφτούν το σχολείο ώστε να μιλήσουν πρόσωπο με πρόσωπο με το δάσκαλο, το e-mail θεωρείται μια καλή εναλλακτική λύση (Bessell, Sinagub, Lee, & Schumm, 2003). Όμως αρκετοί γονείς δεν έχουν ή δεν γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν το e-mail αλλά και κάποιοι δάσκαλοι δηλώνουν απρόθυμοι στη χρήση του (Freeman, 2001). Στις περιπτώσεις επίσης που η άμεση απάντηση κρίνεται απαραίτητη το e-mail αδυνατεί πολλές φορές να εξυπηρετήσει αυτό το σκοπό. Τέλος σύμφωνα με τον Lunts (2003) η έλλειψη οπτικής και λεκτικής επαφής μπορεί να οδηγήσει πολλές φορές στην αδυναμία έκφρασης ή κατανόησης του γραπτού λόγου.

Σε πολλές περιπτώσεις η επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών πρέπει να είναι σύγχρονη. Το web 2.0 αποτελεί τη νέα γενιά του παγκόσμιου ιστού. Ο χρήστης μέσα από ένα σύνολο καινοτόμων εφαρμογών, μπορεί να αλληλεπιδράσει με άλλους χρήστες, χωρίς να απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις, να μοιραστεί πληροφορίες και δεδομένα και να επικοινωνήσει ενεργά σε πραγματικό ή όχι χρόνο. Τα άμεσα μηνύματα, τα συνεργατικά εργαλεία παραγωγής γραπτού κειμένου (wikis) , τα φόρουμς, τα chat, τα ιστολόγια (blogs) και οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν την εναλλακτική μορφή της πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνίας (Juniu, 2009; Κυρίτσης, 2015). Περιβάλλοντα επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο είναι εφικτά, αρκεί και οι συμμετέχοντες να είναι διαθέσιμοι την ίδια χρονική στιγμή.

Οι σχολικές ιστοσελίδες ή οι ιστοσελίδες των εκπαιδευτικών χρησιμοποιούνται με σκοπό την ενημέρωση των γονέων. Η ενημέρωση συνήθως αφορά τις δραστηριότητες, τα προγράμματα, το ημερολόγιο, τις δράσεις και την πολιτική του σχολείου. Σε επίπεδο

τάξης πολλές φορές παρουσιάζονται οι εργασίες των μαθητών και δίνονται πληροφορίες σχετικές με την ύλη και το αναλυτικό πρόγραμμα καθώς και τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών από τους μαθητές (Juniu, 2009). Οι ιστοσελίδες αυτές μπορούν επίσης να παρουσιάσουν πολλές ακόμα πληροφορίες σχετικά με τη σχολική ζωή ή και ευρύτερου περιεχομένου. Με τη σωστή ενημέρωση, οι γονείς είναι περισσότερο πιθανόν να εμπλακούν στην εκπαιδευτική διαδικασία ή έστω να παρεβρεθούν στις σχολικές εκδηλώσεις και συναντήσεις (Epstein, 2010; Patrikakou et al., 2005; Ozcinar & Ekizoglu, 2013). Όμως οι ιστοσελίδες αυτές, προάγουν τη μονόπλευρη επικοινωνία. Ενημερώνουν τους γονείς αλλά δεν τους δίνουν τη δυνατότητα να εκφράσουν ερωτήματα, προβληματισμούς ή να ζητήσουν διευκρινίσεις. Επίσης, οι ιστοσελίδες αυτές συνήθως είναι στατικές και το περιεχόμενό τους δεν ενημερώνεται συχνά λόγω πιεσμένου φόρτου εργασίας ή έλλειψης δεξιοτήτων, περιορίζοντας την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής (Limin, 2017).

Ο Beghetto (2001) πρότεινε τη δημιουργία ψηφιακών κοινοτήτων για γονείς με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής τους. Η ψηφιακή κοινότητα βασίζεται στις Τ.Π.Ε και το διαδίκτυο, τα μέλη της εργάζονται στο δικό τους χώρο και χρόνο και η σχέση μεταξύ των μελών της στηρίζεται στην εμπιστοσύνη, την ευελιξία, την αλληλεπίδραση, την ανταλλαγή ιδεών, τη συνεργασία και τη μάθηση (Αναστασιάδης, 2006; Αβούρης, 2007). Η δημιουργία μιας ψηφιακής κοινότητας μεταξύ γονέων και σχολείου μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας που υποστηρίζει τους γονείς, είναι εύκολη στη χρήση, έχει ενδιαφέρον και ενισχύει την ενεργή εμπλοκή και όχι τη στεία μετάδοση πληροφοριών αποτελεί την καταλληλότερη επιλογή για την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής (Beghetto, 2001). Επίσης λειτουργώντας μέσα σε ομάδες, τα μέλη ξεπερνούν τα ατομικά τους όρια και αναπτύσσουν συλλογική σκέψη και δράση μέσω μιας διαδικασίας συνεργατικής μάθησης (Dillenbourg & Fischer, 2007)

Τα συστήματα διαχείρισης μάθησης αποτελούν ένα ακόμα τεχνολογικό επίτευγμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση της εκπαίδευσης αλλά και της γονεϊκής εμπλοκής. Δίνουν την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό ή τον σχεδιαστή, μέσω μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας με ποικίλα εργαλεία, να σχεδιάσει, να οργανώσει και να διανέμει, με εύκολο και ελκυστικό τρόπο, εκπαιδευτικό ή ενημερωτικό υλικό (Perkins & Pfaffman, 2006). Με αυτό τον τρόπο η εκπαιδευτική διαδικασία εμπλουτίζεται και δημιουργείται ένα ποικιλόμορφο ηλεκτρονικό υλικό, ενισχύοντας τη διαδραστική και

συνεργατική φύση της εκπαίδευσης προσφέροντας μια διαφορετική εμπειρία στην ηλεκτρονική μάθηση (Skouradaki, Kalogiannakis & Plexousakis, 2013). Το υλικό αυτό μπορεί να έχει στοιχεία σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας, εκμηδενίζοντας με αυτό τον τρόπο τους χωροχρονικούς περιορισμούς και να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο τόσο στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία, όσο και στην εμπλοκή των γονέων σε αυτή.

Στην ελληνική πραγματικότητα, η πολιτεία έκανε προσπάθειες για αναβάθμιση του σχολείου σε ψηφιακό επίπεδο, αναγνωρίζοντας τη σημασία της τεχνολογίας στη σύγχρονη εποχή. Με τις δράσεις του προγράμματος Νέο Σχολείο- Ψηφιακό Σχολείο γίνεται αξιοποίηση των Τ.Π.Ε στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα σχολεία ενισχύονται με ηλεκτρονικό εξοπλισμό και αναβαθμίζονται διαδικτυακά, δημιουργείται ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα με διαδραστικό υλικό σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα, επιμορφώνονται οι εκπαιδευτικοί αναφορικά με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε στην εκπαίδευση, δημιουργείται ηλεκτρονικό σύστημα διοίκησης της εκπαίδευσης και αναπτύσσονται υποστηρικτικές δράσεις για γονείς, εκπαιδευτικούς και μαθητές, με στόχο τη δημιουργία ψηφιακής κουλτούρας. Στον ιδιωτικό τομέα, φαίνεται πως η ψηφιακή αυτή κουλτούρα του σχολείου επηρεάζει και τον τρόπο επικοινωνίας με τους γονείς, κυρίως μέσω της σχολικής ιστοσελίδας και του e-mail. Στον δημόσιο τομέα δεν υπάρχουν σχετικές έρευνες αναφορικά με την ηλεκτρονική επικοινωνία σχολείου και οικογένειας όμως σύμφωνα με πηγές του Υπουργείου Παιδείας μόνο το 40 % των σχολείων έχουν δική τους ιστοσελίδα και μόλις το 10-15% αυτών είναι ενεργές, ενώ το 1,4% των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν ενεργή ιστοσελίδα στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (Κυρίτσης, 2015). Τα ποσοστά αυτά φανερώνουν πως υπάρχει ελάχιστη επικοινωνία με τους γονείς μέσω σχολικής ιστοσελίδας ή ιστοσελίδας εκπαιδευτικών. Ο βασικός παράγοντας αξιοποίησης των ΤΠΕ, τόσο στη διδασκαλία, όσο και στην επικοινωνία με τους γονείς, είναι η διάθεση και οι γνώσεις του διευθυντή και του εκπαιδευτικού προσωπικού.

3.2 Ο όρος «εξ αποστάσεως εκπαίδευση» και τα βασικά χαρακτηριστικά της

Ο όρος «εξ αποστάσεως εκπαίδευση» καθιερώθηκε επίσημα το 1982 από το διεθνές Συμβούλιο για την Εξ Αποστάσεως εκπαίδευση, αντικαθιστώντας τον μέχρι τότε όρο

«εκπαίδευση μέσω αλληλογραφίας» και προσδιόριζε την εκπαίδευση στην οποία υπήρχε μια φυσική απόσταση ανάμεσα στον εκπαιδευόμενο και τον εκπαιδευτή (Λιοναράκης, 2006).

Όμως ακόμα και σήμερα ένας απόλυτος και ξεκάθαρος ορισμός για την εξΑΕ είναι πολύ δύσκολο να δοθεί. Η εξΑΕ διαμορφώνεται από τη σύνθεση πολλών πεδίων, έτσι οι συγκεκριμένες ανάγκες και πρακτικές εφαρμογές της έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία διαφορετικών ορισμών, ερμηνειών και προσεγγίσεων, ανάλογα με τα κριτήρια του κάθε ερευνητή (Λιοναράκης, 2003). Το γεγονός αυτό φανερώνει την πολυπλοκότητα και το ευρύ φάσμα δυνατοτήτων και εφαρμογών της εξΑΕ στη εκπαίδευση, όπως φαίνεται και από το παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 1: Σύνθεση πεδίων της εξΑΕ (Λιοναράκης, 2006)

Ο όρος της εξΑΕ, με την ευρύτερη έννοιά του, χρησιμοποιείται για να περιγράψει δραστηριότητες επιμορφωτικού χαρακτήρα, στις οποίες υπάρχει φυσική απόσταση μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων, η οποία γεφυρώνεται μέσω τεχνολογικών μέσων και τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού (Schlosser & Simonson, 2002).

Βασικά χαρακτηριστικά της εξΑΕ, σύμφωνα με τον Keegan (2000) και τον Λιοναράκη (1999) αποτελούν:

- Η φυσική απόσταση ανάμεσα στον εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο, βασικό στοιχείο διαφοροποίησης της εξΑΕ από την πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία.
- Το ειδικά σχεδιασμένο, ολοκληρωμένο, πολυμορφικό και λειτουργικό εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο αποτελεί το βασικό στοιχείο διαφοροποίησης της εξΑΕ από την προσωπική μελέτη.
- Η χρήση των ΤΠΕ για τη μεταφορά του εκπαιδευτικού περιεχομένου και τη γεφύρωση της φυσικής απόστασης αλλά και την υποστήριξη των εκπαιδευομένων.
- Η διασφάλιση της αμφίδρομης επικοινωνίας.
- Η επιλογή της πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνίας, σε περιστασιακή βάση, για διδακτικούς και κοινωνικούς σκοπούς.
- Η ικανότητα αναπροσαρμογής του εκπαιδευτικού υλικού, των μηχανισμών και των πρακτικών από τον εκπαιδευτικό φορέα / ίδρυμα.
- Η εκπαιδευτική διαδικασία προσαρμόζεται ή / και επιλέγεται σύμφωνα με τις υπάρχουσες ανάγκες.
- Ο αριθμός των εκπαιδευόμενων, ο οποίος μπορεί να είναι και πολύ μεγάλος, αποτελεί ακόμα ένα βασικό στοιχείο διαφοροποίησης της εξΑΕ από τις άλλες μορφές εκπαίδευσης.

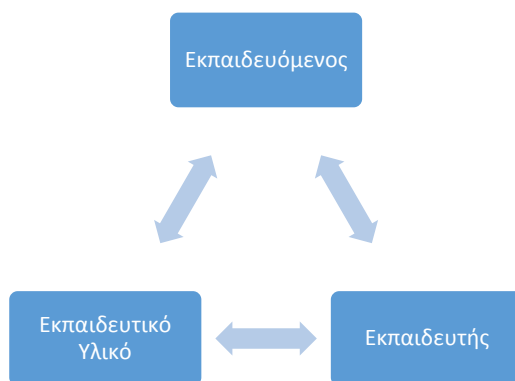
Η εξΑΕ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα, που συνδυάζει διάφορες μορφές εκπαιδευτικής πράξης (Λιοναράκης, 2006), είναι ευέλικτη, πολυμορφική, δημοκρατική, συμπληρωματική σε όλες τις βαθμίδες (Μπιγιάκη, 2009), που δεν απαιτεί τη φυσική παρουσία του εκπαιδευτή και του εκπαιδευόμενου, διδάσκει τον εκπαιδευόμενο πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μια ευρετική πορεία αυτομάθησης (Λιοναράκης, 2003) και όλα αυτά τα επιτυγχάνει μέσα από μια σειρά επιμορφωτικών δραστηριοτήτων χρησιμοποιώντας κάποιας μορφής τεχνολογικού μέσου ώστε να γεφυρώσει τη φυσική απόσταση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου (Schlosser & Simonson, 2002).

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από την εξΑΕ με παιδαγωγικούς όρους (Horton, 2003; Λιοναράκης, 2006; Anastasiades, 2008; Kalogiannakis, 2008; Μακράκης, 2000), επιμορφωτικές δράσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές πρακτικών (Λιοναράκης & Φραγκάκη, 2009, Lionarakis, Panagiotopoulos, & Xenos, 2005), δημιουργώντας τις

προϋποθέσεις ανάπτυξης συνεργατικών περιβαλλόντων οικοδόμησης της γνώσης από απόσταση, ενθαρρύνοντας την κριτική και διερευνητική σκέψη (Brusilovsky,1999) διαμορφώνοντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για μια πολυμορφική εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Lionarakis, 1998; Λιοναράκης, 2006) για όλους, απαλλαγμένη από χωροχρονικούς περιορισμούς. Επομένως, η αξιοποίηση των ΤΠΕ μέσω της εξΑΕ μπορεί να αποτελέσει τη λύση στα προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας, βελτιώνοντας την γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία που σαν αποτέλεσμα θα έχει την βελτίωση του ίδιου του εκπαιδευτικού συστήματος.

3.2.1 Μοντέλα και χαρακτηριστικά δημιουργίας Εκπαιδευτικού Υλικού για την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Στην εξΑΕ το Ε.Υ. είναι ο κύριος μοχλός της εκπαιδευτικής διαδικασίας και συνεπώς ο σχεδιασμός και η δημιουργία του είναι μείζονος σημασίας (Λιοναράκης, 2001). Σύμφωνα με τον Rowntree (1994) το Ε.Υ. περιέχει ένα δάσκαλο, ο οποίος είναι πάντα έτοιμος να βοηθήσει το διδασκόμενο να μάθει και ενεργοποιείται αμέσως μόλις αυτός ζητήσει την βοήθειά του, ανοίγοντας το Ε.Υ. Ο εκπαιδευτής, ο εκπαιδευόμενος και το εκπαιδευτικό υλικό είναι τα δομικά στοιχεία της εξΑΕ και συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους.

Σχήμα 2: Σχέση Εκπαιδευτή, Εκπαιδευόμενου και Εκπαιδευτικού Υλικού στην εξΑΕ

Με βάση τα λόγια του Λιοναράκη (2001, σελ. 48) :

“Η διδακτική αλλάζει χέρια και προσανατολισμό κι από την ευθύνη του διδάσκοντα, περνά στη σφαίρα ευθύνης του εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο είναι πλέον διαμορφωμένο ως διδακτικό εγχειρίδιο”.

Πλήθος μοντέλων σχεδιασμού και δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού, που αφορούν όλες τις μορφές εκπαίδευσης, βασίζονται στις νέες τεχνολογίες και μπορούν να αξιοποιηθούν από την εξΑΕ (Μανούσου, 2008). Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά τα μοντέλα που επηρέασαν τη δημιουργία του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού υλικού καθώς ταιριάζουν στο εκπαιδευτικό προφίλ του σχεδιαστή αλλά και στις πραγματικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων και ικανοποιούν τους στόχους της έρευνας.

Το μοντέλο ADDIE (Analyze, Design, Develop, Implement, Evaluate):

Το συγκεκριμένο μοντέλο χρησιμοποιείται συχνά στη σύγχρονη διαδικτυακή εκπαίδευση και στηρίζεται στη μεθοδολογία επίλυσης του προβλήματος (Oliver, Herrington, 2002).

Το μοντέλο αυτό αποτελείται από τα εξής πέντε στάδια:

- Το στάδιο της Ανάλυσης, όπου ο σχεδιαστής εντοπίζει το πρόβλημα, θέτει τους στόχους και τις ανάγκες, ορίζει την προϋπάρχουσα γνώση και καθορίζει το μαθησιακό περιβάλλον και το χρονοδιάγραμμα του σχεδίου εργασίας.
- Το στάδιο του Σχεδιασμού, στο οποίο γίνεται ο εξειδικευμένος σχεδιασμός των μαθησιακών στόχων καθώς και η δημιουργία της επιφάνειας διεπαφής και του περιεχομένου του υλικού.
- Το στάδιο της Ανάπτυξης, στο οποίο παράγεται το Ε.Υ. που σχεδιάστηκε στο προηγούμενο στάδιο.
- Το στάδιο της Εφαρμογής, κατά το οποίο το Ε.Υ. εφαρμόζεται και υλοποιείται στη πράξη από τους εκπαιδευόμενους.
- Το στάδιο της Αξιολόγησης, το οποίο περιλαμβάνει και την τελική αξιολόγηση αλλά και τη διαμορφωτική, που εφαρμόζεται σε κάθε στάδιο ξεχωριστά με σκοπό τη συνεχή ανατροφοδότηση της διαδικασίας.

Το συγκεκριμένο μοντέλο είναι γενικό και εύχρηστο, λόγοι που το κάνουν ευρέως διαδεδομένο και βάση για μεταγενέστερα μοντέλα (Strickland, 2006). Βασικό πλεονέκτημα του είναι πως το πλαίσιο οργάνωσής του χαράζει κάποια βασικά βήματα απαραίτητα για τον σχεδιασμό, που μπορούν να έχουν ευρύτατη εφαρμογή, όμως ο εσωτερικός σχεδιασμός κάθε βήματος παραμένει ασαφής και απροσδιόριστος (Μανούσου, 2008)

Το μοντέλο της δημιουργίας κινήτρων του John Keller (Attention, Relevance, Confidence, Satisfaction -ARCS)

Σύμφωνα με το συγκεκριμένο μοντέλο η δημιουργία Ε.Υ. βασίζεται σε 4 βήματα. Τα βήματα αυτά είναι:

Η προσοχή, η οποία σύμφωνα με τον Keller διασφαλίζεται σε ένα Ε.Υ. είτε με τη χρήση της έκπληξης, ώστε να κεντρίσει το ενδιαφέρον, είτε με την πρόκληση της περιέργειας μέσα από ερωτήσεις και προβλήματα που χρήζουν επίλυσης. Παιχνίδια, αξιοποίηση των ΤΠΕ, χιούμορ, προβληματικές καταστάσεις, συγκεκριμένα παραδείγματα κ.α , προτείνονται για την εμπλοκή των εκπαιδευόμενων στη μαθησιακή διαδικασία ενεργοποιώντας παράλληλα την προσοχή και το ενδιαφέρον τους.

Ο συσχετισμός, ο οποίος θεωρείται απαραίτητος για την αποτελεσματικότητα και τη λειτουργικότητα ενός Ε.Υ. αφού αφορά τις πραγματικές και ρεαλιστικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων. Ο κάθε εκπαιδευόμενος πρέπει να αντιλαμβάνεται τα ορατά και ξεκάθαρα πλεονεκτήματα του Ε.Υ. και να αισθάνεται πως είναι δημιουργημένο ειδικά για εκείνον και τις ανάγκες του.

Η εμπιστοσύνη, η οποία σύμφωνα με τον Keller κερδίζεται από ένα υλικό που αλληλεπιδρά με τον εκπαιδευόμενο και τον κάνει να νιώθει πως μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του, χωρίς μεγάλες δυσκολίες. Ειδικά σε Ε.Υ. μέσω ΤΠΕ πρέπει να ενημερώνεται για τους απαιτούμενους χρόνους, την πορεία και την εξέλιξη τους.

Η ικανοποίηση, η οποία πρέπει να προσφέρεται με κάποιον τρόπο από τη μαθησιακή διαδικασία. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να αναγνωρίσουν την χρησιμότητα των γνώσεων που απέκτησαν και να αντιληφθούν την εφαρμογή τους σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Η αναγνώριση, ο έπαινος, η απλή ψυχαγωγία, η ανατροφοδότηση και η επιβράβευση σε πραγματικά επιτεύγματα, τονώνουν το αίσθημα ικανοποίησης των εκπαιδευόμενων.

Το μοντέλο της δημιουργίας κινήτρων του John Keller, έχει τις ρίζες του στον συμπεριφορισμό και στις θεωρίες της ενίσχυσης (Keller, 1983). Χαρακτηρίζεται ως ένα σύγχρονο μοντέλο με συνεχή εξέλιξη, μεγάλη διάδοση και πολλές εφαρμογές. Στον χώρο της εξΑΕ, είναι πολύ διαδεδομένο, πολύ σύγχρονο, με πολλές εφαρμογές σε διαφορετικά πεδία και με πολλούς υποστηρικτές σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, έχει εφαρμοστεί σε σύγχρονα διαδικτυακά (on line) αλληλεπιδραστικά προγράμματα για παιδιά, με μεγάλη επιτυχία (Μανούσου, 2008)

Το Μινιμαλιστικό μοντέλο

Σύμφωνα με τον J.M. Carroll (1998), το πλαίσιο σχεδιασμού E.Y. για υπολογιστές πρέπει να υποστηρίζει πως όλη η μαθησιακή διαδικασία και το υλικό οφείλουν να έχουν κάποιο νόημα για τον εκπαιδευόμενο, να είναι όσο πιο ρεαλιστικά γίνεται, να επιτρέπουν την ενεργό συμμετοχή του και να υπάρχει στενή σχέση μεταξύ δημιουργίας και εφαρμογής του υλικού (Siemens, 2002). Τονίζεται επίσης η ανάγκη αξιοποίησης των εμπειριών των εκπαιδευόμενων, η μείωση της έκτασης των πληροφοριών και η ανάγκη έμφασης στις δραστηριότητες, με σκοπό την υποστήριξη της ανακαλυπτικής πορείας μάθησης. Οι βασικές αρχές του μοντέλου είναι:

- Η δυνατότητα ενασχόλησης των εκπαιδευόμενων με θέματα που έχουν νόημα για τους ίδιους.
- Η ελαχιστοποίηση κάθε παθητικής δραστηριότητας, όπως η απλή ανάγνωση πληροφοριών και η απαίτηση του ενεργού ρόλου των εκπαιδευόμενων, όσον αφορά τη μάθηση τους.
- Η αναγνώριση και αξιοποίηση του λάθους μέσα από τις δραστηριότητες του E.Y..
- Η υποστήριξη της αυτορρυθμιζόμενης μάθησης και της μη γραμμικότητας των δραστηριοτήτων.

Το μινιμαλιστικό μοντέλο θεωρείται ένα ως ένα πολύ ενδιαφέρον εποικοδομητικό μοντέλο, αρκετά λειτουργικό, με πολλές εφαρμογές και δυνατότητες. Έχει τις ρίζες του στον Piaget και τον Bruner δίνοντας μεγάλη έμφαση στη μαθησιακή διαδικασία, απενοχοποιεί το λάθος ενώ παράλληλα παρέχει πρακτικές συμβουλές και υποστηρίζει την αυτόνομη μάθηση (Μανούσου, 2008).

3.2.2 Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού Υλικού στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Σύμφωνα με τον Κόκκο (2005) το ψηφιακό E.Y. διαθέτει πληθώρα παιδαγωγικών και τεχνικών χαρακτηριστικών, τα οποία έχουν ως στόχο να διευκολύνουν και να εμπνεύσουν τους εκπαιδευόμενους. Το E.Y. οφείλει να δημιουργεί ένα καθοδηγούμενο διάλογο συμβάλλοντας στην ενεργητική πορεία μάθησης, η οποία αποτελεί το βασικό ζητούμενο της εξΑΕ (Λιοναράκης 2001).

Επίσης σύμφωνα με τους Σοφός & Kron (2010), τα εκπαιδευτικά υλικά πρέπει να κινητοποιούν τους εκπαιδευόμενους, δημιουργώντας τους ερωτήματα και προσδοκίες, τα οποία με τη σειρά τους θα διαμορφώσουν τις κατάλληλες συνθήκες για εργασία και μάθηση. Να διαμορφώνονται ακολουθώντας μια συγκεκριμένη μεθοδολογική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία θα υποστηρίζονται οι ποικίλες μαθησιακές διεργασίες. Παράλληλα τα Ε.Υ. πρέπει να δημιουργούν συνθήκες που ευνοούν τη συνεργατική μάθηση και να παρέχουν ανατροφοδότηση αναφορικά με τη μαθησιακή πρόοδο διευκολύνοντας παράλληλα, όσο το δυνατόν περισσότερο, την αυτόνομη και ανοιχτή μάθηση. Βασικά χαρακτηριστικά της δομής ενός Ε.Υ. αποτελούν η επιστημονική ταυτότητα, η σωστή οργάνωση, η συνοχή, ο βαθμός αλληλεπίδρασης και η ευελιξία του. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά, που είναι αλληλένδετα μεταξύ τους, στοχεύουν στη σωστή καθοδήγηση και υποστήριξη του εκπαιδευόμενου για να χαράξει τη δικιά του ανεξάρτητη μαθησιακή πορεία (Μανούσου,2008)

Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση των West-Lionarakis (2001), τις οδηγίες για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού για την ανοιχτή εκπαίδευση των Rowtree (1994), Ματραλή, Λιοναράκη, Κόκκου (1997), Race (1999) και τις γενικές προδιαγραφές που πρέπει να τηρεί ένα εκπαιδευτικό υλικό της Φλογαΐτη (2003), προκύπτουν τα ακόλουθα ειδικά χαρακτηριστικά ενός Ε.Υ. στην εξΑΕ:

- Ελκυστική παρουσίαση της σελίδας ή της επιφάνειας διεπαφής (πυκνότητα στοιχείων, γραμματοσειρά, χρώματα φόντου-κειμένου, εικόνες κ.α).
- Φιλικότητα προς τον χρήστη, ώστε να εξασφαλιστεί η εύκολη πλόηγη του εκπαιδευόμενου μέσω της κατανοητής οργάνωσης του Ε.Υ..
- Ευκολία πρόσβασης στο Ε.Υ.
- Δυνατότητα επεξεργασίας, αναθεώρησης, εμπλουτισμού, όταν κρίνεται απαραίτητο.
- Συγκεκριμένοι σκοποί, στόχοι, προσδοκώμενα αποτελέσματα, σε επίπεδο ενότητας ώστε να ενισχυθούν τα κίνητρα ενασχόλησης με το υλικό.
- Οδηγός μελέτης, ο οποίος θεωρείται βασικό εργαλείο της εξΑΕ και περιλαμβάνει συμβουλές, οδηγίες και χρονοδιαγράμματα ώστε να ενισχυθεί η οργάνωση της διαδικασίας.
- Χρήση πολλών παραδειγμάτων, ώστε να ενισχυθεί η κατανόηση των εκπαιδευόμενων μέσω της σύνδεσης με βιώματα και εμπειρίες.

- Παροχή διαδραστικών στοιχείων για την οπτικοποίηση του περιεχομένου.
- Μικρές και ευέλικτες ενότητες και υποενότητες με αρχή, μέση και τέλος.
- Τίτλοι, υπότιτλοι, εισαγωγές, περιλήψεις, ανασκοπήσεις, λέξεις-κλειδιά με σκοπό την υποστήριξη και επεξήγηση του περιεχομένου.
- Πολλαπλά μέσα παρουσίασης των πληροφοριών, με σωστή αξιοποίηση και προσεγμένο σχεδιασμό.
- Δραστηριότητες και ασκήσεις με ενδεικτικές απαντήσεις, για αυτοαξιολόγηση, ανατροφοδότηση και ενθάρρυνση των εκπαιδευομένων.
- Φίλικό ύφος, απλή γλώσσα, συνεκτικότητα και σαφήνεια.
- Αλληλεπιδραστικό, διαδραστικό και ελκυστικό περιεχόμενο που ανταποκρίνεται στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου και μειώνει, όσο το δυνατόν περισσότερο την παθητική ανάγνωση, ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή.
- Προσδιορισμός των πιθανών δυσκολιών που θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο εκπαιδευόμενος.
- Παροχή βιβλιογραφικών αναφορών και προτάσεων για επιπρόσθετη μελέτη και αναζήτηση συμπληρωματικών πηγών.

3.3. Ανασκόπηση ερευνών αναφορικά με τη σημασία της γονεϊκής εμπλοκής και την υποστήριξή της από τις ΤΠΕ

Οι έρευνες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να επιφέρει για τον μαθητή. Τα θετικά αυτά αποτελέσματα αφορούν αφενός την σχολική και ακαδημαϊκή του επίδοση και αφετέρου την κοινωνικοποίηση και την ομαλή προσαρμογή του στο σχολικό περιβάλλον (Oguzkan & Oral, 1987; Reynolds, 1992; Kohl, Weissberg, Reynolds, & Kaspro, 1994; Samaras & Wilson, 1998; Miede & Reynolds, 1999; Celenk, 2003; Patrikakou et al, 2005; Arnold, Zeljo, & Doctoroff, 2008; Epstein, 2009; Antonopoulou, Koutrouba, & Babalis, 2011; Tariq Bhatti & Qazi, 2011; Grace, Jethro, & Aina, 2012; Jeynes, 2012; Castro et al., 2015; Patrikakou, 2016; Roy & Giraldo-García, 2018). Ενώ η διεθνής βιβλιογραφία αναφορικά με την γονεϊκή εμπλοκή και τα θετικά της αποτελέσματα στη σχολική επίδοση του μαθητή είναι εκτενής, η βιβλιογραφία αναφορικά με την τεχνολογία και τη γονεϊκή εμπλοκή περιορίζεται κυρίως σε διατριβές που τονίζουν τον ρόλο που θα μπορούσε να

επιτελέσει η ανάπτυξη της τεχνολογίας στην ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ακόμη πιο περιορισμένες είναι οι έρευνες που μελετούν τη χρήση διαδικτυακού υλικού με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής (Valle,2011)

Η έρευνα που διεξήχθη από τους Πνευματικός, Παπακανάκης & Γάκη (2003), με τίτλο "Γονεϊκή Εμπλοκή στην Εκπαίδευση των παιδιών: Διερεύνηση των πεποιθήσεων των γονέων", είχε ως πρωταρχικό σκοπό τη διερεύνηση των πεποιθήσεων των Ελλήνων γονέων αναφορικά με τη συμβολή των διαφορετικών τύπων γονεϊκής εμπλοκής στην επίδοση των παιδιών τους, στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στη συγκεκριμένη έρευνα λήφθηκαν υπόψη, από τους ερευνητές, τέσσερις από τους έξι τύπους γονεϊκής εμπλοκής που περιγράφουν τη συνεργασία γονέων με το σχολείο σε θέματα εκπαίδευσης των παιδιών (Epstein,2010). Οι τύποι γονεϊκής εμπλοκής σύμφωνα με την Epstein είναι η επικοινωνία του σχολείου με τους γονείς, η γονεϊκή μέριμνα, η βοήθεια των γονέων στις κατ' οίκον εργασίες, η εθελοντική συμμετοχή των γονέων στο σχολείο, η συμμετοχή των γονέων σε θέματα διοίκησης του σχολείου και η συνεργασία σχολείου-οικογένειας-κοινότητας. Το δείγμα της έρευνας ήταν 530 γονείς μαθητών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από έξι νομούς της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, στους οποίους μοιράστηκε ερωτηματολόγιο για τη συλλογή των δεδομένων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας οι Έλληνες γονείς αναγνωρίζουν τρεις τύπους γονεϊκής εμπλοκής. Οι τύποι αυτοί συντελούν στη βελτίωση της επίδοσης των παιδιών τους αλλά σε διαφορετικό βαθμό ο καθένας. Οι τρεις τύποι γονεϊκής εμπλοκής που αναγνώρισαν είναι η εμπλοκή των γονέων στην ευρύτερη σχολική ζωή, η εμπλοκή των γονέων στη μάθηση στο σπίτι και η εμπλοκή των γονέων στην επικοινωνία σχολείου και οικογένειας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας ο αποδοτικότερος τρόπος γονεϊκής εμπλοκής είναι η επικοινωνία σχολείου και οικογένειας, ακολουθεί η εμπλοκή των γονέων στη μάθηση στο σπίτι ενώ υποστηρίζεται ότι η εμπλοκή των γονέων στην ευρύτερη σχολική ζωή δεν συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της επίδοσης των παιδιών τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η διδακτορική διατριβή της Ντινίδου (2013) με τίτλο "Απόψεις και στάσεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γονέων για τη συνεργασία σχολείου - οικογένειας" είχε ως ερευνητικό σκοπό την κατανόηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η επικοινωνία και η συνεργασία του σχολείου με την οικογένεια στη σύγχρονη πραγματικότητα. Επίσης ανιχνεύεται η επιθυμία και η ετοιμότητα της πλευράς

των εκπαιδευτικών και των γονέων σχετικά με νέες μορφές μεταξύ τους συνεργασίας πέρα από τις υπάρχουσες, όπως την συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσε μια λειτουργικά δωδεκαθέσια σχολική μονάδα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Αθήνα. Η έρευνα διεξήχθη με ημιδομημένες συνεντεύξεις τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους γονείς.

Στα συμπεράσματα της συγκεκριμένης έρευνας διαπιστώνεται ότι στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο παρόλο που η αναγκαιότητα της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας αναγνωρίζεται και από τις δυο πλευρές, δεν υπάρχει ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ τους. Η επικοινωνία και η συνεργασία επικεντρώνεται συνήθως σε θέματα που αφορούν την επίδοση και τη συμπεριφορά των μαθητών, διεξάγεται τηλεφωνικά ή μέσω ομαδικών ή ατομικών συναντήσεων με τους γονείς, περιορίζεται στην απλή ενημέρωση και παροχή οδηγιών και δεν αναγνωρίζεται από τους εκπαιδευτικούς ως οργανικό τμήμα της εργασίας τους. Στο τομέα των εργασιών στο σπίτι όμως, φαίνεται να δίνεται ιδιαίτερη σημασία τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς. Θεωρείται και από τις δυο πλευρές ότι πρέπει να υπάρχει συνεργασία μεταξύ τους ώστε τα μαθησιακά κενά των μαθητών, που εντοπίζονται είτε από τον εκπαιδευτικό είτε από τον γονέα, να καλύπτονται συνεργατικά. Ιδιαίτερα στην Α΄ δημοτικού θεωρείται πως οι γονείς πρέπει να χρησιμοποιούν τις ίδιες μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται και στο σχολείο ώστε να μη δημιουργηθεί σύγχυση στους μαθητές, παράλληλα η εξάρτηση του μαθητή της Α΄ Δημοτικού από τη γονεϊκή βοήθεια είναι τεράστια. Οι γονείς δηλώνουν πως αν και ενδιαφέρονται για την υποστήριξη του παιδιού τους στο σπίτι έχουν περιορισμένο χρόνο αλλά και δεν γνωρίζουν το πώς να βοηθήσουν το παιδί τους. Το πρόβλημα της συνεργασίας και της επικοινωνίας εντοπίζεται και από τις δύο πλευρές όμως καμία πλευρά δεν αναλαμβάνει την ευθύνη. Μια από τις προτάσεις της διδακτορικής διατριβής είναι η εφαρμογή και η έρευνα καινοτόμων τεχνολογικών προγραμμάτων που στοχεύουν στην βελτίωση της ποιότητας της επικοινωνίας και της ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Διπλωματικής Εργασίας του Κυρίτση Γ. (2015) με τίτλο "Επικοινωνία σχολείου οικογένειας την εποχή του διαδικτύου", όπου πραγματοποιήθηκε έρευνα σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Τρικάλων και συμμετείχαν 106 γονείς και 91 εκπαιδευτικοί, παρατηρείται μια

υστέρηση στην επικοινωνιακή διαδικασία γενικά. Τονίζεται η έλλειψη σχετικών στοιχείων και ερευνών αναφορικά με τις πρακτικές ηλεκτρονικής επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας στην ελληνική πραγματικότητα. Υπογραμμίζεται η προσπάθεια εγκαθίδρυσης ηλεκτρονικού διαύλου επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και γονέων.

Η υποστήριξη της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας επαφίεται αποκλειστικά στη διάθεση και στις γνώσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού αλλά και των γονέων σχετικά με την τεχνολογία και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες (ηλικία, φύλο, περιοχή, κοινωνικομορφωτικό επίπεδο). Οι σχολικές ιστοσελίδες, αν και στα περισσότερα δημόσια σχολεία δεν είναι ενεργές ή ενημερωμένες, το email, το τηλέφωνο, τα blog των εκπαιδευτικών, web2.0 εφαρμογές και μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι μερικοί τρόποι επικοινωνίας που εφαρμόζονται από τους εκπαιδευτικούς. Όμως η προτίμηση και από τις δυο πλευρές για επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο είναι συντριπτικά μεγαλύτερη έναντι της εξ αποστάσεως, που συνήθως χρησιμοποιείται από τα σχολεία για την εύκολη διαμοίραση "ψυχρών" πληροφοριών (συνήθως οικονομικά του σχολείου). Στις προτάσεις της συγκεκριμένης έρευνας τονίζεται η σημασία της επιμόρφωσης τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των γονέων πάνω στις νέες τεχνολογίες γιατί μέσω της τεχνολογίας μπορεί να γεφυρωθεί το χάσμα της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

Το άρθρο των Lewin και Luckin (2009) που δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό *Computers & Education* με τίτλο "Technology to support parental engagement in elementary education" αξιολογεί και συγκρίνει δυο σημαντικά εκπαιδευτικά προγράμματα που έλαβαν χώρα σε δημοτικά σχολεία του Ηνωμένου Βασιλείου. Το χρηματοδοτούμενο από την κυβέρνηση ICT Test Bed evaluation στο οποίο συμμετείχαν 28 σχολεία και το Homework project που λειτούργησε ως πειραματική μελέτη σε 1 σχολείο. Τα προγράμματα αυτά είχαν ως στόχο την εμπλοκή των γονέων στην εκπαίδευση μέσω μιας εκπαιδευτικής πλατφόρμας.

Τα ευρήματα της συγκεκριμένης μελέτης δείχνουν πως όταν η τεχνολογία χρησιμοποιηθεί κατάλληλα μπορεί να βελτιώσει το χάσμα των σχέσεων μεταξύ γονέων, σχολείου, δασκάλων και μαθητών. Η γονεϊκή εμπλοκή αναπτύσσεται περισσότερο μέσα από τεχνολογικά μέσα που παρέχουν άμεση πρόσβαση, είναι ευέλικτα και με διαδραστικό περιεχόμενο. Απλούστερα μέσα όπως ιστοσελίδες, email και μηνύματα έχουν μόνο

παροδικά οφέλη. Οι γονείς χρειάζονται υποστήριξη και ουσιαστική καθοδήγηση αναφορικά με το πώς μπορούν να αλληλεπιδράσουν και να υποστηρίξουν τα παιδιά τους στο σπίτι. Στο ICT Test Bed (28 σχολεία), όπου η καθοδήγηση σε αυτόν τον τομέα δεν ήταν επαρκής, δεν υπάρχουν ευρήματα στο πώς η τεχνολογία βοήθησε τους γονείς να εμπλακούν στην εκπαιδευτική διαδικασία όσον αφορά την υποστήριξη και καθοδήγηση των παιδιών τους με το διάβασμα στο σπίτι. Η πλατφόρμα είχε τελικά περισσότερο ενημερωτικό χαρακτήρα σε θέματα που αφορούσαν τη διοίκηση του σχολείου και πληροφορίες σχετικά με την επίδοση και αξιολόγηση, τις απουσίες και τη συμπεριφορά των μαθητών. Αντίθετα στο Homework project (1 σχολείο) στο οποίο η εκπαιδευτική πλατφόρμα παρείχε συγκεκριμένες πληροφορίες και οδηγίες, οι οποίες συνδέονταν με το αναλυτικό πρόγραμμα, αναφορικά με το πώς οι γονείς να βοηθήσουν τα παιδιά τους με τη μελέτη στο σπίτι καθώς και δραστηριότητες που ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ τους φαίνεται πώς όχι μόνο η γονεϊκή εμπλοκή αυξήθηκε αλλά και ότι οι γονείς έμειναν ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από το γεγονός ότι μπορούσαν να περνάνε ευχάριστες στιγμές βοηθώντας το παιδί τους στη μελέτη.

Στα ευρήματα της συγκεκριμένης μελέτης υποστηρίζεται ότι η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής μέσω της τεχνολογίας αποτελεί ένα πολύπλοκο εγχείρημα που απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και στοχευμένη υποστήριξη και καθοδήγηση των γονέων. Η τεχνολογία δύναται να συντελέσει στην αύξηση της γονεϊκής εμπλοκής αρκεί να ικανοποιηθούν οι σύνθετες απαιτήσεις και ανάγκες των γονέων. Μόνο το Homework Project κατάφερε να εμπλέξει τους γονείς στην εκπαιδευτική διαδικασία, καταφέροντας να ικανοποιήσει τις ανάγκες, τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις τους εδραιώνοντας μια σταθερή μορφή παρέμβασης. Προτείνεται επίσης στο σχεδιασμό μελλοντικών ερευνών και προγραμμάτων που αφορούν την εμπλοκή των γονέων μέσω τεχνολογικών εργαλείων να ληφθούν σοβαρά υπόψιν τα παρακάτω:

- Προσεκτικός σχεδιασμός, στοχευμένος στην υποστήριξη των γονέων.
- Η κατανόηση των αναγκών των γονέων ώστε να μπορέσουν να εμπλακούν.
- Η αναγνώριση πώς οι εργασίες οι οποίες είναι σχεδιασμένες για το σχολείο, δεν μπορεί απαραίτητα να είναι οι ίδιες με αυτές που σχεδιάζονται για το σπίτι και αντιστρόφως.
- Η διασφάλιση του ότι η ενασχόληση τόσο των γονέων όσο και των παιδιών με τη τεχνολογία στο σπίτι έχει κάποιο σκοπό.

- Η αποφυγή του τεχνολογικού ντετερμινισμού.
- Η αποδοχή ότι η χρήση της τεχνολογίας ως μέσου ανάπτυξης συνεργατικών σχέσεων μεταξύ σχολείου και οικογένειας πρέπει να ανατροφοδοτείται συνεχώς, για να έχει αποτελέσματα.
- Η συνεργασία σπιτιού και σχολείου ώστε η δουλειά που γίνεται στο ένα να έχει συνέχεια και συνάφεια με αυτή που γίνεται στο άλλο.

Οι Ozcinar και Ekizoglu (2013) πραγματοποίησαν έρευνα με τίτλο "Evaluation of a blog based parent involvement approach by parents ". Πρόκειται για μια έρευνα δράσης που πραγματοποιήθηκε στη νότια Κύπρο και στην οποία έλαβαν μέρος 20 πεντάχρονοι μαθητές του νηπιαγωγείου με τους γονείς τους. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν οι απόψεις των γονέων αναφορικά με τη πλατφόρμα που σχεδιάστηκε για να ενισχύσει τη εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι γονείς έπρεπε να παρακολουθήσουν με το παιδί τους κάποια εκπαιδευτικά animation, με συγκεκριμένο διδακτικό σκοπό στο πλαίσιο της γνωριμίας με τον τόπο τους, μετά από κάθε animation έπρεπε να πραγματοποιήσουν συγκεκριμένες δραστηριότητες μαζί με το παιδί τους. Σαφής οδηγίες και πληροφορίες δίνονταν μέσω της πλατφόρμας στους γονείς σχετικά με το πώς να εμπλέξουν το παιδί τους, τι ερωτήσεις αφορμής να κάνουν πριν από το κάθε βίντεο και ποιος είναι ο σκοπός και ο στόχος της κάθε δραστηριότητας.

Στα αποτελέσματα της έρευνας, σύμφωνα με τις απαντήσεις των γονέων μέσω δομημένων συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων φαίνεται πως η εκπαιδευτική πλατφόρμα συνέβαλε στην οικοδόμηση της γνώσης τόσο στους ίδιους όσο και στα παιδιά τους. Ο εποικοδομητικός χρόνος που είχαν με τα παιδιά τους, τους έδωσε την ευκαιρία να τα γνωρίσουν καλύτερα και μέσα από τις δραστηριότητες να ανακαλύψουν τις δεξιότητες και τις αδυναμίες τους και να μπορέσουν να τα βοηθήσουν, όπου χρειαζόνταν βοήθεια και καθοδήγηση. Μέσα από τις συμβουλές και την καθοδήγηση που τους προσφέρει η πλατφόρμα ένιωσαν περισσότερο ικανοί και σίγουροι στο πώς να βοηθήσουν τα παιδιά τους και πιο αισιόδοξοι και πρόθυμοι για την εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αναγνώρισαν τα θετικά αποτελέσματα που έχει η εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και τόνισαν πως ο σωστός σχεδιασμός, η εύκολη πλοήγηση και η χρηστικότητα της πλατφόρμας ήταν παράγοντες καθοριστικής σημασίας για τη συμμετοχή τους. Επισήμαναν επίσης πως η εκπαιδευτική πλατφόρμα μπορεί αδιαμφισβήτητα να ενισχύσει όχι μόνο την επικοινωνία μεταξύ γονέων και σχολείου άλλα

και τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Προτείνεται πως, σχετικές έρευνες θα βοηθήσουν στην γενίκευση των θετικών αποτελεσμάτων, που μπορεί να έχει μια διαδικτυακή πλατφόρμα, στην εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2009-2010 (Dardenne) σε 46 σχολικές περιφέρειες του Αρκάνσας της Αμερικής, στην οποία συμμετείχαν 119 εκπαιδευτικοί και 300 γονείς μαθητών συγκεκριμένης τάξης του Γυμνασίου (eighth grade) είχε σκοπό να εξετάσει σε ποιο βαθμό η χρήση του ίντερνετ και του e-mail από γονείς και εκπαιδευτικούς, μπορεί να επηρεάσει την επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειας και κατά πόσο η αυξημένη επικοινωνία αντιστοιχεί με την πρόοδο των μαθητών.

Στα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας το 82% των εκπαιδευτικών δήλωσε πως έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο στις τάξεις τους, κάνουν χρήση του σχολικού τους e-mail και ενημερώνουν την σχολική στους ιστοσελίδα, ενώ το 89% δηλώνει πως θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ιστοσελίδα εκπαιδευτικού για την ανταλλαγή πληροφοριών με τους γονείς. Το 64 % των γονέων δηλώνει πως έχει υπολογιστή, e-mail και σύνδεση στο διαδίκτυο στο σπίτι, ενώ το 77% των εκπαιδευτικών υποστηρίζει πως ενώ αναρτούν πληροφορίες σχετικές με τη βαθμολογία των μαθητών στην ιστοσελίδα του σχολείου ή μέσω e-mail, μόνο το 24,4% των γονέων τις βλέπει. Τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί, δηλώνουν πως η επικοινωνία μέσω διαδικτύου συνοδεύεται από μια θετική αλλαγή στη συμπεριφορά των μαθητών. Στα σχολεία τα οποία η επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών, μέσω της χρήσης του e-mail και του διαδικτύου, είναι αυξημένη, παρατηρείται ανάλογη αύξηση και στην επίδοση των μαθητών στην Γλώσσα και τα Μαθηματικά, όπως αυτή μετρήθηκε μέσα από συγκεκριμένα διαγνωστικά τεστ.

Οι Şad, Konca, Özer και Acar (2016) πραγματοποίησαν έρευνα με τίτλο "Parental e-involvement: a phenomenological research on electronic parental involvement". Πρόκειται για μια φαινομενολογική έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο και συμμετείχαν 23 γονείς οι οποίοι χρησιμοποιούσαν σε μεγάλο βαθμό τις ΤΠΕ, τόσο στην καθημερινή τους ζωή, όσο και στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν η διερεύνηση των τρόπων που οι ΤΠΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν από γονείς μαθητών Δημοτικού και Γυμνασίου, στο πλαίσιο της γονεϊκής τους εμπλοκής και παράλληλα να μελετηθούν τα θετικά και τα αρνητικά αποτελέσματα της χρήσης τους.

Στα αποτελέσματα της έρευνας, σύμφωνα με τις απαντήσεις των γονέων μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων φαίνεται πως οι γονείς χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για την

επικοινωνία, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία. Μέσω των ΤΠΕ επικοινωνούν με τους εκπαιδευτικούς, διευθυντές και άλλους γονείς για θέματα που αφορούν παραδείγματος χάριν την επίδοση, τη συμπεριφορά και τις σχολικές εκδηλώσεις, χωρίς να χρειάζεται η φυσική τους παρουσία στο χώρο του σχολείου εκμηδενίζοντας με αυτόν τον τρόπο χωρο-χρονικούς περιορισμούς. Για εκπαιδευτικούς σκοπούς, χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για αναζήτηση πηγών και πληροφοριών μέσω διαδικτύου για τη βοήθεια στις σχολικές δραστηριότητες, εργασίες και την καθημερινή μελέτη. Θεωρούν πως τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο τα παιδιά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους. Όμως αρκετοί αναφέρουν πως τα παιδιά επιθυμούν να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ κυρίως για ψυχαγωγικούς σκοπούς.

Στα θετικά της χρήσης των ΤΠΕ στον τομέα της γονεϊκής εμπλοκής, αναφέρουν πως τους δίνετε η δυνατότητα επίβλεψης και ελέγχου της σχολικής, κοινωνικής και προσωπικής κατάστασης του παιδιού τους, χωρίς χωρο-χρονικούς περιορισμούς ενώ παράλληλα βελτιώνεται η σχέση του παιδιού τους με τις ΤΠΕ, αποφεύγοντας τον τεχνολογικό αναλφαβητισμό και ενισχύοντας την μαθησιακή τους αυτονομία, την κριτική τους σκέψη και τη γλωσσική και κοινωνική τους εξέλιξη. Στα αρνητικά της χρήσης των ΤΠΕ εντοπίζουν τους κινδύνους που ελλοχεύει η χρήση, κυρίως του διαδικτύου, σε θέματα που αφορούν την προστασία προσωπικών δεδομένων, την έκθεση σε ακατάλληλο για την ηλικία τους περιεχόμενο, τον εθισμό και την αποξένωση, όμως πιστεύουν πως με τη σωστή καθοδήγηση, επίβλεψη και έλεγχο μπορεί να επιτευχθεί η σωστή χρήση, περιορίζοντας τους κινδύνους αυτούς.

Η πρωτοπόρα για τη Σουηδία έρευνα που διεξήχθη από την Limin Gu (2017), με τίτλο "Χρησιμοποιώντας σχολικές ιστοσελίδες για την επικοινωνία σχολείου -οικογένειας και την γονεϊκή εμπλοκή" είχε πρωταρχικό σκοπό να εξετάσει και να περιγράψει τους τρόπους με τους οποίους τα σχολεία, μέσα από τις ιστοσελίδες τους, προσεγγίζουν και ενισχύουν την γονεϊκή εμπλοκή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Epstein (2010). Ο τρόπος με τον οποίο είναι σχεδιασμένες οι σχολικές ιστοσελίδες ώστε να εξασφαλίζουν την επισκεψιμότητα και την αξιοποίησή τους από τους γονείς, αποτέλεσε βασικό ερευνητικό ερώτημα της συγκεκριμένης έρευνας. Ως δείγμα της έρευνας επιλέχθηκαν οι σχολικές ιστοσελίδες 12 σχολείων, διαφορετικών δήμων της Σουηδίας, στις οποίες εφαρμόστηκε η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου.

Στα αποτελέσματα της έρευνας φαίνεται ότι αν και τα σχολεία έχουν άρτια σχεδιασμένες ιστοσελίδες που προωθούν την προσβασιμότητα και τη χρηστικότητα τους από τους γονείς, οι πληροφορίες που παρουσιάζονται σε αυτές αναφορικά με τη γονεϊκή εμπλοκή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Epstein, είναι γενικά περιορισμένες. Δεν παρέχονται πληροφορίες, οδηγίες, δραστηριότητες, πηγές ή υποστηρικτικό υλικό που να υποστηρίζει και να ενισχύει την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα των γονέων για την δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο σπίτι το οποίο να προωθεί τη μάθηση και την εξέλιξη του παιδιού τους. Στον τομέα της βοήθειας των μαθητών στη μελέτη στο σπίτι, πληροφορίες σχετικές με τις εργασίες των μαθητών, τον τρόπο μελέτης ή υποστήριξης τους, δραστηριότητες που ενισχύουν τη γονεϊκή εμπλοκή στη μελέτη καθώς και προτεινόμενο υποστηρικτικό υλικό απουσιάζουν παντελώς από τις σχολικές ιστοσελίδες. Οι υπόλοιποι τύποι γονεϊκής εμπλοκής φαίνεται να είναι εξίσου μη επαρκώς ενσωματωμένοι στις σχολικές ιστοσελίδες. Στους περιορισμούς της έρευνας τονίζεται ότι η γονεϊκή εμπλοκή αν και δεν προωθείται επαρκώς από τις σχολικές ιστοσελίδες είναι πολύ πιθανόν να προωθείται μέσω της διαπροσωπικής επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων ή άλλων δραστηριοτήτων και πρακτικών του κάθε σχολείου.

Το "ΔΙΑΠΛΑΣΟΙΣ" (Διαδικτυακή Πλατφόρμα Συνεργασίας Οικογένειας - Σχολείου) αποτελεί την υπό εξέλιξη διδακτορική διατριβή του Κοφτερού Α. στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, της οποίας το ερευνητικό μέρος έχει ήδη ξεκινήσει από το 2012. Στόχος του ΔΙΑΠΛΑΣΟΙΣ είναι η ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας η οποία θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας, τόσο για εκπαιδευτικούς όσο και για ενημερωτικούς σκοπούς, αναφορικά με τις δράσεις του σχολείου και την πρόοδο των μαθητών. Με έμφαση σε μαθητές στα όρια του λειτουργικού αναλφαβητισμού, ο εκπαιδευτικός, εκτός ωραρίου λειτουργίας του σχολείου μέσα από την πλατφόρμα επιμορφώνει, στηρίζει και ενθαρρύνει τους γονείς μέσω e-tutoring, με στόχο εκείνοι στη συνέχεια να βοηθήσουν τα παιδιά τους. Μέσα από τη πλατφόρμα αναμένεται να διερευνηθεί κατά πόσο ο γονιός, μέσω της ενισχυτικής διδασκαλίας, μπορεί να βοηθήσει την αντιμετώπιση προβλημάτων λειτουργικού αναλφαβητισμού. Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα της συγκεκριμένης διδακτορικής διατριβής είναι "Πώς μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς των μαθητών που κινδυνεύουν να μείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος" και "Ποιες πρέπει να είναι οι προδιαγραφές για μια

διαδικτυακή πλατφόρμα που να βασίζεται σε λογισμικό ανοικτού/ελεύθερου κώδικα η οποία να επιτρέπει τη συνεργασία εκπαιδευτικού-οικογένειας σε ευέλικτο χρόνο"

Η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία έχει μόνο θετικά μαθησιακά αποτελέσματα για τους μαθητές. Τα αποτελέσματα αυτά ενισχύονται όταν οι γονείς έχουν δεχθεί κατάλληλη επιμόρφωση από τους εκπαιδευτικούς αναφορικά με τον τρόπο που μπορούν να βοηθήσουν και να εμπλακούν, συνεργατικά με τον εκπαιδευτικό, στην εκπαιδευτική διαδικασία. Όμως, παρόλο που η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία αναγνωρίζεται, τόσο από την πλευρά των γονέων όσο και από τη πλευρά των εκπαιδευτικών, δεν εφαρμόζεται στην πράξη. Οι γονείς δηλώνουν πως δυσκολεύονται ή αδυνατούν να εμπλακούν, αφενός λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας και περιορισμένου χρόνου και αφετέρου λόγω έλλειψης γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικών με την υποστήριξη που καλούνται να προσφέρουν στα παιδιά τους.

Από τη μελέτη των σχετικών ερευνών διαπιστώνουμε ότι γίνονται προσπάθειες ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια στην επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογένειάς. Σε αυτές τις προσπάθειες η χρήση των ΤΠΕ, αποτελεί το βασικό εργαλείο. Η χρήση των ΤΠΕ, με έμφαση στη χρήση του διαδικτύου, μπορεί να αυξήσει τα επίπεδα γονεϊκής εμπλοκής με εύκολο, άμεσο και επιθυμητό τρόπο για τους εμπλεκόμενους στην διαδικασία (Bird, 2006). Η ποικιλία των μέσων, που συνεχώς αυξάνεται, καθιστούν τον συγκεκριμένο τρόπο ως άκρως επαναστατικό και σύγχρονο, δημιουργώντας τις ιδανικές ευκαιρίες για την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ σχολείου και οικογένειας που οδηγεί στην αύξηση των επιπέδων της γονεϊκής εμπλοκής στην μαθησιακή διαδικασία (Mattson & Barnes, 2007). Τα σχολεία έχουν την υποχρέωση να ενθαρρύνουν την γονεϊκή εμπλοκή, αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα για να το επιτύχουν (Epstein, 1995, 2010).

Η επικοινωνία μεταξύ σχολείου και γονέων αποτελεί έναν από τους έξι τύπους γονεϊκής εμπλοκής, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Epstein (2009). Αρκετά σχολεία, κυρίως στο εξωτερικό, χρησιμοποιούν σχολικές ιστοσελίδες, ιστολόγια εκπαιδευτικών, ηλεκτρονικά μέσα όπως sms και e-mail, μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως facebook και Instagram, πλατφόρμες όπως τη ClassDojo, τη Bambizo, τη Remind, την Edmodo και άλλες, για να βελτιώσουν την επικοινωνία μεταξύ σχολείου και γονέων. Μέσα από τα συγκεκριμένα τεχνολογικά μέσα, οι γονείς μπορούν να ενημερωθούν για την επίδοση, τις εργασίες και τις σχολικές δραστηριότητες, όμως δεν προσφέρεται άλλη στήριξη. Η τεχνολογία συνεπώς διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση του συγκεκριμένου

τομέα γονεϊκής εμπλοκής. Το κατά πόσο η αξιοποίηση της τεχνολογίας μπορεί να ενισχύσει τους υπόλοιπους τύπους γονεϊκής εμπλοκής και να καταφέρει να εμπλέξει ουσιαστικά τους γονείς στην εκπαιδευτική διαδικασία, βρίσκεται ακόμα σε ερευνητικό στάδιο. Οι σχετικές έρευνες που μελετούν το βαθμό που η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή, σε παραπάνω από ένα τύπο είναι πολύ περιορισμένες. Εξίσου περιορισμένες είναι και οι καλές πρακτικές.

Στη παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιείται ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος με στόχο την εμπλοκή των γονέων, μαθητών Α δημοτικού, στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στόχος του συγκεκριμένου διαδικτυακού περιβάλλοντος είναι η ενίσχυση τριών τύπων γονεϊκής εμπλοκής, της επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας, της γονεϊκής μέριμνας και της βοήθειας των γονέων με τις εργασίες στο σπίτι.

4 Κεφάλαιο 4^ο :Μεθοδολογία Έρευνας

Εισαγωγή

Το θέμα της παρούσας έρευνας αφορά την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής μέσω ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος. Στόχος του συγκεκριμένου περιβάλλοντος, μέσω του Ε.Υ. που περιλαμβάνει, είναι οι γονείς να ενημερωθούν για την σημασία της γονεϊκής εμπλοκής και μέσα από διαδραστικές δραστηριότητες να αναπτυχθούν και να ενισχυθούν μηχανισμοί και μέθοδοι που ενισχύουν την γονεϊκή τους μέριμνα, την βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες και την επικοινωνία τους με τον εκπαιδευτικό της τάξης των παιδιών τους. Οι γονείς συμμετέχουν εθελοντικά, συνειδητοποιούν την ανάγκη υποστήριξής τους και επιθυμούν να βελτιώσουν τα επίπεδα της εμπλοκής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία με σκοπό την υποστήριξη των παιδιών τους. Το διαδικτυακό περιβάλλον, που σχεδιάστηκε με βάση τις αρχές της εξΑΕ, διευκολύνει τους γονείς καθώς εκμηδενίζει τους χωροχρονικούς περιορισμούς και τους δίνει τη δυνατότητα τόσο για τη προσωπική τους ενημέρωση, σε θέματα που αφορούν τα παιδιά τους, όσο και για τη δημιουργία μιας ουσιαστικής και ποιοτικής σχέσης αλληλεπίδρασης, στο δικό τους χώρο και χρόνο, με το δάσκαλο της τάξης αλλά και το ίδιο τους το παιδί.

Ο ρόλος της τεχνολογίας στην προώθηση της γονεϊκής εμπλοκής παραμένει ανεξερεύνητος. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της έρευνας καθώς και η αναλυτική περιγραφή του συγκεκριμένου διαδικτυακού περιβάλλοντος που στοχεύει την προώθηση και την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής μέσα από τις ΤΠΕ και την εξΑΕ με στόχο να ενισχυθεί η έρευνα στο συγκεκριμένο, ανεξερεύνητο πεδίο.

4.1 Τα χαρακτηριστικά της έρευνας

4.1.1 Είδος έρευνας

Η μελέτη βιωματικών καταστάσεων και η διερεύνηση των μαθησιακών εμπειριών που προωθούν τη γονεϊκή εμπλοκή μέσω του εκπαιδευτικού υλικού της συγκεκριμένης εργασίας, σε πραγματικές και όχι σε πειραματικά ελεγχόμενες συνθήκες και επικεντρώνονται στις σχέσεις και τις διαδικασίες εμπλοκής που αναπτύσσονται μεταξύ

γονέων, μαθητών και εκπαιδευτικού, καθιστούν αναγκαία την επιλογή της ποιοτικής έρευνας καθώς μπορεί να ανταποκριθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης ερευνητικής διαδικασίας. Η έλλειψη αριθμητικών δεδομένων και μαθηματικών υπολογισμών στον σχολιασμό των δεδομένων και των αποτελεσμάτων της έρευνας και η αντικατάσταση τους από λεκτικά σύνολα (Πασχαλιώρη & Μίλεση, 2005) αποτελεί ακόμα ένα βασικό λόγο χαρακτηρισμού της συγκεκριμένης έρευνας ως ποιοτική.

4.1.2 Μεθοδολογικά εργαλεία

Ως μεθοδολογικά εργαλεία στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκαν:

Το εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο αποτελεί το βασικό εργαλείο της έρευνας και έχει σαν στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής σε τρεις άξονες. Οι άξονες αυτοί αποτελούνται από τα είδη της γονεϊκής εμπλοκής που επιλέχθηκαν από τον ερευνητή, με βάση τους στόχους της συγκεκριμένης έρευνας και είναι:

1ος Άξονας: Η ενίσχυση της γονεϊκής μέριμνας

2ος Άξονας: Η ενίσχυση της βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες

3ος Άξονας: Η ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των γονέων και του εκπαιδευτικού της τάξης- ερευνητή

Η παρατήρηση επιλέχθηκε ως μέθοδος συλλογής δεδομένων εφόσον το μικρό μέγεθος του δείγματος ευνοεί τη μελέτη των συμπεριφορών και των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των γονέων, των παιδιών και του εκπαιδευτικού-ερευνητή. Η παρατήρηση στη συγκεκριμένη έρευνα αφορά δυο άξονες. Οι άξονες αυτοί είναι:

1ος Άξονας: Η παρατήρηση που αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ του εκπαιδευτικού-ερευνητή με τους γονείς που συμμετέχουν στην έρευνα, τόσο στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού υλικού όσο και στην πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία.

2ος Άξονας: Η παρατήρηση που αφορά τη συμπεριφορά και την επίδοση των μαθητών στην τάξη, τόσο αυτών που οι γονείς τους συμμετέχουν στην έρευνα, όσο και αυτών που οι γονείς τους δεν συμμετέχουν, ώστε να διαπιστωθεί αν τελικά πραγματοποιείται η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής μέσα από το διαδικτυακό περιβάλλον και σε ποιο βαθμό συνδέεται με την επίδοση και τη συμπεριφορά των μαθητών στη τάξη.

Οι ατομικές ημιδομημένες συνεντεύξεις, που επιλέχθηκαν ως μέθοδος συλλογής δεδομένων και αποτελούνται από ερωτήσεις ανοικτού τύπου (Silverman, 2000). Οι

ερωτήσεις σχεδιάστηκαν και επιλέχθηκαν με βάση τον σκοπό, τους στόχους και τα ερευνητικά ερωτήματα καθώς και τη σύνδεση τους με τη βιβλιογραφική και ερευνητική ανασκόπηση που προηγήθηκε. Κρίνεται πολύ σημαντικό από τον ερευνητή, οι γονείς κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων να μπορέσουν να αναπτύξουν ελεύθερα τις σκέψεις και τις απόψεις τους (Bird et al., 1999). Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σε δυο φάσεις, μία πριν και μία μετά τη δημιουργία του E.Y.

Η συνέντευξη Α φάσης είχε ως βασικούς στόχους την γνωριμία με τους γονείς, την διερεύνηση της προϋπάρχουσας γνώσης αναφορικά με τη γονεϊκή εμπλοκή, τη διερεύνηση των δυσκολιών, των προβληματισμών, των αναγκών αλλά και των απαιτήσεων των γονέων από τη δημιουργία του διαδικτυακού περιβάλλοντος. Σκοπός της συνέντευξης ήταν να συμπεριληφθούν οι απόψεις, οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των γονέων στον σχεδιασμό του E.Y. καθώς και να αξιοποιηθούν τυχόν πληροφορίες ή ανάγκες που δεν είχαν προβλεφθεί από τον ερευνητή. Η συνέντευξη κινήθηκε γύρω από τους εξής άξονες:

1ος Άξονας: Γνώμες, γνώσεις και απόψεις αναφορικά με τη γονεϊκή εμπλοκή .

2ος Άξονας: Παράγοντες που επηρεάζουν την εμπλοκή τους.

3ος Άξονας: Απαιτήσεις και ανάγκες από το διαδικτυακό περιβάλλον και το εκπαιδευτικό υλικό.

Η συνέντευξη Β φάσης είχε ως βασικό στόχο την αξιολόγηση και την αποτίμηση του E.Y. και κινήθηκε γύρω από τους εξής άξονες

1ος Άξονας: Εκτιμήσεις και διαπιστώσεις για τον σχεδιασμό του διαδικτυακού περιβάλλοντος

2ος Άξονας: Αξιολόγηση του E..Y αναφορικά με το βαθμό ενίσχυσης και υποστήριξης που πρόσφερε στους ακόλουθους τομείς:

- Γονεϊκή μέριμνα
- Βοήθεια με τις κατ'οίκον εργασίες
- Επικοινωνία με τον δάσκαλο της τάξης

3ος Άξονας: Εκτιμήσεις και προτάσεις αναφορικά με το βαθμό που ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή.

4.1.3 Συμμετέχοντες στην έρευνα

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 6 γονείς μαθητών Α΄ Δημοτικού με τα παιδιά τους. Οι γονείς ήταν 5 γυναίκες και 1 άντρας. Οι 4 είναι 30-35 ετών και οι 2 είναι 35-40 ετών. Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο οι 4 έχουν ολοκληρώσει την βασική εκπαίδευση ενώ οι 2 έχουν κάποιο πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όλοι εργάζονται εκτός από 1 που αντιμετωπίζει κάποιο κινητικό πρόβλημα. 1 γονιός είναι διαζευγμένος.

Επιπλέον, θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα κριτήρια επιλογής και προαπαιτούμενα προσόντα του δείγματος, πέραν της εθελοντικής συμμετοχής και της επιθυμίας για υποστήριξη, ενημέρωση, συμβουλευτική και βελτίωση στο συγκεκριμένο θέμα ήταν η ύπαρξη ηλεκτρονικού υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο στο σπίτι, ένας λογαριασμός e-mail και βασικές γνώσεις πλοήγησης στο διαδίκτυο.

Σημαντικό είναι επίσης να αναφερθεί πως ο περιορισμένος αριθμός του δείγματος δεν εξυπηρετεί στην γενικευμένη εξαγωγή συμπερασμάτων. Όμως, παρόλα αυτά μπορεί να λειτουργήσει ως μια ανιχνευτική εργασία (Βάμβουκας,1998), με την εξαγωγή γενικεύσιμων συμπερασμάτων αναφορικά με τη σύνδεση της τεχνολογίας στην προώθηση της γονεϊκής εμπλοκής, που αποτελεί ένα ανεξερεύνητο τομέα στο ερευνητικό πεδίο.

4.1.4 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των μηνών Σεπτεμβρίου-Ιανουαρίου 2018-2019. Το Σεπτέμβριο έγιναν οι πρώτες επαφές, η γνωριμία με τους γονείς, η επιλογή του δείγματος και οι συνέντευξη Α φάσης. Στη συνέχεια έγινε ο σχεδιασμός του υλικού σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα, τις απαιτήσεις των γονέων αλλά και τους σκοπούς και τα ερωτήματα της έρευνας. Το υλικό στη πρώτη του μορφή δόθηκε στους γονείς τέλη Οκτώβρη, επανασχεδιάστηκε και προστέθηκε υλικό δύο φορές ακόμα, έπειτα από την προτροπή γονέων και μαθητών αλλά και τις ανάγκες της έρευνας.

4.2 Το διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Υλικό

4.2.1 Σχεδιασμός και στόχοι του Εκπαιδευτικού Υλικού

Το Ε.Υ. σχεδιάστηκε στην πλατφόρμα H5P (<https://h5p.org/documentation>), η οποία αποτελεί ένα ελεύθερο σύστημα διαχείρισης μάθησης το οποίο δίνει τη δυνατότητα στο σχεδιαστή να αξιοποιήσει μια πληθώρα εργαλείων, ώστε να σχεδιάσει, οργανώσει,

διανέμει, με εύκολο και ελκυστικό τρόπο εκπαιδευτικό υλικό. Για τη δημιουργία των βίντεο που περιέχονται στο Ε.Υ. αξιοποιήθηκε το πρόγραμμα Powtoon (<https://www.powtoon.com/home/>). Το εκπαιδευτικό στη συνέχεια μεταφορτώθηκε στη διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα του Chamilo , στην οποία ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός του και πήρε την τελική του μορφή ([Ε.Υ.](#)).

Το Ε.Υ. είναι πολυμορφικό, καθώς συνδυάζει πολλαπλών μορφών ψηφιακά δεδομένα, όπως κείμενο, εικόνα, ήχο, βίντεο και animation για την παρουσίαση, μετάδοση και επεξεργασία των πληροφοριών. Επίσης, χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό διαδραστικότητας και αλληλεπιδραστικότητας εφόσον ελαχιστοποιεί τις δραστηριότητες παθητικής ανάγνωσης και απαιτεί την ενεργή συμμετοχή και εμπλοκή τόσο των γονέων όσο και των παιδιών. Σχεδιάστηκε σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του Ε.Υ. στην εξΑΕ, όπως αυτά παρουσιάζονται στο 3^ο Κεφάλαιο της συγκεκριμένης εργασίας, τους στόχους του ερευνητή αλλά και τις απαιτήσεις και προϋποθέσεις που τέθηκαν από τους γονείς, οι οποίες παρουσιάζονται σε επόμενη ενότητα.

Οι σκοπός του Ε.Υ. είναι η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής στους τομείς της γονεϊκής μέριμνας, της βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες και την επικοινωνία με τον δάσκαλο της τάξης. Ένας ακόμα βασικός στόχος του Ε.Υ. είναι η ενίσχυση της σχέσης μεταξύ γονέων και παιδιών μέσα από δραστηριότητες που προωθούν τη συνεργασία και την επικοινωνία τους καθώς και η βελτίωση της επίδοσης και της συμπεριφοράς των μαθητών ως αποτέλεσμα της ουσιαστικής γονεϊκής εμπλοκής που προωθείται από τις δραστηριότητες του Ε.Υ.. Κάθε ενότητα του Ε.Υ. προσπαθεί να ενισχύσει έναν συγκεκριμένο τομέα και στόχο ή κάποιο συνδυασμό αυτών.

4.2.2 Αναλυτική περιγραφή του Εκπαιδευτικού Υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε με σκοπό να αποτελέσει το βασικό εργαλείο της έρευνας. Προσπαθεί μέσα από τις ενότητες και τις δραστηριότητες του να ενημερώσει τους γονείς και να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή τους. Αναλυτικότερα, οι τομείς της γονεϊκής εμπλοκής που έχει ως στόχο να ενισχύσει είναι η γονεϊκή μέριμνα, η βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες και η επικοινωνία με τον δάσκαλο της τάξης.

Το εκπαιδευτικό υλικό χωρίζεται σε 4 ενότητες. Η κάθε ενότητα έχει τους δικούς της στόχους και μαθησιακά αποτελέσματα, όπως περιγράφονται στη συνέχεια:

Στην **1^η Ενότητα** παρουσιάζονται τα είδη και η αξία της γονεϊκής εμπλοκής. Χαρακτηρίζεται ως μια εισαγωγική ενότητα που θέλει να εξοικειώσει τους γονείς με τη σημασία και τους όρους της έννοιας σε θεωρητικό επίπεδο καθώς η θεωρητική τεκμηρίωση και η αποσαφήνιση του όρου θεωρείται πολύ σημαντική. Αποτελεί επίσης, τη μοναδική ενότητα στην οποία υπάρχει κείμενο προς μελέτη, το οποίο δίνεται τμηματικά, κάθε όρος σε άλλη διαφάνεια και στην τελευταία διαφάνεια υπάρχει μια άσκηση αυτοαξιολόγησης για τους γονείς, που απαιτεί την κριτική σκέψη και στοχεύει να εξετάσει αν οι γονείς εμπέδωσαν αυτά που διάβασαν ή αν έμειναν στην παθητική ανάγνωση, προσφέροντας τους την απαιτούμενη ανατροφοδότηση. Ο βασικός στόχος της συγκεκριμένης ενότητας είναι καθαρά γνωστικός, θέλοντας να καλύψει το κενό στην προϋπάρχουσα γνώση, που εντοπίστηκε στη συνέντευξη Α΄ Φάσης, αναφορικά με τη σημασία της έννοιας της γονεϊκής εμπλοκής. Επίσης, με τη θεωρητική τεκμηρίωση της γονεϊκής εμπλοκής οι γονείς θα καταφέρουν κατανοήσουν τη σημασία και την αξία του όρου, να εντοπίσουν τα κενά της δικής τους προσωπικής εμπλοκής και να γνωρίσουν όλους τους τρόπους με τους οποίους θα καταφέρουν να εμπλακούν στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την γονεϊκή τους εμπλοκή.

Στην **2^η Ενότητα** παρουσιάζεται ένα βίντεο, το οποίο δημιουργήθηκε με το πρόγραμμα Powtoon, που περιέχει συμβουλές για γονείς, οι οποίες αφορούν τον τομέα της γονεϊκής μέριμνας. Οι συμβουλές αυτές αποτελούν τις συμβουλές που συζητήθηκαν στην 1^η συνάντηση γονέων και ζητήθηκε από κάποιους γονείς, στο ερωτηματολόγιο Α φάσης, να συμπεριληφθούν στο υλικό. Στόχο της συγκεκριμένης ενότητας αποτελεί η ενίσχυση της γονεϊκής μέριμνας μέσα από ένα ευφάνταστο και διασκεδαστικό βίντεο που περιέχει προτάσεις και μεθόδους για την ανάπτυξη ουσιαστικής σχέσης μεταξύ γονέα και παιδιού, την ομαλή ένταξη του μαθητή στο νέο σχολικό περιβάλλον αλλά και την οργάνωση του χώρου μελέτης και την βοήθεια με τις εργασίες για το σπίτι.

Στην **3^η Ενότητα** παρουσιάζεται το διαδραστικό υλικό για γονείς και παιδιά, που έχει ως στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής στον τομέα της βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες. Το υλικό συνδέεται με το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Γλώσσας Α΄ Δημοτικού και όσα οι μαθητές είχαν διδαχθεί στην τάξη τη συγκεκριμένη περίοδο (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος).

Αρχικά δίνονται οδηγίες στους γονείς αναφορικά με τη σημασία και τον τρόπο επιβράβευσης που καλούνται να δώσουν στα παιδιά τους αλλά και με το είδος της βοήθειας. Τονίζεται πως το υλικό σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να μην δίνεται έμφαση στην επιβράβευση από το ίδιο το υλικό αλλά από τους γονείς, για να ενισχυθεί η μεταξύ τους σχέση μέσω της διάδρασης ώστε να αναπτυχθούν, μέσα από την θετική επιβράβευση, κίνητρα μάθησης και να τονωθεί η αυτοπεποίθηση των μαθητών. Παρουσιάζεται ο οδηγός πλοήγησης του υλικού (εικονίδια επόμενης/προηγούμενης σελίδας, επιστροφής στο αρχικό μενού, έντασης και απενεργοποίησης ήχων, βοήθειας, εξόδου). Βοήθεια αναφορικά με το τι πρέπει να κάνουν σε κάθε άσκηση ή τι επιπλέον βοήθεια μπορούν να δώσουν στα παιδιά τους δίνεται μέσα από το εικονίδιο της βοήθειας (λάμπα) ώστε οι γονείς να γνωρίζουν τι ακριβώς πρέπει να κάνουν σε κάθε άσκηση και τον τρόπο που πρέπει να υποστηρίξουν τους μαθητές.

Οι μαθητές με τη βοήθεια των γονέων τους επιλέγουν μια κατηγορία και μεταφέρονται στις δραστηριότητες που περιλαμβάνει. Οι δραστηριότητες σχετίζονται με τα γράμματα που έχουν διδαχθεί Αα, Οο, Ιι, Εε, Ππ, Ττ, Λλ, Νν. , την αναγνώριση συλλαβών και τον σχηματισμό και την ορθογραφία κάποιων βασικών λέξεων, που οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν. Αξίζει να σημειωθεί, πως το λογισμικό συμπληρώθηκε με περισσότερα γράμματα και ασκήσεις μετά από επιθυμία των γονέων και των παιδιών.

Η **4η Ενότητα** αποτελεί τις χριστουγεννιάτικες ασκήσεις των μαθητών. Η συγκεκριμένη ενότητα προστέθηκε στο Ε.Υ. μετά από την επιθυμία που εξέφρασαν οι γονείς και τα παιδιά για παραπάνω δραστηριότητες μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας. Επίσης, κρίθηκε απαραίτητο από τον ερευνητή να τονωθεί ο τομέας της επικοινωνίας μέσα από την διαδικτυακή πλατφόρμα, γιατί αν και η πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία και η επικοινωνία μέσω μηνυμάτων είχε αυξηθεί, η επικοινωνία μέσω του chat της πλατφόρμας δεν είχε αξιοποιηθεί.

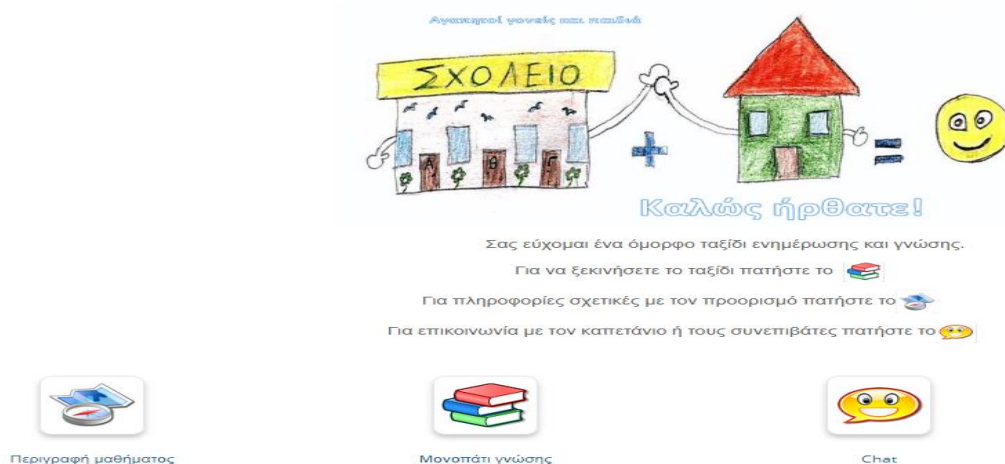
Για τα Χριστούγεννα λοιπόν οι μαθητές είχαν την εξής εργασία. Κάθε δεύτερη μέρα έπρεπε να μπαίνουν στην πλατφόρμα, να διαβάζουν την αποστολή που τους είχε ανατεθεί και να την υλοποιούν, με την ενεργή συμμετοχή των γονέων τους (εικόνα 16). Η συνεργασία μεταξύ γονέα και παιδιού ήταν βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση κάθε αποστολής. Ένα Padlet είχε αναρτηθεί στο υλικό, στο οποίο εμφανίζονταν οι αποστολές και οι γονείς είχαν την ευκαιρία να απαντήσουν, να πουν την γνώμη τους ή να σχολιάσουν

κάτι, με αυτό τον τρόπο βελτιώθηκε η επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας. Οι απαντήσεις των γονέων σε κάθε αποστολή παρουσιάζονται στο παράρτημα της εργασίας.

Η συγκεκριμένη ενότητα στοχεύει στην ενίσχυση και των τριών τομέων γονεϊκής εμπλοκής εφόσον οι αποστολές απαιτούσαν τη συνεργασία με τους γονείς συνεπώς τη βοήθεια με τις κατ'οίκον εργασίες, αφορούσαν τον τομέα της γονεϊκής μέριμνας με το περιεχόμενό τους και προωθούσαν την επικοινωνία μέσω του Padlet.

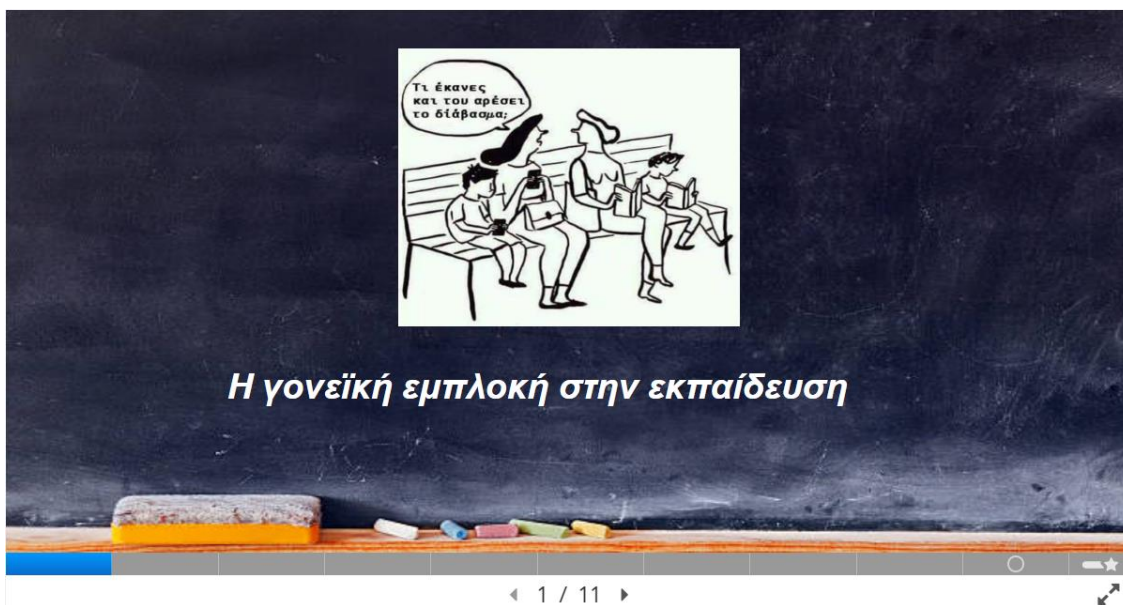
Επίσης, οι αποστολές αυτές έχουν διάφορους διδακτικούς στόχους. Πέρα από την επανάληψη στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά στοχεύουν και στην ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας, του προφορικού λόγου, της ενσυναίσθησης, της συναισθηματικής νοημοσύνης, της κριτικής σκέψης, της έκφρασης των συναισθημάτων και τη δημιουργία μιας ουσιαστικής επικοινωνίας και υγιούς σχέσης με τους γονείς και όλα αυτά μέσα από μια παιγνιώδη διαδικασία που ενισχύει το ενδιαφέρον τους και τους παρέχει τα απαιτούμενα κίνητρα για μάθηση.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται ενδεικτικά κάποια στιγμιότυπα από το E.Y.

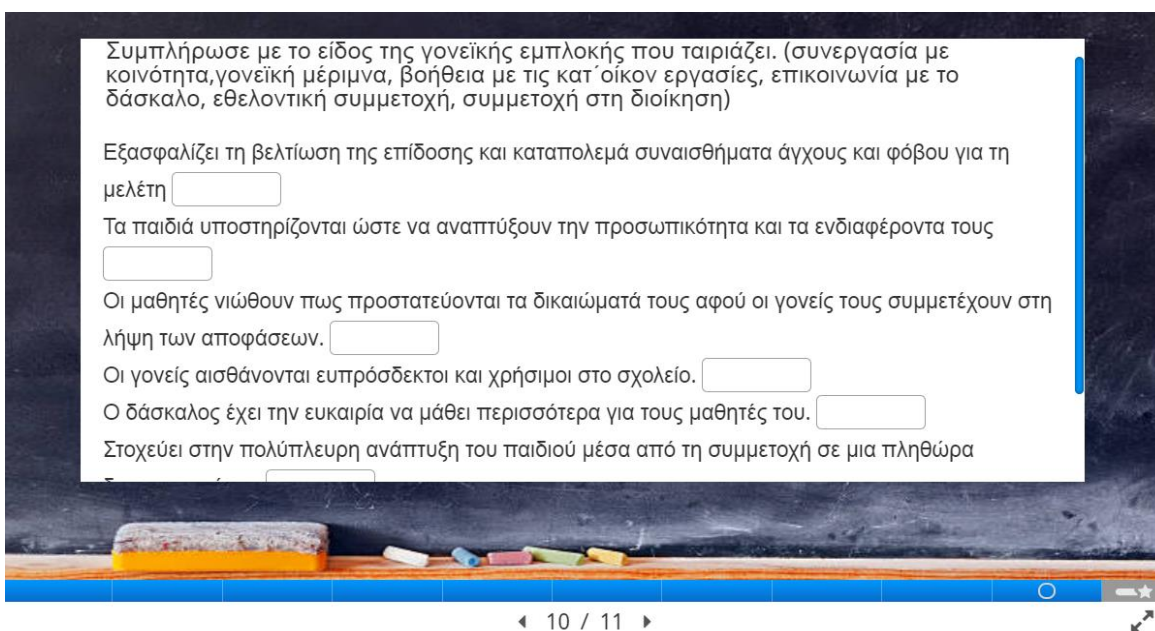
Εικόνα 1: Κεντρική οθόνη διαδικτυακού περιβάλλοντος

Στην κεντρική οθόνη του διαδικτυακού περιβάλλοντος, όπως παρουσιάζεται στην εκπαιδευτική πλατφόρμα Chamilo ο εκπαιδευόμενος έχει τρεις δυνατότητες. Μπορεί επιλέξει την περιγραφή του μαθήματος, όπου βρίσκονται πληροφορίες αναφορικά με τη δομή και τους στόχους του υλικού. Μπορεί να επιλέξει το μονοπάτι γνώσης και να μεταβεί στο εκπαιδευτικό υλικό ή επιλέγοντας το chat να συνομιλήσει με κάποιον από τους συμμετέχοντες στην έρευνα ή ακόμα και με τον σχεδιαστή.

Εικόνα 1:Κεντρική Οθόνη από ενότητα 1

Η εικόνα στην αρχική σελίδα της συγκεκριμένης ενότητας λειτουργεί ως αφόρμηση και έχει ως στόχο να κεντρίσει το ενδιαφέρον και να ενεργοποιήσει τους γονείς.

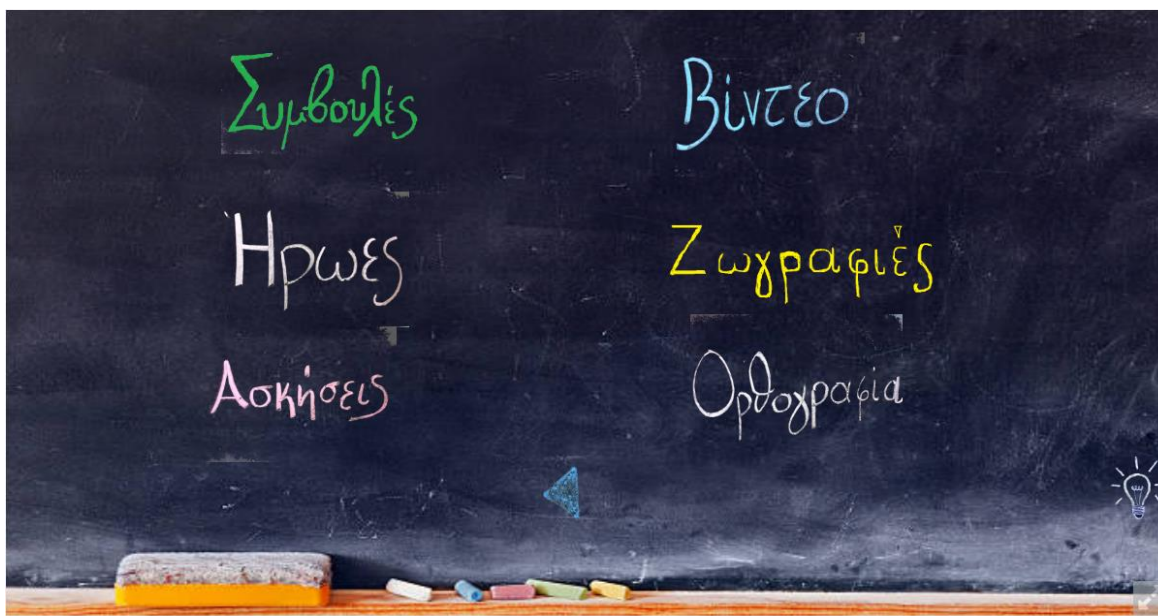
Εικόνα 2: Άσκηση Αυτο-αξιολόγησης

Η άσκηση αυτοαξιολόγησης απαιτεί την κριτική σκέψη και στοχεύει να εξετάσει αν οι γονείς εμπέδωσαν αυτά που διάβασαν ή αν έμειναν στην παθητική ανάγνωση, προσφέροντας τους την απαιτούμενη ανατροφοδότηση.

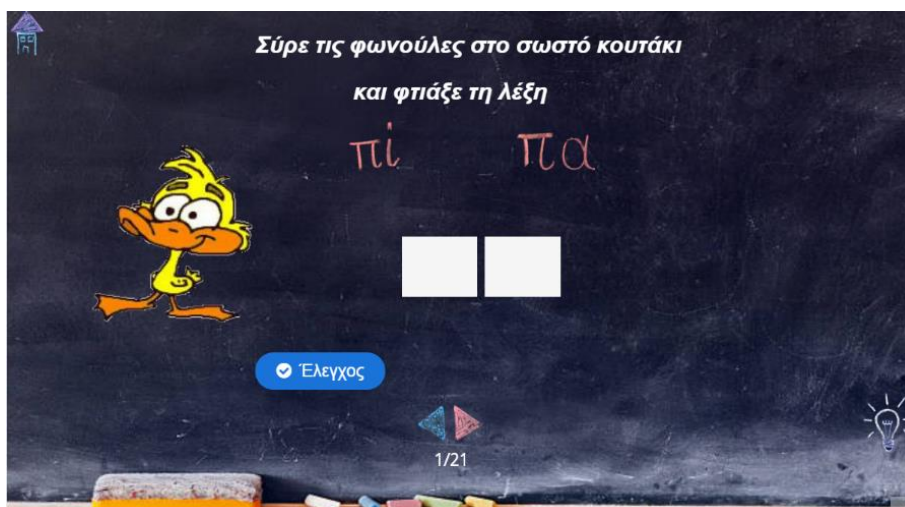
Εικόνα 3: Εικόνα από το βίντεο

Η αρχική εικόνα του βίντεο ενημερώνει τους γονείς για τον αριθμό των συμβουλών που θα ακολουθήσουν καθώς και για τον δημιουργό του βίντεο ώστε να συνειδητοποιήσουν πως σχεδιάστηκε ειδικά για αυτούς.

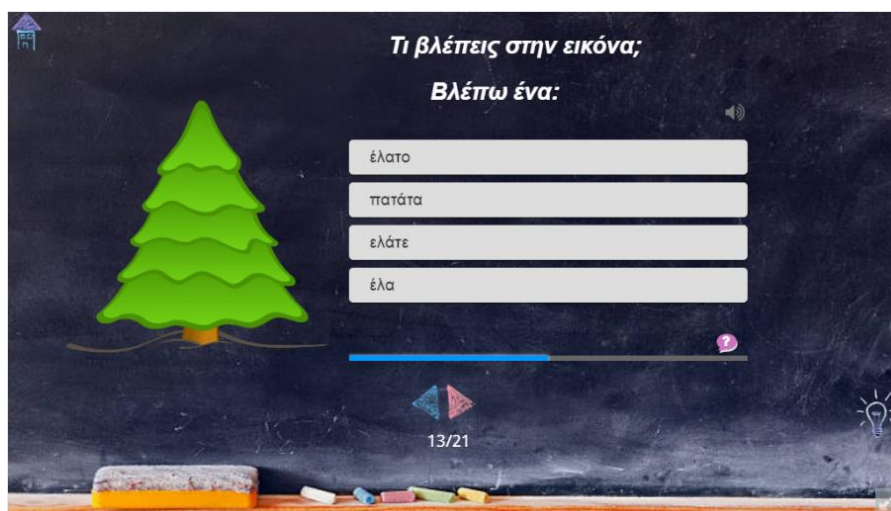
Εικόνα 4: Παίζω με τις λέξεις-Περιεχόμενα

Εικόνα από τον κατάλογο περιεχομένων του λογισμικού. Κάνοντας κλικ στους τίτλους μεταφερόμαστε στην συγκεκριμένη ενότητα.

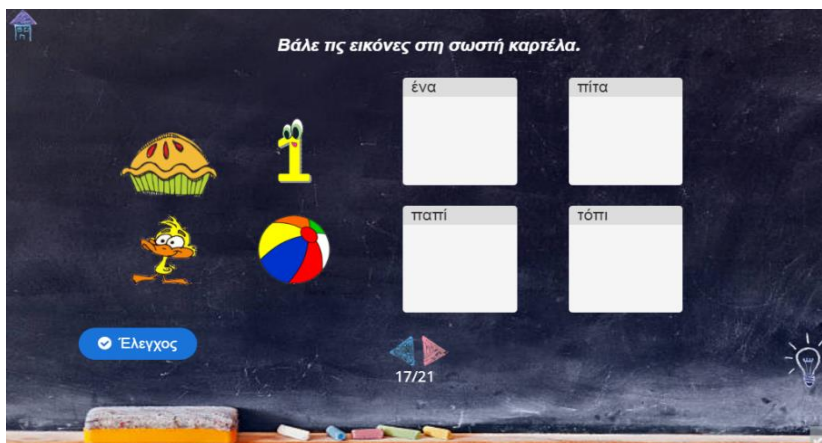
Εικόνα 5: Τα παιδιά φτιάχνουν λέξεις ενώνοντας συλλαβές

Στη συγκεκριμένη κατηγορία ασκήσεων, οι μαθητές καλούνται να βρουν τη σωστή σειρά των συλλαβών ώστε να σχηματίσουν τη λέξη που τους φανερώνει η εικόνα, σέρνοντας τις συλλαβές στο σωστό κουτάκι. Κάνοντας κλικ στην επιλογή έλεγχος, ελέγχουν την απάντησή τους και αν είναι σωστή προχωρούν, διαφορετικά έχουν την επιλογή να προσπαθήσουν ξανά.

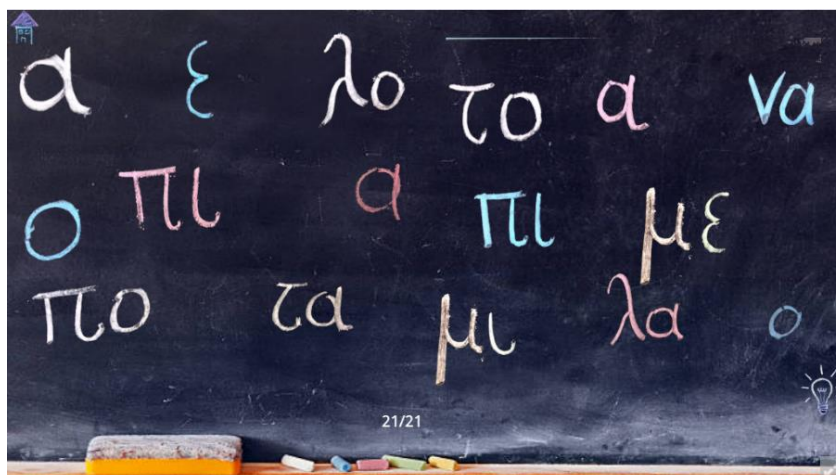
Εικόνα 6: Τα παιδιά προσπαθούν να αναγνωρίσουν τη σωστή λέξη

Στη συγκεκριμένη κατηγορία ασκήσεων, οι μαθητές καλούνται να εντοπίσουν και να επιλέξουν τη λέξη που τους φανερώνει η εικόνα, διαβάζοντας τις λέξεις που αναγράφονται στις δοσμένες επιλογές.

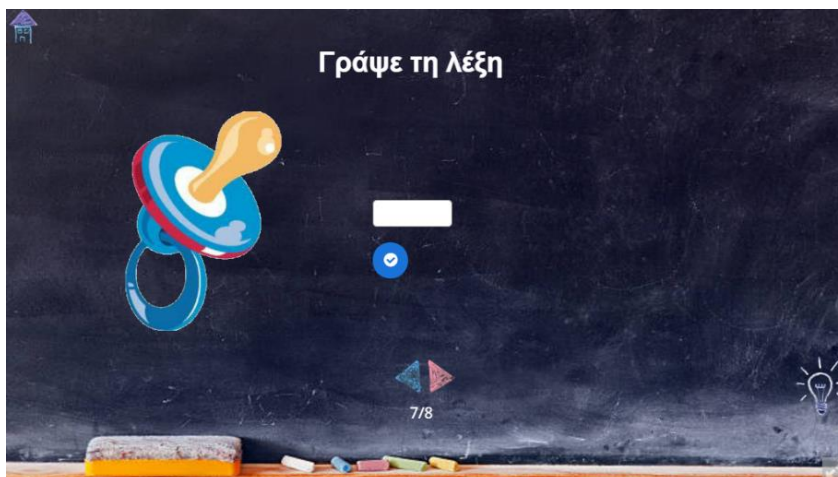
Εικόνα 7: Τα παιδιά προσπαθούν να αντιστοιχίσουν τη λέξη με την εικόνα

Στη συγκεκριμένη κατηγορία ασκήσεων, οι μαθητές καλούνται να σύρουν την κάθε εικόνα στη σωστή καρτέλα, διαβάζοντας τη λέξη.

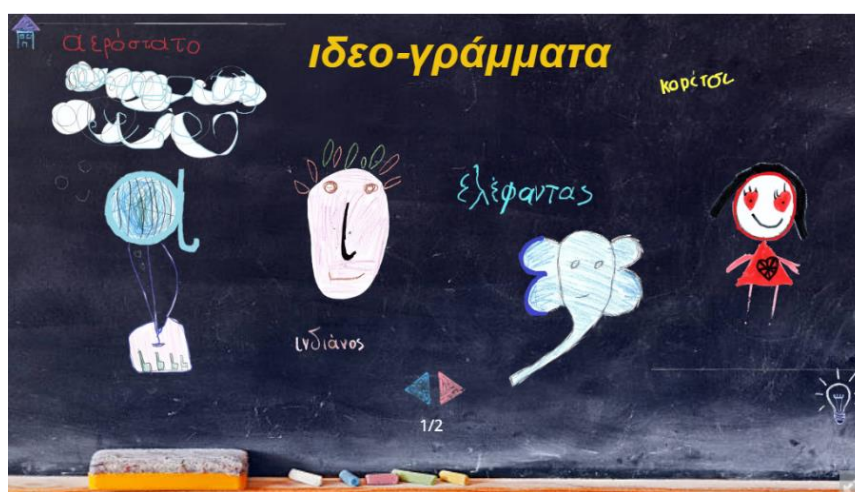
Εικόνα 8: Τα παιδιά διαβάζουν τη συλλαβή που τους δείχνουν οι γονείς τους

Στη συγκεκριμένη άσκηση οι μαθητές εξοικειώνονται στη γρήγορη αναγνώριση γραμμάτων και συλλαβών.

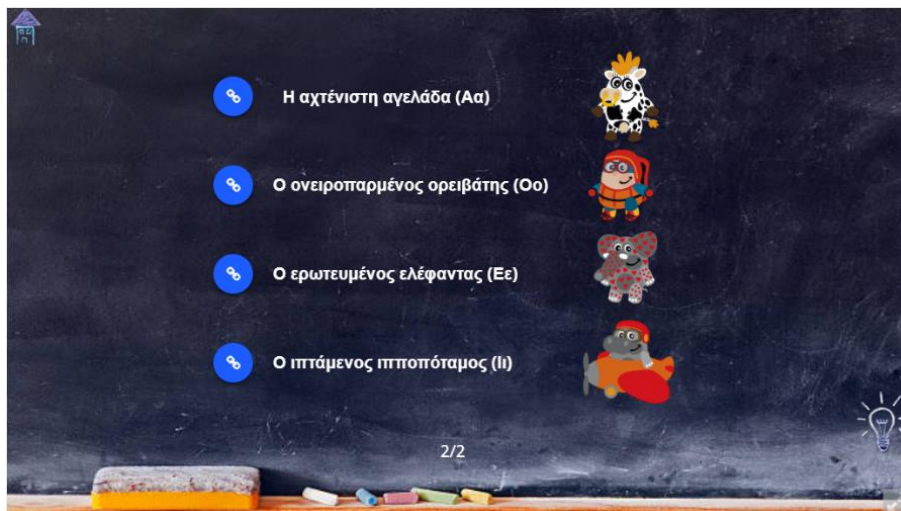
Εικόνα 9: Τα παιδιά γράφουν ορθογραφία

Στη συγκεκριμένη κατηγορία ασκήσεων οι μαθητές καλούνται να γράψουν σωστά την ορθογραφία της λέξης που τους φανερώνει η εικόνα.

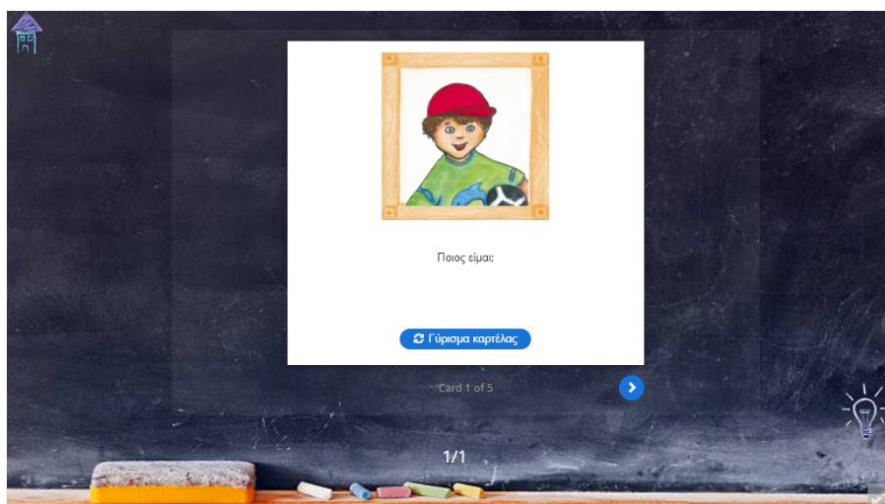
Εικόνα 10: Ιδέες για ζωγραφική

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα παρουσιάζονται ιδέες για μια εναλλακτική διδασκαλία των γραμμάτων που εφαρμόζουμε στην τάξη και ενισχύει την σύνδεση του γράμματος με λέξεις που αρχίζουν από αυτό ή που το περιέχουν μέσα από την δημιουργική έκφραση των μαθητών.

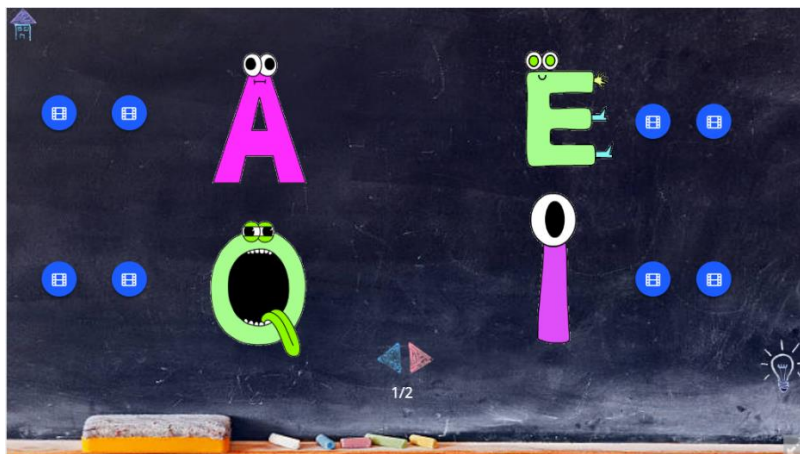
Εικόνα 11: Τα εκπαιδευτικά βίντεο

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα οι μαθητές έχουν την επιλογή να ξαναδούν τα βίντεο της εκπαιδευτικής τηλεόρασης "Ένα γράμμα, μια ιστορία" αξιοποιώντας τα εκπαιδευτικά μαζί με τους γονείς τους. Οδηγίες για την εκπαιδευτική τους αξιοποίηση δίνονται στους γονείς από το εικονίδιο της βοήθειας.

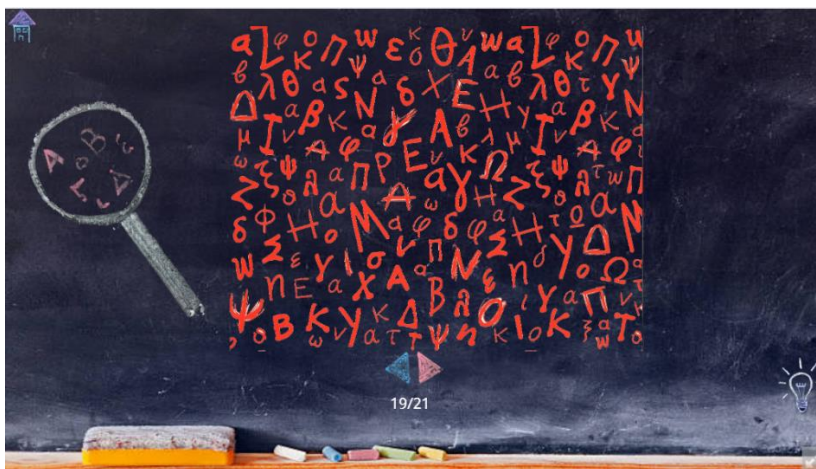
Εικόνα 12: Παιχνίδι γνωριμίας με τους ήρωες

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα οι μαθητές εξοικειώνονται με τα ονόματα των ηρώων του βιβλίου και την οπτικοποίηση της γραφής του ονόματος των ηρώων.

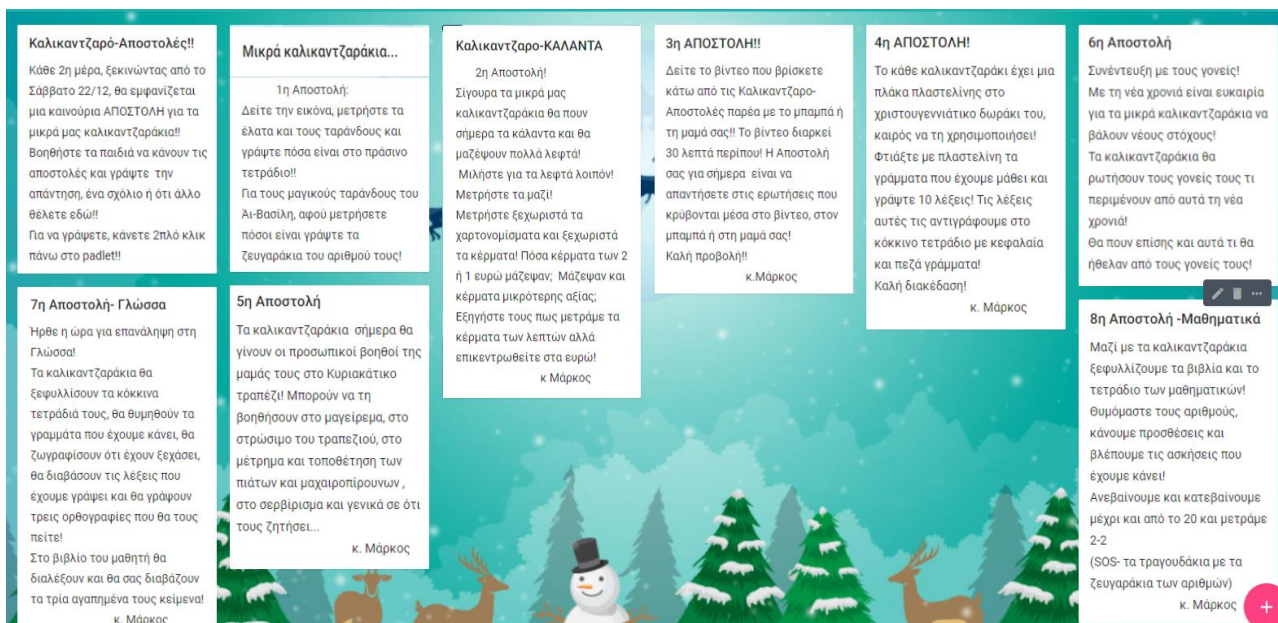
Εικόνα 13: Ποια είναι η φωνή και πώς σχηματίζονται τα γράμματα

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα οι μαθητές επιλέγοντας τους υπερσυνδέσμους που βρίσκονται δίπλα από κάθε γράμμα εξοικειώνονται με τον ήχο και τον τρόπο γραφής του συγκεκριμένου γράμματος.

Εικόνα 14: Τα παιδιά δείχνουν τα γράμματα που τους λένε οι γονείς τους

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα οι μαθητές, με παιγνιώδη τρόπο, εξοικειώνονται με την αναγνώριση των γραμμάτων, ψάχνοντας να ανακαλύψουν το γράμμα που τους λένε οι γονείς τους.

Εικόνα 15: Οι Αποστολές

Παρουσίαση των Αποστολών που είχαν οι μαθητές τα Χριστούγεννα. Οι αποστολές εμφανίζονταν μια-μια κάθε φορά και οι μαθητές αφού τις εκτελούσαν έγραφαν με τους γονείς τους μια απάντηση. Οι απαντήσεις των Αποστολών παρουσιάζονται στο παράρτημα 5 (σελ. 123-125)

4.3 Αποτελέσματα της έρευνας

4.3.1 Ανάλυση δεδομένων παρατήρησης.

1ος Άξονας: Η παρατήρηση που αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ του εκπαιδευτικού-ερευνητή με τους γονείς που συμμετέχουν στην έρευνα, τόσο στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού υλικού όσο και στην πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία.

Η σχέση που αναπτύχθηκε με τους γονείς που πήραν μέρος στην έρευνα ήταν εμφανώς καλύτερη από τη σχέση με τους γονείς που δεν συμμετείχαν. Η αναγνώριση της προσπάθειας επικοινωνίας και της βελτίωσης της σχέσης τους με τα παιδιά τους, ενισχύοντας την γονεϊκή τους εμπλοκή, εκτιμήθηκε και δημιούργησε μια ουσιαστική επικοινωνία που βασίστηκε στην εκτίμηση και τον αλληλοσεβασμό. Θετικά σχόλια για το υλικό και τη προσπάθεια γίνονταν συχνά στην πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία. Παρατηρήθηκε επίσης, πως η πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία με αυτούς τους γονείς έγινε συχνότερη καθώς ήθελαν να μιλήσουμε και να συζητήσουμε περισσότερο για

θέματα που αφορούν τα παιδιά τους. Η πρόοδος, η βοήθεια στο σπίτι, η συμπεριφορά, οικογενειακά προβλήματα και η ψυχολογική υποστήριξη είναι μερικά από τα θέματα που συζητήθηκαν. Επίσης, η επικοινωνία μέσω μηνυμάτων ή τηλεφώνου με τους γονείς που συμμετείχαν στη έρευνα ήταν πιο συχνή σε σχέση με αυτούς που δεν συμμετείχαν στην έρευνα. Θεωρώ πως η συμμετοχή στην έρευνα δημιούργησε το πλαίσιο για μια ουσιαστική μορφή επικοινωνίας μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικού που αυτός άλλωστε ήταν και ο στόχος.

Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού υλικού δεν υπήρξε επικοινωνία μέσω του chat αν και δόθηκε η δυνατότητα. Ίσως ευθύνεται το γεγονός πως είναι μια εντελώς ασύγχρονη μορφή επικοινωνίας και αφού υπήρξε και η επιλογή του μηνύματος μέσω τηλεφώνου, προτιμήθηκε αυτή. Όμως στην ενότητα "Καλικαντζαρο-Αποστολές" όπου υπήρξε μια διάδραση μέσω του Padlet η οποία διευκόλυνε την επικοινωνία και παράλληλα με το διαδικτυακό ραντεβού κάθε 2 ημερών, κατάφεραν να ενισχύσουν την επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας. Σχόλια και αναρτήσεις γίνονταν κάθε φορά, από όλους τους γονείς, τονίζοντας οι περισσότεροι το ενδιαφέρον των αποστολών. Ενδεικτικά ο Γ.5. ανέφερε «Η αποστολή αυτή με έκανε να καταλάβω πολλά για την κόρη μου, μου είπε για όλα που την απασχολούν, την δυσκολεύουν και την στεναχωρούν. Υποσχεθήκαμε πως μαζί, την νέα χρονιά θα προσπαθήσουμε να βρούμε λύση για όλα. Σας ευχαριστούμε πολύ για την καθοδήγηση». Για μια άλλη αποστολή ο Γ.1. ανέφερε «Τέλειο βίντεο-Υπέροχη Αποστολή- Καταπληκτικές εργασίες Χριστουγέννων! Μαθαίνουμε πολλά και γονείς και παιδιά με όμορφο και δημιουργικό τρόπο». Στο παράρτημα παρουσιάζονται όλες οι απαντήσεις των γονέων στις Αποστολές.

2ος Άξονας: Η παρατήρηση που αφορά τη συμπεριφορά και την επίδοση των μαθητών στην τάξη, τόσο αυτών που οι γονείς τους συμμετέχουν στην έρευνα, όσο και αυτών που οι γονείς τους δεν συμμετέχουν, ώστε να διαπιστωθεί αν τελικά πραγματοποιείται η ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής μέσα από το διαδικτυακό περιβάλλον και σε ποιο βαθμό συνδέεται με την επίδοση και τη συμπεριφορά των μαθητών στη τάξη.

Στο πλαίσιο της τάξης τόσο η επίδοση όσο και η συμπεριφορά των μαθητών που οι γονείς τους συμμετέχουν στην έρευνα, χαρακτηρίζεται από γρηγορότερους ρυθμούς βελτίωσης, σε σχέση με τους μαθητές των οποίων οι γονείς δεν έχουν πάρει μέρος στην έρευνα. Σίγουρα όσον αφορά τους μαθητές της Α΄ Δημοτικού η ουσιαστική διαφορά φαίνεται μετά τα Χριστούγεννα όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση οι μαθητές που οι

γονείς τους συμμετείχαν στην έρευνα ερχόντουσαν καλύτερα προετοιμασμένοι, δεν ξέχασαν παρά ελαχίστων φορών τετράδιο, βιβλίο ή άσκηση και φαίνεται ότι βρήκαν πιο γρήγορα τους ρυθμούς τους μέσα στην τάξη και προσαρμόστηκαν ευκολότερα και πιο γρήγορα στο νέο σχολικό περιβάλλον. Επίσης, παρατηρήθηκε πως οι συγκεκριμένοι γονείς έδειξαν ιδιαίτερο ζήλο στη βοήθεια με τις κατ'οίκον εργασίες, ως αποτέλεσμα τα τετράδια και οι φωτοτυπίες των μαθητών αυτών ήταν τα πιο καλο-ζωγραφισμένα της τάξης και πάντα ήταν άριστοι στην ανάγνωση και την ορθογραφία. Αδιαμφισβήτητα και άλλοι μαθητές, των οποίων οι γονείς δεν συμμετείχαν στην έρευνα ήταν εξίσου καλοί όμως όχι με την ίδια συχνότητα. Γονείς που συμμετείχαν στην έρευνα, ενημέρωναν το πρωί αν δεν είχαν προλάβει να κάνουν την αντιγραφή ή την φωτοτυπία στο σπίτι, νιώθοντας ενοχικά. Επίσης παρατηρήθηκε πως συγκριτικά με τους υπόλοιπους μαθητές της τάξης απουσίασαν τις λιγότερες φορές και πάντα δικαιολογημένα, ενώ οι γονείς τους φρόντιζαν να ενημερωθούν για το μάθημα που θα έχαναν και να πάρουν τις εργασίες για το σπίτι. Τέλος, οι γονείς που συμμετείχαν στην έρευνα ρωτούσαν πιο συχνά για την πρόοδο και τη συμπεριφορά των παιδιών τους και συνεργατικά με τον δάσκαλο σχεδίαζαν ένα σχέδιο παρέμβασης με στόχο τη βελτίωση. Συνεπώς διαπιστώνεται πως το αυξημένο ενδιαφέρον για επικοινωνία που προωθήθηκε από τη συμμετοχή στην έρευνα, οδήγησε με τη σειρά του στην καλύτερη υποστήριξη των μαθητών και ως αποτέλεσμα είχε τη βελτίωση της επίδοσης και της συμπεριφοράς των μαθητών στο σχολείο.

4.3.2 Ανάλυση δεδομένων συνεντεύξεων Α' φάσης

Στην Α φάση οι συνεντεύξεις (Παράρτημα Α,Β) έγιναν πριν από τη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού ώστε να ληφθούν υπόψιν και να αξιοποιηθούν οι απόψεις, οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των γονέων στον σχεδιασμό του Ε.Υ. Όλες οι απαντήσεις των γονέων αναφέρονται στο παράρτημα Β σελ. 96-107.

Στην έρευνα συμμετείχαν 6 γονείς μαθητών Α' Δημοτικού με τα παιδιά τους. Οι γονείς ήταν 5 γυναίκες και 1 άντρας. Οι 4 είναι 30-35 ετών και οι 2 είναι 35-40 ετών. Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο οι 4 έχουν ολοκληρώσει την βασική εκπαίδευση ενώ οι 2 έχουν κάποιο πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όλοι εργάζονται εκτός από 1 που αντιμετωπίζει κάποιο κινητικό πρόβλημα. 1 γονιός είναι διαζευγμένος.

Στο ημιδομημένο πλαίσιο της συνέντευξης η ανάλυση των δεδομένων έγινε σύμφωνα με τους εξής άξονες:

1ος Άξονας: Εμπειρίες, γνώσεις και απόψεις αναφορικά με τη γονεϊκή εμπλοκή.

(Οι ερωτήσεις αφορούσαν: τους τρόπους που συμμετέχουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους, το πώς θεωρούν πως πρέπει να είναι η γονεϊκή εμπλοκή και το κατά πόσο επηρεάζει τη σχολική επίδοση)

Όλοι οι γονείς αναγνωρίζουν ως γονεϊκή εμπλοκή τη βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες και την επικοινωνία με το δάσκαλο της τάξης.

Τέσσερις γονείς αναγνωρίζουν και την γονεϊκή μέριμνα ως είδος της γονεϊκής εμπλοκής. Ένας γονιός ανέφερε και τη συμμετοχή στις αποφάσεις του σχολείου ως είδος γονεϊκής εμπλοκής.

Όλοι οι γονείς θεωρούν πως η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει θετικά την σχολική επίδοση του παιδιού.

Τρεις γονείς δηλώνουν πως η επικοινωνία με το δάσκαλο είναι προϋπόθεση για τη βελτίωση της επίδοσης.

Ένας γονιός δηλώνει πως η επικοινωνία με το δάσκαλο επηρεάζει και τη συμπεριφορά του παιδιού.

Ενδεικτικά ο Γ.6. ανέφερε «*Σε πρώτο επίπεδο, βοηθώ το παιδί στα μαθήματα του. Συγκεκριμένα, καθώς δεν ξέρει να διαβάζει όλα τα γράμματα, της διαβάζω τις εκφωνήσεις των ασκήσεων, οργανώνουμε παρέα τη μελέτη, δηλαδή τι θέλει να διαβάσει πρώτα και τι μετά. Επίσης, έχω υιοθετήσει την επιβράβευση σε σχέση με τη μελέτη. Φροντίζω, όμως, ενώ τη βοηθώ, να μην είμαι από πάνω της, γιατί θέλω να εμπιστευτεί τον εαυτό της και να μάθει να λειτουργεί ανεξάρτητα. Ακόμα, διαβάζουμε παρέα παραμύθια, όπως επίσης πάμε βόλτα οικογενειακώς σε διάφορα μέρη που θα της δώσουν ερεθίσματα και θα διευρύνουν τους ορίζοντες της*».

Ο Γ.1. ανέφερε «*Συμμετέχω στην εκπαίδευση των παιδιών μου όταν τα βοηθάω στο σπίτι με το διάβασμα και όταν πηγαίνω στο σχολείο για να μιλήσω με το δάσκαλο τους. Πιστεύω ότι πρέπει οι γονείς να συνεργάζονται με το δάσκαλο και να πηγαίνουνε στο σχολείο όταν τους καλεί ο δάσκαλος. Άμα ο γονιός ενδιαφέρεται και συνεργάζεται με το δάσκαλο, η σχολική επίδοση του παιδιού είναι καλύτερη πιστεύω*».

Ο Γ.5. ανέφερε «*Εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο εμπλέκεται ή δεν εμπλέκεται κάποιος γονέας στην εκπαίδευση του παιδιού του. Στην περίπτωση που προσπαθεί να*

ασχοληθεί και να βοηθήσει με καλή πρόθεση, και θεωρώντας βέβαια ότι διαθέτει και κάποιο βασικό μορφωτικό επίπεδο, μπορεί να την επηρεάσει θετικά σε σημαντικό βαθμό. Στην περίπτωση που ναι μεν έχει καλή πρόθεση και θέλει να βοηθήσει αλλά αδυνατεί λόγω μόρφωσης, πιστεύω ότι και πάλι θετικά θα την επηρεάσει, απλώς ίσως η επίδραση του δε θα είναι τόσο έντονη όσο στην πρώτη περίπτωση. Τώρα στην περίπτωση που απέχει λόγω αδιαφορίας νομίζω ότι η σχολική επίδοση του παιδιού επηρεάζεται σίγουρα αρνητικά».

Από τις απαντήσεις των γονέων διαπιστώνουμε ότι εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία των παιδιών τους, με ποικίλους τρόπους και αναγνωρίζουν ότι η εμπλοκή τους αυτή μπορεί να επηρεάσει θετικά την επίδοση των μαθητών.

2ος Άξονας: Παράγοντες που επηρεάζουν την γονεϊκή εμπλοκή.

(Οι ερωτήσεις αναφέρονται στις γνώμες των γονέων αναφορικά με τους ανασταλτικούς παράγοντες που επηρεάζουν την εμπλοκή τους)

Τρεις γονείς αναφέρουν πως ο βασικός παράγοντας που επηρεάζει την εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι η έλλειψη χρόνου, λόγω δουλειάς, που καθιστά δύσκολη τη φυσική τους παρουσία στο σχολείο.

Δύο γονείς θεωρούν πως δεν γνωρίζουν αν ο τρόπος που βοηθάνε τα παιδιά τους, με τα διάβασμα στο σπίτι, είναι ο σωστός.

Ένας γονιός πιστεύει πως η απόσταση και η δυσκολία μετακίνησης επηρεάζουν αρνητικά τη δημιουργία ουσιαστικής επικοινωνίας με το δάσκαλο.

Ένας γονιός αναφέρει πως η τηλεφωνική επικοινωνία δεν μπορεί να αντικαταστήσει την πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία.

Ενδεικτικά ο Γ.2. ανέφερε «Οι ανασταλτικοί παράγοντες είναι ότι δεν υπάρχει πάντα χρόνος να παραστείς στη συνάντηση γονέων ή να επισκεφτείς κάποια άλλη στιγμή το σχολείο για να μιλήσεις με τον δάσκαλο ή τη δασκάλα». Είναι σαφές ότι η έλλειψη χρόνου αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εμπόδιο για τη γονεϊκή εμπλοκή στο τομέα της επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

Ο Γ.3. ανέφερε «Πολλές φορές δεν ξέρουμε αν ο τρόπος που τα βοηθάμε είναι ο σωστός και αν τα αποπροσανατολίζουμε από αυτά που λέει ο δάσκαλος. Εκεί προτιμάμε να αφήνουμε το παιδί να ρωτήσει και το δάσκαλο της τάξης». Η έλλειψη γνώσεων, μεθόδων ή στρατηγικών για την υποστήριξη των μαθητών στο σπίτι μπορεί να βελτιωθεί μέσα από τη συνεργασία με τον δάσκαλο της τάξης. Γνωρίζοντας τον τρόπο που δουλεύει ο δάσκαλος

οι γονείς και τις προσδοκίες που έχει από αυτούς στο σπίτι, θα μπορέσουν να βοηθήσουν καλύτερα τα παιδιά τους, απολαγμένοι από αμφιβολίες.

Ο Γ.4. ανέφερε «*Λόγω δουλειάς, δεν μπορώ να έρχομαι συχνά να ρωτάω, προσπαθώ να έχω μια τηλεφωνική επικοινωνία, στις ώρες γραφείου αλλά και αυτό δεν είναι πάντα εύκολο. Αλλά και από το τηλέφωνο τι να πρωτοπείς;*».

3ος Άξονας: Απαιτήσεις και προδιαγραφές ενός εκπαιδευτικού υλικού για τη συμβολή του στην ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής

(Οι ερωτήσεις αναφέρονται στις απόψεις των γονέων αναφορικά με το ποια θα ήθελαν να είναι τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο του περιβάλλοντος και του υλικού)

Όλοι οι γονείς αναφέρουν πως θα ήθελαν το περιβάλλον να είναι εύκολο και απλό στη χρήση ώστε να μην έχουν δυσκολία στο χειρισμό του.

Ένας γονιός αναφέρει και την ευκολία πρόσβασης ως βασικό χαρακτηριστικό.

Τρεις γονείς αναφέρονται στην ελκυστικότητα της επιφάνειας διεπαφής ώστε να κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών.

Τέσσερις γονείς αναφέρονται στη διαδραστικότητα των ασκήσεων.

Τρεις γονείς επιθυμούν να περιλαμβάνει ασκήσεις σχετικές με αυτά που κάνουμε στην τάξη, ώστε να μην είναι άγνωστες στους μαθητές.

Τρεις γονείς επιθυμούν να περιέχει τις γενικές συμβουλές που έχουμε πει στη συνάντηση γονέων.

Ενδεικτικά ο Γ.5. ανέφερε «*Αυτό θα ήταν τέλειο! Αρχικά πιστεύω ότι σίγουρα θα έπρεπε να είναι ένα περιβάλλον που να ελκύει αισθητικά το ενδιαφέρον των παιδιών...να είναι εύκολο και απλό στη χρήση του από τα παιδιά., να μπορούμε να έχουμε εύκολα πρόσβαση σε αυτό. Αυτά νομίζω...Τώρα τι θα περιέχει...ίσως παιγνιώδεις δραστηριότητες που να σχετίζονται με ό,τι διδάσκονται τα παιδιά στο σχολείο ώστε να μπορούμε να εμπλεκόμαστε και εμείς από το σπίτι σε αυτή τη διαδικασία. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον αυτό!*».

Ο Γ.1. ανέφερε «*Αν υπήρχε κάτι τέτοιο θα ήθελα να έχει τις οδηγίες που μας είπες στη συνάντηση γιατί δυσκολεύομαι να βοηθήσω το παιδί κάποιες φορές στα μαθήματα γιατί δεν ξέρω πως να το κάνω. Θα ήθελα να έχει ωραίες δραστηριότητες για να κάνω μαζί με το παιδί όμως και να είναι και εύκολο για να μπορώ να το χρησιμοποιώ*».

Ο Γ.6. ανέφερε «Θα θελα να είναι εύκολο στη χρήση, έτσι ώστε και το παιδί να μπορεί να το χρησιμοποιεί μόνο του, χωρίς συνεχόμενη βοήθεια. Να έχει ωραία γραφικά, που να κεντρίζουν το ενδιαφέρον του, ποικιλία ασκήσεων στο ίδιο όμως μοτίβο για να ξέρει τι πρέπει να κάνει κάθε φορά. Επίσης, καλό θα ήταν να είναι διαδραστικό, με επιβράβευση σε σωστές απαντήσεις ή να εξηγεί το λάθος με ωραίο τρόπο».

Διαπιστώνουμε από τη δηλώσεις αυτές ότι η αισθητική, η ευχρηστία και η διαδραστικότητα ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος αποτελούν σημαντικά κίνητρα για τους γονείς.

4.3.3 Ανάλυση δεδομένων συνεντεύξεων Β΄ Φάσης

Στην Β΄ Φάση, οι συνεντεύξεις έγιναν μετά την εφαρμογή του υλικού και πιο συγκεκριμένα μετά από τον ανασχεδιασμό και τον εμπλουτισμό του Ε.Υ. και έχει ως βασικό στόχο την αξιολόγηση και την αποτίμηση του. Στις συνεντεύξεις περιλαμβάνονται οι απόψεις, οι αντιλήψεις, οι παρατηρήσεις, οι κριτικές και οι προτάσεις των γονέων αναφορικά με το διαδικτυακό περιβάλλον και το Ε.Υ. Η ανάλυση των δεδομένων κατηγοριοποιήθηκε στους εξής άξονες:

1^{ος} Άξονας: Εκτιμήσεις και διαπιστώσεις για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του Ε.Υ. μέσα από το διαδικτυακό περιβάλλον.

(Οι ερωτήσεις αφορούν την ικανοποίηση, τη γνώμη και τις εμπειρίες τους από τη χρήση του Ε.Υ.)

Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν πως έμειναν ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή τους στη συγκεκριμένη έρευνα και αξιολογούν θετικά το Ε.Υ. και ως προς τον σχεδιασμό και ως προς την εφαρμογή του. Ενδεικτικά

Ενδεικτικά ο Γ.1. ανέφερε «Είμαι πολύ ικανοποιημένη γιατί πιστεύω πως βοήθησα το παιδί μου και έμαθα και εγώ παραπάνω πράγματα για το τι σημαίνει γονεϊκή εμπλοκή. Το υλικό ήταν μια χαρά. Αν ήταν δύσκολο νομίζω δε θα μπορούσα να το χειριστώ. Και ο Π. δεν είχε κάποια δυσκολία, ίσα –ίσα του άρεσε πολύ».

Ο Γ.2. είπε «Είμαι πολύ ικανοποιημένη. Θεωρώ πως κέρδισα πολλά και εγώ και η κόρη μου. Μέσα από το πρόγραμμα όμως θεωρώ πως έμαθα ακριβώς τι σημαίνει γονεϊκή

εμπλοκή και με ποιους τρόπους μπορώ να βοηθήσω ακόμα πιο ουσιαστικά την κόρη μου και κατάλαβα πόσο σημαντικό είναι αυτό και πόσο μπορεί να επηρεάσει την επίδοσή αλλά και τον χαρακτήρα της. Δεν ήταν ούτε εύκολο ούτε δύσκολο. Υπήρχε μια δυσκολία θυμάμαι με την εγγραφή αλλά με καθοδηγήσατε και όλα πήγαν καλά από κει και έπειτα. Η πλοήγηση ήταν εύκολη, υπήρχαν και οδηγίες και οι ασκήσεις ήταν στο ίδιο μοτίβο όποτε και η Ε. κατάλαβε γρήγορα τι έπρεπε να κάνει και της άρεσε πολύ. Γενικά ήταν πολύ καλά σχεδιασμένο νομίζω. Ο μαυροπίνακας μου θύμισε το σχολείο . Είχε και ωραία μουσική και εικόνες, μου άρεσε πολύ! Το ‘‘Παίζω με τις λέξεις’’ ήταν τέλειο! Είχε ωραίες εικόνες και βίντεο και μας άρεσαν πολύ και οι ασκήσεις. Οι Αποστολές ήταν τέλεια ιδέα και πολύ πρωτότυπη! Ήταν έξυπνες ιδέες για να κάνουμε πράγματα με τα παιδιά μας αλλά να μαθαίνουνε κιόλας και αυτά και εμείς. Η Ε. ξετρελάθηκε ομολογώ!».

Ο Γ.3 ανέφερε «Είμαι απόλυτα ικανοποιημένος, πέρασα δημιουργικό χρόνο με το γιο μου και έμαθα πολλά για το πώς να τον υποστηρίξω καλύτερα αλλά και το πώς πρέπει να είναι η γονεϊκή εμπλοκή. Επίσης είδα πόσο βοηθητική μπορεί να είναι η τεχνολογία στην εκπαίδευση. Ήταν εύκολο στη πλοήγηση και το βρήκα αρκετά διαδραστικό και μας κράτησε το ενδιαφέρον. Για το σχεδιασμό του μου άρεσε πολύ ο πίνακας που είχε σαν φόντο και ήταν με κιμωλία σε κάποια σημεία. Μου άρεσε στο μέρος για τα παιδιά που είχε ωραίες ασκήσεις, ωραίες εικόνες και βίντεο με τα γράμματα για το πως ακούγονται και πως γράφονται. Μας κράτησε το ενδιαφέρον».

Από τις δηλώσεις των γονέων διαπιστώνουμε ότι έμειναν ικανοποιημένοι από τον σχεδιασμό του Ε.Υ. και ότι κατάφερε να ενισχύσει τις γνώσεις τους αναφορικά με την έννοια της γονεϊκής εμπλοκής.

2ος Άξονας: Αξιολόγηση του Ε.Υ. αναφορικά με το βαθμό ενίσχυσης και υποστήριξης που πρόσφερε.

(Οι ερωτήσεις αφορούν την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής στους τομείς της γονεϊκής μέριμνας, της βοήθειας με τις κατ’ οίκον εργασίες και της επικοινωνίας με τον δάσκαλο της τάξης-ερευνητή.)

Όλοι οι γονείς ανέφεραν πως η συμμετοχή τους στη συγκεκριμένη έρευνα κατάφερε να ενισχύσει τη γονεϊκή τους εμπλοκή στους τομείς που στόχευε το Ε.Υ. Συγκεκριμένα όλοι οι γονείς αναφέρουν πως το Ε.Υ. μέσω της πλατφόρμας κατάφερε να ενισχύσει τη γονεϊκή μέριμνα και τη βοήθεια με τις κατ’ οίκον εργασίες. Τρεις γονείς αναφέρουν πως αν και η

επικοινωνία τους με το δάσκαλο ενισχύθηκε αυτό δεν οφείλεται τόσο στην πλατφόρμα αλλά στη σχέση που αναπτύχθηκε με το δάσκαλο μέσα από τη συμμετοχή τους στη συγκεκριμένη έρευνα.

Ενδεικτικά ο Γ.3. ανέφερε «...μας αποσαφήνισε τον όρο γονεϊκή εμπλοκή γενικά που είναι και αυτό πολύ σημαντικό. Ενίσχυσε τη γονεϊκή μέριμνα γιατί είχε πολύ σωστές συμβουλές για το τι να προσέξουμε σε ότι αφορά τα παιδιά μας και είδαμε στην πράξη πως πρέπει να τα διαβάζουμε και πώς να κάνουμε πράγματα μαζί τους με στόχο να μάθουν ή να κερδίσουν κάτι. Αυτό ήταν πολύ σημαντικό νομίζω. Όσον αφορά την επικοινωνία θεωρώ πως κάποια πράγματα δεν θα είχαν ειπωθεί ή δεν θα είχαν γίνει ποτέ αν δεν ήταν μέσω της τεχνολογίας. Για παράδειγμα οι συμβουλές.. ναι μεν μας τις είχατε πει στη συνάντηση αλλά με το βίντεο σου μένουν και μπορείς να τις δεις ξανά και ξανά. Επίσης οι Αποστολές, έδωσαν το κίνητρο στα παιδιά και τους γονείς να περιμένουν πως και πως τις ασκήσεις, νομίζω δεν ξανάγινε αυτό. Μέσα από την τεχνολογία δίνεται η ευκαιρία για μια διαφορετική μορφή επικοινωνίας».

Διαπιστώνουμε με τη συγκεκριμένη δήλωση πως εντοπίζεται και αναγνωρίζεται η συμβολή των ΤΠΕ στην επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ οικογένειας και εκπαιδευτικού αλλά και στην ενίσχυση της γονεϊκής μέριμνας.

Ο Γ.2. ανέφερε «έμαθα πόσο σημαντικό είναι να ασχολείσαι με την εκπαίδευση του παιδιού σου και πόσο μπορεί να το επηρεάσει αυτό. Είχε ωραίες συμβουλές και ασκήσεις που μας έδωσαν και μας έδειξαν τον τρόπο που πρέπει καθημερινά να εκπαιδεύουμε τα παιδιά μας μέσα από μια συζήτηση ή πώς να διαβάζουμε μαζί. ».

Στην ερώτηση αν η πλατφόρμα βοήθησε στην ενίσχυση της επικοινωνίας ο Γ.6. ανέφερε «Νομίζω ότι η πλατφόρμα δεν την ενίσχυσε ιδιαίτερα. Είχαμε όμως την επιλογή του τηλεφώνου, του viber και της κατ' ιδίαν επικοινωνίας για να μιλήσουμε πιο άμεσα και θεωρώ πως τα αξιοποιήσαμε αυτά. Εννοώ πως μέσα από την πλατφόρμα, πέραν από τις Αποστολές τα Χριστούγεννα που απαντούσαμε όλοι εγώ τουλάχιστον δεν τη χρησιμοποίησα για να επικοινωνήσω μαζί σας, γιατί θεώρησα πως δεν βόλεψε και τόσο να μπαίνω στην πλατφόρμα να σας στείλω ένα μήνυμα ενώ μπορούσα να σας στείλω από το κινητό. Όμως εσείς μας δώσατε τις συμβουλές και τις πληροφορίες που αν κάποιος έλειπε από τη συνάντηση θα μπορούσε να τις δει στη πλατφόρμα».

Αυτή η δήλωση τονίζει την αδυναμία της ασύγχρονης επικοινωνίας σε σχέση με την σύγχρονη και οδηγεί στη διαπίστωση ότι η πλατφόρμα πρέπει συστηματικά να προωθεί

την επικοινωνία, ανανεώνοντας συχνά το περιεχόμενό της και προσφέροντας κίνητρα επικοινωνίας.

Ο Γ.5. είπε «Την επικοινωνία μεταξύ μας θεωρώ πως την ενίσχυσε η συμμετοχή μου στην έρευνα. Κατάλαβα πως νοιάζεστε και πως μπορώ να σας μιλήσω άνετα όποτε θέλω και αυτό νομίζω έχει σημασία. Τώρα μέσα από τη πλατφόρμα τι να πω; Νομίζω πως εσείς επικοινωνήσατε μαζί μας με κάποιο τρόπο, με τις συμβουλές για παράδειγμα. Στις αποστολές υπήρχε μια επικοινωνία παραπάνω αλλά όλο αυτό νομίζω μας βοήθησε στο να δημιουργήσουμε μια καλύτερη σχέση μεταξύ μας.». Η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ εκπαιδευτικού και γονέων κρίνεται αναγκαία για την ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ τους.

3ος Άξονας: Εκτιμήσεις και προτάσεις.

(Οι ερωτήσεις αναφέρονται στις προτάσεις των γονέων για τη βελτίωση του προγράμματος και στο βαθμό που εκτιμούν πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει την εμπλοκή τους και με ποιες προϋποθέσεις;)

Η πλειοψηφία των γονέων δηλώνει πως θα ήθελαν το πρόγραμμα να συνεχιστεί για την υπόλοιπη σχολική χρονιά και να επεκταθεί σε όλες τις ενότητες του βιβλίου. Όσον αφορά την βελτίωση του προγράμματος, τρεις γονείς προτείνουν την καθημερινή ενημέρωση για την επίδοση και τη συμπεριφορά των μαθητών στη τάξη, μέσα από την πλατφόρμα καθώς και το καθημερινό ανέβασμα φωτογραφιών, εργασιών, ασκήσεων και υποστηρικτικού υλικού. Δυο γονείς προτείνουν τον εμπλουτισμό του προγράμματος με περισσότερους ήχους.

Ενδεικτικά ο Γ.2 ανέφερε «Θα θέλαμε να ήταν για όλα τα κεφάλαια. Ίσως να είχε και φωτογραφίες από το τι κάνετε στο σχολείο, αν και είχαμε πει όχι στις φωτογραφίες στη συνάντηση. Θα μπορούσε να έχει και κάτι να μας ενημερώνετε για την πρόοδο και τη συμπεριφορά των παιδιών κάθε μέρα. Θα ήταν ωραίο και αυτό».

Ο Γ.3 είπε «Θα ήταν ωραίο όλες οι ασκήσεις που δίνετε στα παιδιά να ήταν μέσα από το περιβάλλον και κάθε μέρα να είχε κάτι καινούριο. Θα μπορούσε επίσης να έχει κάθε μέρα ένα βίντεο με το γράμμα της ημέρας ή κάτι από το μάθημα. Ίσως και φωτογραφίες των παιδιών από την τάξη ή από τις κατασκευές που κάνετε κάθε μέρα για να τις βλέπουμε και εμείς ή σχόλια πως τα πήγαν στην ανάγνωση π.χ.».

Φαίνεται πως η καθημερινή ανατροφοδότηση και ανανέωση του υλικού θα δημιουργούσε περισσότερα κίνητρα εμπλοκής.

Ο Γ.5 ανέφερε «αν και ήταν αρκετά ευχάριστο ως περιβάλλον...νομίζω ότι θα μπορούσε να επενδυθεί ίσως με περισσότερη μουσική και ήχους γενικότερα...για παράδειγμα κάθε φορά που βρίσκει κάτι σωστό το παιδί, θα μπορούσε να ακούγεται ένα χειροκρότημα. Έτσι έχουμε συνηθίσει από άλλες εφαρμογές δηλαδή...και φυσικά θα ήθελα αν γίνεται να επεκταθεί η εφαρμογή αυτή και στις επόμενες ενότητες...δηλαδή τώρα που το σκέφτομαι αυτό θα ήταν το ιδανικό!». Στη συγκεκριμένη δήλωση πέραν από την επιθυμία για συνέχιση και επέκταση του προγράμματος έχουμε και κάποιες προτάσεις για βελτίωση του.

Παμψηφεί όλοι οι γονείς ανέφεραν πως το συγκεκριμένο υλικό κατάφερε να ενισχύσει τη γονεϊκή τους εμπλοκή και πως θεωρούν ότι γενικά ένα διαδικτυακό περιβάλλον είναι ικανό να επιτελέσει αυτό τον σκοπό. Πέντε γονείς τόνισαν την όρεξη και τη θέληση, τόσο από την μεριά των γονέων όσο και από την μεριά των εκπαιδευτικών, ως βασική προϋπόθεση για την επιτυχία ενός τέτοιου προγράμματος. Δυο γονείς ανέφεραν τις ενδιαφέρουσες και ευχάριστες δραστηριότητες ως βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της γονεϊκής τους εμπλοκής μέσα από ένα διαδικτυακό περιβάλλον. Ενδεικτικά στην ερώτηση «Θεωρείτε πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή; Αν ναι σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις;» ο Γ.2 ανέφερε «Θεωρώ πως σίγουρα μπορεί να την ενισχύσει και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό αρκεί να υπάρχει όρεξη και θέληση και από τις δυο πλευρές. Πολύ σημαντικό είναι επίσης οι δραστηριότητες να είναι ευχάριστες και για τους γονείς και για τα παιδιά για να διατηρήσει το ενδιαφέρον τους».

Ο Γ.1., στην ίδια ερώτηση είπε «Εννοείται πως μπορεί! Νομίζω πως εμένα με βοήθησε πολύ να γίνω καλύτερη και να βοηθήσω πραγματικά το παιδί μου. Μακάρι να το είχα και στο μεγαλύτερο. Οι προϋποθέσεις είναι νομίζω να νοιάζονται πραγματικά και οι γονείς και οι δάσκαλοι».

Ο Γ.3. απάντησε «Ναι, αδιαμφισβήτητα. Στη δική μας περίπτωση σίγουρα τα κατάφερε και νομίζω πως σίγουρα μπορεί να δώσει ακόμα περισσότερα και έχει πολλές προοπτικές...μέσα από την τεχνολογία δίνεται η ευκαιρία για μια διαφορετική μορφή επικοινωνίας».

Αναγνωρίζεται μέσα από τις συγκεκριμένες δηλώσεις η συμβολή του διαδικτυακού υλικού στην ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής και μάλιστα με μεγάλο ενθουσιασμό.

Επίσης φαίνεται πως η θέληση τόσο από τη μεριά των γονέων όσο και από την πλευρά των εκπαιδευτικών για την επιτυχία ενός τέτοιου προγράμματος είναι μια βασική προϋπόθεση.

4.3.4 Σύνοψη αποτελεσμάτων

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας η διερεύνηση, συλλογή και ερμηνεία των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την αξιοποίηση της παρατήρησης και των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν πριν τον σχεδιασμό και μετά την εφαρμογή του διαδικτυακού Ε.Υ..

Με την παρατήρηση του ερευνητή προκύπτει ότι και οι έξι γονείς που συμμετείχαν στην έρευνα ανέπτυξαν μια πιο ουσιαστική επικοινωνία με τον δάσκαλο της τάξης (ερευνητή), συζητούσαν συχνότερα και σε βάθος θέματα που αφορούν την επίδοση και τη συμπεριφορά των παιδιών τους και από κοινού σχεδίασαν την υποστήριξη που πρέπει να τους παρέχετε.

Οι μαθητές που οι γονείς τους συμμετείχαν στην έρευνα παρουσίασαν γρηγορότερη και ευκολότερη προσαρμογή στο νέο σχολικό περιβάλλον. Η καθοδήγηση και η υποστήριξη των γονιών τους, φάνηκε στην καθημερινή προετοιμασία τους για το σχολείο. Οι συγκεκριμένοι μαθητές δεν ξέχασαν, παρά ελαχίστων φορών, βιβλίο, τετράδιο, κασετίνα ή άσκηση και έρχονταν πάντα σωστά προετοιμασμένοι, όσον αφορά τις κατ' οίκον εργασίες τους. Επίσης παρατηρήθηκε πως συγκριτικά με τους υπόλοιπους μαθητές της τάξης απουσίασαν τις λιγότερες φορές και πάντα δικαιολογημένα.

Με τις απαντήσεις που έδωσαν στις συνεντεύξεις Α' φάσης, που πραγματοποιήθηκαν πριν τον σχεδιασμό του υλικού προέκυψαν τα εξής:

- Η πλειοψηφία των γονέων αναγνωρίζει ως γονεϊκή εμπλοκή τη βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες, την γονεϊκή μέριμνα και την επικοινωνία με τον δάσκαλο της τάξης.
- Ως παράγοντες που επηρεάζουν την εμπλοκή τους ανέφεραν την έλλειψη χρόνου, την απόσταση και τη δυσκολία μετακίνησης που καθιστούν δύσκολη την φυσική παρουσία τους στο σχολείο και συνεπώς την ουσιαστική επικοινωνία τους με το δάσκαλο.
- Κάποιοι γονείς αισθάνονται ανασφάλεια καθώς δηλώνουν πως δεν ξέρουν αν ο τρόπος που βοηθάνε τα παιδιά τους στο σπίτι είναι ο σωστός.

- Όσον αφορά το διαδικτυακό περιβάλλον, δήλωσαν πως επιθυμούν να είναι εύχρηστο, ελκυστικό, διαδραστικό, να περιέχει συμβουλές για τους γονείς και ασκήσεις για τα παιδιά οι οποίες συνδέονται με το αναλυτικό πρόγραμμα.
- Όλοι οι γονείς αναγνωρίζουν την αξία της γονεϊκής εμπλοκής στη μαθησιακή διαδικασία.

Με τις απαντήσεις που έδωσαν στις συνεντεύξεις Β' φάσης, που πραγματοποιήθηκαν μετά την εφαρμογή του ειδικά διαμορφωμένου διαδικτυακού υλικού, προκύπτουν τα εξής:

- Όλοι οι γονείς ανέφεραν ότι έμειναν ικανοποιημένοι από την συμμετοχή τους και ότι μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος ενισχύθηκε η εμπλοκή τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους.
- Οι εμπειρίες των γονέων αξιολογήθηκαν ως θετικές και το Ε.Υ. μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος ως ενδιαφέρον, εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο.
- Στην πλειοψηφία τους οι γονείς δήλωσαν που το Ε.Υ ήταν αρκετά διαδραστικό, κατάφερε να κρατήσει το ενδιαφέρον τόσο των γονιών όσο και των παιδιών και ότι αποκόμισαν πολλά και σημαντικά οφέλη αναφορικά με τον τρόπο που μπορούν να υποστηρίζουν τα παιδιά τους. Ανέφεραν επίσης πως μέσα από τις δραστηριότητες κατάφεραν να έρθουν πιο κοντά και να γνωρίσουν καλύτερα τα παιδιά τους.
- Μερικοί γονείς ανέφεραν πως αν και ενισχύθηκε η επικοινωνία τους με τον δάσκαλο της τάξης, αυτό δεν οφείλεται τόσο στο διαδικτυακό περιβάλλον, όσο στη σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύχθηκε μεταξύ τους στα πλαίσια του προγράμματος.
- Όλοι οι γονείς ανέφεραν πως θεωρούν ότι ένα διαδικτυακό περιβάλλον είναι ικανό να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή και εξέφρασαν την επιθυμία τους για τη συνέχιση και την επέκταση του προγράμματος.
- Αναφορικά με την βελτίωση της διαδικτυακής πλατφόρμας προτείνουν την καθημερινή ενημέρωση της με υποστηρικτικό υλικό, ασκήσεις και δραστηριότητες αναφορικά με τους ημερήσιους στόχους, κάποια μορφή ενημέρωσης για την καθημερινή επίδοση των μαθητών στο σχολείο και τον εμπλουτισμό του περιβάλλοντος με περισσότερους ήχους.

5 Κεφάλαιο 5ο: Συμπεράσματα & Συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας

5.1 Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία ασχολήθηκε με το σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής των συμμετεχόντων, γονέων μαθητών της Α΄ Δημοτικού.

Για τη διερεύνηση του θέματος τέθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα και οι στόχοι ώστε να κατευθύνουν την πολύπλευρη μελέτη της συγκεκριμένης έρευνας. Αρχικά, έγινε μια διεξοδική βιβλιογραφική επισκόπηση, ώστε να μελετηθούν οι οροί, να διερευνηθεί η σημασία του θέματος και να αποτυπωθούν οι σύγχρονες σχετικές εξελίξεις στη βιβλιογραφία και στην έρευνα. Διαπιστώθηκε πως ενώ η σημασία και η αξία της γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία, έχει τεκμηριωθεί και θεωρητικά και ερευνητικά, υπάρχουν ελάχιστες έρευνες που μελετούν τη σύνδεση και την αξιοποίηση των ΤΠΕ, για την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής. Αυτό φανερώνει την πρωτοτυπία της παρούσας έρευνας αλλά και τη συμβολή της, έστω και μικρής, στην έρευνα του συγκεκριμένου πεδίου, αναφορικά με το βαθμό που μια διαδικτυακή πλατφόρμα μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή.

Στη συνέχεια σχεδιάστηκε, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά της ΕΞΑΕ, το Ε.Υ το οποίο στη συνέχεια εφαρμόστηκε, επανασχεδιάστηκε και εμπλουτίστηκε σύμφωνα με τις επιθυμίες των συμμετεχόντων, τις παρατηρήσεις του ερευνητή και τους στόχους της έρευνας. Το Ε.Υ, μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας, αναζήτησε τρόπους και διαδικασίες ανάδειξης της σημασίας της γονεϊκής εμπλοκής αλλά και ενίσχυσής της, μέσα από διαδραστικές ασκήσεις και δραστηριότητες που είχαν ως στόχους την ενεργητική συμμετοχή των γονέων και των παιδιών και την ενίσχυση της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο αυθεντικές συνθήκες μάθησης και διερεύνησης της γνώσης.

Το Ε.Υ, μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας, όπως υποστηρίζεται από τους γονείς κατάφερε να ενισχύσει την γονεϊκή εμπλοκή στους τρεις συγκεκριμένους τομείς που στόχευε. Στον τομέα της γονεϊκής μέριμνας, οι γονείς δήλωσαν πως έμαθαν πολλά για το πώς να υποστηρίζουν τα παιδιά τους, ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος τους, ένιωσαν περισσότερο σίγουροι για τον εαυτό τους, γνώρισαν καλύτερα τις ανάγκες των

παιδιών τους και συνειδητοποίησαν την αξία και τη σημασία που έχει η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στον τομέα της βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες δηλώνουν πως είδαν στην πράξη πώς πρέπει να διαβάζουν και να υποστηρίζουν τα παιδιά τους, μειώθηκε το άγχος τους, ένιωσαν περισσότερη ασφάλεια έχοντας την υποστήριξη και την καθοδήγηση του δασκάλου, έμαθαν πολλά και πήραν πολλές ιδέες για ασκήσεις και δραστηριότητες που μπορούν να κάνουν καθημερινά με τα παιδιά τους.

Ως βασικό μειονέκτημα εντοπίζεται ότι αν και στον τομέα της επικοινωνίας με τον δάσκαλο, θεωρούν πως με τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, μέσω της σχέσης που αναπτύχθηκε με τον δάσκαλο, κατάφερε να βελτιωθεί η μεταξύ τους επικοινωνία, αυτό δεν οφείλεται τόσο στην διαδικτυακή πλατφόρμα. Θεωρούν, πως εκτός από μια ενότητα που προώθησε την επικοινωνία διπλής κατεύθυνσης με άμεσα μηνύματα προς όλη την ομάδα, η χρήση του chat μέσω της πλατφόρμας δεν ήταν τόσο εύχρηστη σε σύγκριση με την τηλεφωνική ή την πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία. Η συχνή ανανέωση και ο εμπλουτισμός του περιβάλλοντος με δραστηριότητες που προωθούν την ενημέρωση, την επικοινωνία με το δάσκαλο και την εμπλοκή μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος σε πιο τακτικό επίπεδο και η ύπαρξη μιας πιο σύγχρονης μορφής επικοινωνίας θα βελτίωναν αυτή την αδυναμία.

Από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων και την βιβλιογραφική επισκόπηση σε συνάρτηση με τα ερευνητικά ερωτήματα και τους στόχους της παρούσας έρευνας προκύπτουν τα εξής:

1. Αναφορικά με τις προδιαγραφές που πρέπει να έχει ένα διαδικτυακό περιβάλλον ώστε να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή, που αποτελεί το 1ο ερευνητικό ερώτημα, καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

- Ο σωστός σχεδιασμός, η εύκολη πλοήγηση και η χρηστικότητα της πλατφόρμας είναι παράγοντες καθοριστικής σημασίας για τη συμμετοχή των γονέων.
- Η ελκυστικότητα της επιφάνειας διεπαφής ώστε να διατηρεί το οπτικό ενδιαφέρον και ο εμπλουτισμός της με εικόνες, μουσική και βίντεο, επηρεάζουν τη διάθεση και την προθυμία των συμμετεχόντων για την ενασχόληση με το E.Y.
- Η κατανόηση των αναγκών και των επιθυμιών των γονέων είναι απαραίτητη ώστε να επιτευχθεί η στοχευμένη υποστήριξη τους.

- Η συνάφεια των δραστηριοτήτων που περιέχει η πλατφόρμα με τις δραστηριότητες που γίνονται στο σχολείο και η σύνδεσή τους με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, ώστε να υπάρχουν εμφανείς διδακτικοί στόχοι, λειτουργεί ενθαρρυντικά δημιουργώντας τα απαραίτητα κίνητρα εμπλοκής νοσηματοδοτώντας τη διαδικασία.
- Η διαδραστικότητα των δραστηριοτήτων, ώστε γονείς και παιδιά να εμπλέκονται ενεργά και να αλληλεπιδρούν τόσο με το πρόγραμμα όσο και μεταξύ τους, λειτουργεί ενισχυτικά δημιουργώντας τα απαραίτητα κίνητρα εμπλοκής.
- Η ανάπτυξη θετικών συναισθημάτων μέσα από αυθεντικές εμπειρίες και βιώματα που προωθούνται από το πρόγραμμα συμβάλουν σημαντικά στην υλοποίηση των δράσεων με τον απαιτούμενο ενθουσιασμό.
- Η ευελιξία της πλατφόρμας ώστε να επιτρέπει τον εμπλουτισμό και τον επανασχεδιασμό μέσω της συνεχούς ανατροφοδότησης διασφαλίζει την ανάπτυξη συνεργατικής σχέσης μεταξύ δασκάλου, γονέων και παιδιών ώστε να εξασφαλιστεί η ρεαλιστικότητα των στόχων και να αποφευχθεί ο τεχνολογικός ντετερμινισμός.
- Η παροχή οδηγιών, πληροφοριών, συμβουλών, δραστηριοτήτων με σαφές νόημα και η ύπαρξη υποστηρικτικού- βοηθητικού πλαισίου ενισχύει την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα των γονέων για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο σπίτι που προωθεί και ενισχύει τη μάθηση και τη γονεϊκή εμπλοκή.
- Η δυνατότητα σύγχρονης επικοινωνίας και η ύπαρξη κινήτρων για συχνότερη χρήση της πλατφόρμας για ενημερωτικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, μπορεί να ενισχύσει τον τομέα της επικοινωνίας μέσω της πλατφόρμας.

2. Αναφορικά με τον τρόπο που το συγκεκριμένο, ειδικά διαμορφωμένο διαδικτυακό περιβάλλον, συμβάλει στην ενίσχυση και τη βελτίωση της γονεϊκής εμπλοκής, που αποτελεί το 2ο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας, καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

- Ο εποικοδομητικός χρόνος που είχαν οι γονείς με τα παιδιά τους, μέσα από το ειδικά διαμορφωμένο διαδικτυακό περιβάλλον, τους έδωσε την ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα και να ανακαλύψουν τις δεξιότητες και τις αδυναμίες, τόσο τις δικές τους όσο και των παιδιών τους ώστε να μπορέσουν να βοηθηθούν και οι δυο, ανεξάρτητα αλλά και συνεργατικά.

- Οι γονείς αποσαφήνισαν τη σημασία του όρου και συνειδητοποίησαν την αξία της γονεϊκής εμπλοκής. Ένωσαν περισσότερο ικανοί και σίγουροι στο πώς να υποστηρίξουν τα παιδιά τους αλλά και πιο αισιόδοξοι και πρόθυμοι για την εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος όλοι οι γονείς αναφέρουν πως έμειναν ικανοποιημένοι από την συμμετοχή τους και πως το πρόγραμμα κατάφερε να ενισχύσει την εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία γιατί έμαθαν πώς να υποστηρίξουν ουσιαστικά τα παιδιά τους στους τομείς της γονεϊκής μέριμνας και των κατ' οίκον εργασιών και βελτιώθηκε η συνεργασία τους με τον δάσκαλο της τάξης. Συνεπώς τρεις βασικοί τομείς της γονεϊκής εμπλοκής κατάφεραν να ενισχυθούν.
- Παμψηφεί δήλωσαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό ήταν ενδιαφέρον και διαδραστικό και πως θα επιθυμούσαν τη συνέχιση του προγράμματος για όλη την σχολική χρονιά και σε όλο το φάσμα της διδακτέας ύλης γιατί μέσω του προγράμματος κατάφεραν να εμπλακούν πιο ουσιαστικά στην εκπαιδευτική διαδικασία και κέρδισαν πολλά από αυτό.
- Όλοι οι γονείς θεωρούν πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί αδιαμφισβήτητα να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή, αρκεί να υπάρχει θέληση και διάθεση και από τις δυο πλευρές.

3. Αναφορικά με τις αλλαγές που παρατηρούνται στη μαθησιακή διαδικασία των παιδιών που οι γονείς τους συμμετείχαν στην έρευνα, που αποτελεί το 3ο ερευνητικό ερώτημα προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Οι μαθητές, των οποίων οι γονείς συμμετείχαν στο πρόγραμμα, σε σύγκριση με εκείνους των οποίων οι γονείς δεν συμμετείχαν, ήταν περισσότερο συνεπείς στις σχολικές τους υποχρεώσεις. Δεν ξεχνούσαν βιβλία, τετράδια, κασετίνες και έρχονταν πάντα, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, σωστά προετοιμασμένοι, όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους (αντιγραφή, ανάγνωση, εργασίες).
- Παρατηρήθηκε επίσης πως οι συγκεκριμένοι μαθητές απουσίασαν τις λιγότερες φορές από το μάθημα και πάντα λόγω σοβαρού προβλήματος. Οι γονείς τους, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενημέρωναν για την απουσία και έκαναν μαζί στο σπίτι το μάθημα της ημέρας που έχαναν. Συνεπώς σπάνιες φορές έχαναν τη διδασκαλία ενός

καινούριου γράμματος, που θεωρείται πολύ σημαντικό στην Α΄ Δημοτικού και με αυτό τον τρόπο δεν είχαν κενά.

- Επίσης οι γονείς τους έρχονταν συχνότερα στο σχολείο για να συζητήσουν για την επίδοση των παιδιών τους αλλά και να οργανώσουν, συνεργατικά με τον δάσκαλο, τον τρόπο μελέτης στο σπίτι και στρατηγικές για τη βελτίωση της επίδοσης και της συμπεριφοράς των μαθητών. Οι συναντήσεις αυτές είχαν θεαματικά αποτελέσματα τόσο στην επίδοση όσο και στη συμπεριφορά των μαθητών εφόσον οι προσπάθειες ήταν συχνές και εστιασμένες στις ανάγκες του κάθε μαθητή ξεχωριστά. Με αυτό τον τρόπο η βοήθεια των γονέων στο σπίτι ήταν στοχευμένη στις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή, καλύπτοντας πιθανά κενά ή αδυναμίες
- Όσον αφορά τη συμπεριφορά των μαθητών, παρατηρήθηκε πως κατάφεραν να προσαρμοστούν στο νέο σχολικό περιβάλλον σε μικρότερο χρονικό διάστημα και ευκολότερα από τους υπόλοιπους. Αυτό θεωρείται πως σχετίζεται με το γεγονός ότι συζήτησεις αναφορικά με τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες των μαθητών και πως επηρεάζουν την συμπεριφορά τους, γίνονταν συχνότερα σε επίπεδο τόσο μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικού όσο και μεταξύ γονέων και μαθητών. Επίσης το διαδικτυακό περιβάλλον ενίσχυσε την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία μεταξύ γονέα και μαθητή ενισχύοντας την εμπιστοσύνη μεταξύ τους.
- Παρατηρήθηκε επίσης, από τους συγκεκριμένους μαθητές, μια ενισχυμένη θέληση για μάθηση, ώστε να μην απογοητεύσουν τους γονείς τους και το δάσκαλο τους, κάνοντας τους να προσπαθούν καθημερινά περισσότερο.

Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την καλή σχολική τους επίδοση. Αδιαμφισβήτητα, υπάρχουν και μαθητές, των οποίων οι γονείς δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα και είναι εξίσου συνεπείς, σωστά προετοιμασμένοι και σε άριστο μαθησιακό επίπεδο, όμως παρατηρήθηκε πως το πρόγραμμα λειτούργησε ενθαρρυντικά για τους συγκεκριμένους μαθητές δίνοντας τους περισσότερα κίνητρα για μάθηση, έχοντας την ποιοτική υποστήριξη και καθοδήγηση των γονιών τους.

5.2 Περιορισμοί και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Το σχολείο και η οικογένεια αποτελούν τους δυο σημαντικότερους πυλώνες για την ολόπλευρη ανάπτυξη και πρόοδο του παιδιού και όπως φαίνεται από την παρούσα έρευνα οι ΤΠΕ μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό δίαυλο επικοινωνίας και

συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας ενισχύοντας την ανάπτυξη και την πρόοδο των μαθητών. Εξαιτίας του μικρού δείγματος, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας δεν μπορούν να γενικευτούν, όμως τα συμπεράσματα που προέκυψαν δεν μπορούν να αγνοηθούν και αδιαμφισβήτητα μπορούν να ενισχύσουν και να συμπληρώσουν, έστω και σε μικρό βαθμό, την έρευνα όσον αφορά το σχεδιασμό και την υλοποίηση διαδικτυακών προγραμμάτων με στόχο την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής οδηγώντας σε πιο ασφαλή και αξιοποιήσιμα συμπεράσματα για τη διαμόρφωση ανάλογων προγραμμάτων στο μέλλον.

Η αποτελεσματικότητα ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος αναφορικά με τον βαθμό που ενισχύει τη γονεϊκή εμπλοκή είναι πολύ δύσκολο να μετρηθεί διότι το διαδικτυακό περιβάλλον δεν μπορεί να αποτελέσει το μοναδικό μέσο ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων. Οι συναντήσεις γονέων, η πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία, ακόμα και το τηλέφωνο ή το τετράδιο επικοινωνίας είναι παραδείγματα τρόπων επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων που σίγουρα δεν μπορούν να αγνοηθούν διότι αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι στον τομέα της ενίσχυσης της γονεϊκής εμπλοκής. Συνεπώς η αποτελεσματικότητα ή όχι ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος και η συσχέτιση του με το βαθμό που ενισχύει τη γονεϊκή εμπλοκή, δεν μπορεί να μελετηθεί μεμονωμένα. Όμως, όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας σίγουρα ένα ειδικά διαμορφωμένο διαδικτυακό περιβάλλον που στοχεύει την ενίσχυση της γονεϊκής εμπλοκής είναι ικανό να ενισχύσει και τη συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών.

Το ελεύθερο σύστημα διαχείρισης μάθησης (H5P), που χρησιμοποιήθηκε για τον σχεδιασμό του E.Y., έδινε συγκεκριμένες δυνατότητες και επιλογές όσον αφορά τη μορφή των δραστηριοτήτων και τις προδιαγραφές τους. Παραδείγματος χάριν, δεν υπήρχε δυνατότητα ηχητικού εμπλουτισμού στις δραστηριότητες. Επίσης, η δωρεάν έκδοση του Powtoon, λογισμικό δημιουργίας βίντεο, είχε χρονικούς περιορισμούς. Η δυνατότητα επιλογής μέσα από μια μεγαλύτερη ποικιλία δραστηριοτήτων, ο εμπλουτισμός τους με ήχος και η έλλειψη χρονικού περιορισμού στη δημιουργία βίντεο, θα διευκόλυναν τον σχεδιασμό του E.Y. και θα βελτιώναν την ποιότητα του. Όμως οι δυνατότητες των προγραμμάτων βελτιώνονται συνεχώς όπως βελτιώνονται συνεχώς και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών στον τεχνολογικό τομέα. Συνεπώς επόμενα προγράμματα θα μπορούν να έχουν σίγουρα βελτιωμένο περιεχόμενο.

Το ποσοστό των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα, το οποίο αποτελούσε το ¼ των γονέων της τάξης, λειτούργησε περιοριστικά ως προς τον αριθμό των δράσεων και τον τρόπο επικοινωνίας και ενημέρωσης μέσα από την πλατφόρμα. Σε περίπτωση που συμμετείχαν όλοι οι γονείς, οι εργασίες για το σπίτι και το καθημερινό σημείωμα επικοινωνίας με τους γονείς, θα μπορούσαν να δίνονταν μέσα από την πλατφόρμα και να απευθυνόταν σε όλους. Θα μπορούσε να υπάρχει μια μορφή αξιολόγησης της καθημερινής επίδοσης των μαθητών μέσα από την πλατφόρμα καθώς επίσης και να αναρτούνται δράσεις με φωτογραφικό υλικό από την τάξη. Στην παρούσα μελέτη αυτό δεν πραγματοποιήθηκε γιατί θεωρήθηκε λάθος από τον εκπαιδευτικό-ερευνητή να δημιουργηθεί διαχωρισμός σε επίπεδο τάξης ανάμεσα στους μαθητές που συμμετέχουν και σε αυτούς που δεν συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Παμπηφεί οι γονείς ανέφεραν πως θα επιθυμούσαν τη συνέχιση και την επέκταση του προγράμματος όλη τη σχολική χρονιά και σε όλο το φάσμα της διδακτέας ύλης, καθώς θεωρούν πως ενίσχυσε την εμπλοκή τους και κέρδισαν πολλά από την συμμετοχή τους.

Η επανάληψη ανάλογου προγράμματος με πιο εμπλουτισμένο εκπαιδευτικό υλικό, σε μεγαλύτερο μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος, το οποίο θα εφαρμοζόταν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, σε επίπεδο ολόκληρης τάξης, θα μπορούσε να διευρύνει και να ενισχύσει τα αποτελέσματα.

Το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να βρουν τρόπους εμπλοκής των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς η σημασία της γονεϊκής εμπλοκής ενισχύει τον μαθητή τόσο ψυχολογικά όσο και μαθησιακά. Οι Τ.Π.Ε., το διαδίκτυο και η εξΑΕ μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά εργαλεία σε αυτή την προσπάθεια. Η εφαρμογή ανάλογων προγραμμάτων με διαδραστικό περιεχόμενο, βασισμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες, απαιτήσεις και γνώσεις μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων μπορούν να ενισχύσουν την έρευνα του συγκεκριμένου τομέα, να επιφέρουν σημαντική βελτίωση στην ποιότητα επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων και να ενισχύσουν ουσιαστικά την γονεϊκή εμπλοκή και την ποιότητα της εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Αβούρης, Ν., Καραγιαννίδης, Χ., & Κόμης, Β. (2007). Στο: Β. Κόμης (Επιμ.), *Συνεργατική Τεχνολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Adams, C., Forsyth, P. & Mitchell, R. (2009). *The formation of parent-school trust: A multilevel analysis*. *Educational Administration Quarterly*, 45(1), 4-33.
- Adkins, A., Fansler, K. W., Hall, K., Hines, E. R., Hodel, R. A., Harrington Klass, P. (2004). *School/home communication: Using technology to enhance parental involvement*. Normal, IL: Center for the Study of Education Policy.
- Αναστασιάδης, Π. (2006). *Περιβάλλοντα μάθησης στο Διαδίκτυο και εκπαίδευση από απόσταση*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Στοιχεία Θεωρίας και Πράξης* (σ. 108-150). Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός.
- Anastasiades, P. (2008). *Blending Interactive Videoconferencing and Asynchronous Learning in Adult Education: Towards a Constructivism Pedagogical Approach. A Case Study at the University of Crete (EDIAMME)*. In S. Negash (Ed), *Distance Learning for Real-Time and Asynchronous Information Technology Education* , NY: Idea Group Inc.
- Angelides, P., Theophanous, L. & Leigh, J. (2006). *Understanding teacher-parent relationships for improving pre-primary schools in Cyprus*. *Educational Review*, 58(3), 303–316.
- Antonopoulou, K., Koutrouba, K. & Babalis, T. (2011). *Parental involvement in secondary education schools: the views of parents in Greece*. *Educational Studies*, 37(3), 333–344.
- Arnold, D. H., Zeljo, A. & Doctoroff, G. L. (2008). *Parent involvement in preschool: predictors and the relation of involvement to preliteracy development*. *School Psychology Review*, 37(1), 74–90.
- Athanasoula – Reppa, A., Makri – Botsari, E., Kounenou, K. & Psycharis, S. (2010). *School leadership innovations and creativity: The case of communication between school and parents*. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2207–2211.

- Bauch, J.P. (1998). *Application of technology to linking schools, families, and students*. Paper presented to the Families, Technology, and Education Conference, Chicago, IL.
- Bailey, L. (2006). *Interactive Homework: A Tool for Fostering Parent–Child Interactions and Improving Learning Outcomes for At-risk Young Children*. *Early Childhood Education Journal*, 34(2), 155-167.
- Bakker, J. & Denessen, E. (2007). *The concept of parent involvement. Some theoretical and empirical considerations*. *International Journal about Parents in Education*, 1, 188-199.
- Bessell, A. G., Sinagub, J. M., Lee, O., & Schumm, J. S. (2003). *Engaging families with technology*. *T. H. E. Journal*, 31, 7-13.
- Beghetto, R. A. (2001). *Virtually in the middle: Alternatives for parental involvement in middle-level schools*. *The Clearing House*, 75, 21.
- Bird, K. (2006). *Student information systems: How do you spell parent involvement? SIS*. *T.H.E. Journal*. Ανακτήθηκε στις 7 Απριλίου 2018 από:
<http://thejournal.com/the/printarticle/?id=17866>
- Bower, A. H. & Griffin, D. (2011). *Can the Epstein Model of Parental Involvement Work in a High-Minority, High-Poverty Elementary School? A Case Study*. *American School Counselor Association*, 15(2), 77-87.
- Bruneau, B., Ruttan, D. & Dunlap, K. (1995). *Communication between teachers and parents: Developing partnerships*. *Reading & Writing Quarterly*, 11(3), 257-266.
- Brusilovsky, P. (1999). *Adaptive and Intelligent Technologies for Web-based Education*. In C. Rollinger and C. Peylo (ed.), *Special Issue on Intelligent Systems and Teleteaching*. *Knstliche Intelligenz*, 4, (pp. 19-25).
- Carroll, J.M. (1998). *Minimalism beyond the Nurnberg Funnel*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Carlisle, E., Stanley, L. & Kemple, K. M. (2005). *Opening Doors: Understanding School and Family Influences on Family Involvement*. *Education Journal*, 33(3), 155-162.

- Castro, M., Expósito-Casas, E., López-Martín, E., Lizasoain, L., Navarro, E., Gaviria, J. (2015) *Parental involvement on student academic achievement: a meta-analysis*, *Educational Research Review*, <http://dx.doi.org/doi: 10.1016/j.edurev.2015.01.002>.
- Γεωργίου, Σ. (1993). *Ο ρόλος της οικογένειας στη σχολική επίδοση*. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, 19, σσ. 347-360.
- Γώγου - Κρητικού, Λ. (1994). *Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Κοινωνικές αναπαραστάσεις. Τι λένε οι εκπαιδευτικοί για τους γονείς*; Αθήνα: Πορεία.
- Cheung, C. K. (2008). *Evaluating the benefit from the help of the parent-teacher association to child performance*. *Evaluation and Program Planning* 32, 247–256.
- Curtiss, S. L., Pearson, J. N., Akamoglu, Y., Fisher, K. W., Snodgrass, M. R., Meyer, L. E., Halle, J. W. (2016). *Bringing instructional strategies home*. *Teaching Exceptional Children*, 48(3), 159–167.
- Dardenne, W. L. K. (2010). *The internet as a tool to enhance school-to-home communication, parent involvement, and student achievement*. Available from ProQuest Dissertations & Theses A & I. (884224175). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/884224175?accountid=17198>
- Decker, J., & Majerczyk, D. (2000). *Increasing parent involvement through effective home/school communication*. Master's Action Research Project, Saint Xavier University and IRI/Skylight
- Del Valle, G. B. (2011). *Using a web-based program to increase parental involvement: Teacher's and administrator's perceptions*. Available from ProQuest Dissertations & Theses A&I. (1021177870). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1021177870?accountid=17198>
- Delgado, R., Huerta, M. E., & Campos, C. (2012). *Enhancing relationships with parents of English Language Learners*. *Principal Leadership*, 12 (6), 30-34.
- Deslandes, R., & Cloutier, R. (2002). *Adolescents' perception of parental involvement in schooling*. *School Psychology International*, 23 (2), 220–32.
- Dillenbourg, P., & Fischer, F. (2007). *Computer-supported collaborative learning: The basics*. *Zeitschrift für Berufs-und Wirtschaftspädagogik*, 21, 111-130.

- Driessen, G., Smit, F. & Slegers, P. (2005). *Parental involvement and educational achievement*. British Educational Research Journal, 31(4), 509-532.
- Garcia, D. (2004). *Exploring connections between the construct of teacher efficacy and family involvement practices. Implications for urban teacher preparation*. Urban Education, 39(3), 290-315.
- Georgiou, S. (1997). *Parental involvement: Definition and outcomes*. Social Psychology of Education, 1(3), pp. 189-209.
- Georgiou, S. N., Tourva, A. (2006). *Parental attributions and parental involvement*. Social Psychology Education, 10, 473-482.
- Eberly, J. L., Joshi, A. & Konzal, J. (2007). *Communicating with Families across Cultures: An Investigation of Teacher Perceptions and Practices*. The School Community Journal, 17 (2), 7-26.
- Elias, M., Patrikakou, E. & Weissberg, R. (2007). *A Competence-Based Framework for Parent--School--Community Partnerships in Secondary Schools*. School Psychology International, 28, 540- 54.
- Epstein, J. L. (1984). *Effects of parent involvement on change in student achievement in reading and math*. New Orleans.
- Epstein, J. L. (1985). *Home and school connections in schools of the future: implications of research on parent involvement*. Peabody Journal of Education, 62(2), 18-41.
- Epstein, J. L. (1986). *Parents' reactions to teacher practices of parent involvement*. The Elementary School Journal, 86(3), 277-294.
- Epstein, J. L., (2005). *A Case Study of the Partnership Schools Comprehensive School Reform (CSR) Model*. The Elementary School Journal, 106 (2), 151-170.
- Epstein, J. L. & Becker, H. J. (1982). *Teacher's reported practices of parent involvement: problems and possibilities*. The Elementary School Journal, 83(2), 103-113.
- Epstein, J. L. & Dauber, S. L. (1991). *School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools*. The Elementary School Journal, 91(3), 289-305.

- Epstein, J. L. (2009). *School, family, and community partnerships: Your handbook for action (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Epstein, J. L. (2010). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools (2nd ed.)*. Boulder, CO: Westview Press.
- Fan, W., Williams, K. M., & Wolters, C. A. (2011): *Parental Involvement in Predicting School Motivation: Similar and Differential Effects Across Ethnic Groups*. The Journal of Educational Research, 105 (1), 21-35.
- Fan, X. & Chen, M. (2001). *Parental involvement and student's academic achievement: A meta-analysis*. Educational Psychology Review, 13(1), 1-22.
- Φραγκάκη, Μ. & Λιοναράκης, Α. (2009). *Πολυμορφικό Μοντέλο Κριτικής Ηλεκτρονικής Κοινότητας Μάθησης: Στοιχεία μιας Ποιοτικής Νοηματοδοτημένης Μάθησης από Απόσταση*. Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση, 2(1-2), 29-53.
- Freeman, A. A. (2001). *Parent involvement in Alabama's public schools* (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://www.lib.ua.edu/search.htm>
- Georgiou, St. (1997). *Parental involvement: Definition and outcomes*. Social Psychology of Education, 1(3), 189-209.
- Goodyear-Smith, F., Wearn, A., Evert, H., Hugguard, P., & Halliwell, J. (2005). *Pandora's electronic box: General practitioners reflect upon e-mail communications with their parents*. Informatics in Primary Care, 13, 195-202.
- Grace, A. M., Jethro, O. & Aina, F. F. (2012). *Roles of parent on the academic performance of pupils in elementary school*. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 2(1), 197–201.
- Green, C.L., Walker, J.M.T., Hoover-Dempsey, K.V. & Sandler, H.M. (2007). *Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement*. Journal of Educational Psychology, 99 (3), 532–44.
- Henderson, A. T. (1989). *The evidence continues to grow: Parent involvement improves student achievement*. Maryland: National Committee for Citizens in Education.

- Henderson, A. T. and Mapp, K. (2002). A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement. Austin, TX. Southwest Educational Development Laboratory.
- Hoover-Dempsey, K. V. & Sandler, H. M. (1997). *Why do parents become involved in their children's education?* Review of Educational Research, 67 (1), 3–42.
- Hoover-Dempsey, K. V., Walker, J. M., Jones, K. P. & Reed, R. P. (2002). *Teachers Involving Parents (TIP): An in-service teacher education program for enhancing parental involvement.* Teaching and Teacher Education, 18(7), 843-867.
- Hornby, G. & Lafaele, R. (2011). *Barriers to parental involvement in education: an explanatory model.* Educational Review, 63(1), 37-52.
- Ice, C. L. & Hoover-Dempsey K. V. (2011). *Linking Parental Motivations for Involvement and Student Proximal Achievement Outcomes in Homeschooling and Public Schooling Settings.* Education and Urban Society, 43(3), 339– 369.
- Izzo, C., Weissberg, R., Kasprow, W. & Michael Fendrich, (1999). *A Longitudinal Assessment of Teacher Perceptions of Parent Involvement in Children's Education and School Performance.* American Journal of Community Psychology, 27(6), 817-839.
- Jeynes, W. (2012). *A meta-analysis of the efficacy of different types of parental involvement programs for urban students.* Urban Education, 47(4), 706–742.
- Juniu, S. (2009). *Computer mediated parent-teacher communication.* Actualidades Investigativas en Educacion, 9(3), 1-19.
- Kalin, J. & Steh, B. (2010), *Advantages and conditions for effective teacher-parent cooperation,* Procedia Social and Behavioral Sciences, 2, 4923–4927.
- Kalogiannakis, M. (2008). *From Learning to Use ICT to Use ICT for Learning: Technological Capabilities and Pedagogical Principles,* In R. Kobayashi (ed.), *New Educational Technology,* New York: Nova Publishers.
- Kavanaugh, A.L. (2002). *Community networks and civic engagement: A social network approach.* The Good Society, 113, 17-24.

- Keegan D, (2000). *Οι Βασικές Αρχές της Ανοικτής και ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- Keller, J. M. (1983). *Motivational design of instruction*. In C. M. Reigeluth (Ed.), *Instructional design theories and models: An overview of their current status*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kohl, G. K., Weissberg, R. P., Reynolds, A. J. & Kaspro, W. J. (1994). *Teacher perceptions of parent involvement in urban elementary schools: Sociodemographic and school adjustment correlates*. Paper presented at the annual meeting of the American Psychological Association. Los Angeles.
- Κόκκος, Α., (2005). *Σχέσεις ανάμεσα στη Δια Βίου Μάθηση, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαίδευση Ενηλίκων*. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ) 3ο Διεθνές συνέδριο για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές, Πρακτικά εισηγήσεων, Αθήνα: Προπομπός
- Κοφτερός, Α. ΔΙΑΠΛΑΣΟΙΣ: Διαδικτυακή Πλατφόρμα Συνεργασίας Σχολείου Οικογένειας και Παρέμβαση με Μαθητές στο Γλωσσικό Μάθημα (Υπό ελέλιξη Διδακτορική Διατριβή, ΑΠΚΥ). Ανακτήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 2018 από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr>
- Koutrouba, K. (2012). *A profile of the effective teacher: Greek secondary education teachers' perceptions*. *European Journal of Teacher Education*, 35(3), 359-374.
- Koutrouba, K., Antonopoulou, E., Tsitsas G. & Zenakou, E. (2009). *An investigation of Greek teachers' views on parental involvement in education*. *School Psychology International*, 30(3), 311-328.
- Kraft, M. A. & Rogers, T. (2015) *The underutilized potential of teacher-to-parent communication: Evidence from a field experiment*. *Economics of Education Review* [Internet], 47, 49-63.
- Kraut, R., Keisler, S., Boneva, B., Cummings, J. , Helgeson, V., & Crawford, A. (2002). *Internet paradox revisited*. *Journal of Social Issues*, 58, 49-74.
- Kron, F., & Σοφός, Α. (2007). *Διδακτική των μέσων. Νέα μέσα στο πλαίσιο διδακτικών και μαθησιακών διαδικασιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg

- Κυρίτσης, Γ. (2015). *Επικοινωνία σχολείου οικογένειας την εποχή του διαδικτύου* (Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας).
- Kyriakides, L. (2005). *Evaluating School Policy on Parents Working With Their Children in Class*. *The Journal of Educational Research*, 98(5), 281 – 298.
- Larocque, M., Kleiman, I. & Darling, S. M. (2011). *Parental Involvement: The Missing Link in School Achievement*. *Preventing School Failure*, 55(3), 115–122.
- Lewin C. & Luckin R. (2010). *Technology to support parental engagement in elementary education*. *Computers & Education* 54, 749–758.
- Lewis, L., Kim, Y. A. & Bey, J. A. (2011). *Teaching practices and strategies to involve inner-city parents at home and in the school*. *Teaching and Teacher Education*, 27, 221-234.
- Limin, Gu. (2017). *Using school websites for home–school communication and parental involvement?* *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 3:2, 133-143.
- Lionarakis, A. (1998). *Polymorphic Education: a pedagogical framework for open and distance learning*. In A. Szucs & A. Wagner. (Eds). *Universities in Digital Era: Transformation, Innovation and Tradition Roles and Perspectives of Open and Distance Learning*, Proceedings of the 7th European Distance learning Network (EDEN) Conference, University of Bologna, Italy, 24-26 June 1998.
- Λιοναράκης, Α. (1999α). *Εξ αποστάσεως και συμβατική εκπαίδευση: συγκλίνουσες ή αποκλίνουσες δυνάμεις;*. Στο Α. Ανδρέου (Επιμ.), *Η ανοικτή και εξ αποστάσεως επιμόρφωση των εκπαιδευτικών* (σελ. 8 – 27). Αθήνα: Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Ελλάδας (Ο.Ι.Ε.Λ.Ε.).
- Λιοναράκης, Α., (1999β). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Η εμπειρία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου*. Στο Κ., Τσολακίδης (Επιμ), *Πρακτικά Συνεδρίου – Νέες παράμετροι στην Εκπαίδευση: εκπαίδευση από απόσταση και δια βίου εκπαίδευση*. (σελ. 45 – 51). Ρόδος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Ελληνικών και Μεσογειακών Σπουδών, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Λιοναράκης Α.,(2001). *Ποιοτικές προσεγγίσεις στο σχεδιασμό και στην παραγωγή εξ αποστάσεως πολυμορφικού εκπαιδευτικού υλικού*, Στο Β., Μακράκης (επιμ.)

Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή για τις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση και στην Εκπαίδευση από Απόσταση, Εκδόσεις Ατραπός

Λιοναράκης Α., (2006). *Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης*. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.) *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση Στοιχεία Θεωρίας και Πράξης*, (σελίδες 7 – 41). Αθήνα: Προπομπός

Λιοναράκης, Α. (Επιμ.) (2003). *Ας τους μάθουμε πώς να μαθαίνουν*. ΤΟΜΟΙ Α + Β, Πάτρα: Επιστημονική Εταιρεία «Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης»

Lunts, E. (2003). *Parental involvement in children's education: Connecting family and school by using telecommunications technologies*. Meridian: A Middle School Computer Technologies Journal. Advance online publication

Μανούσου, Ε. (2008). *Προδιαγραφές παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή πολυμορφική συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε μαθητές ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας* (Διδακτορική Διατριβή, ΕΑΠ). Ανακτήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 2018 από <http://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/>.

Μακράκης, Β. (2000). *Υπερμέσα στην Εκπαίδευση: μια κοινωνικο-επικοινωνιακή προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ματσαγγούρας, Η. & Βέρδης, Α. (2003). *Γονείς, εταίροι στην εκπαίδευση: Απόψεις Ελλήνων γονέων υπό τη σύγχρονη προβληματική*. Επιστημονικό Βήμα, 2, 5-23.

Miede, W. T. & Reynolds, A. J. (1999). *Parent involvement in early intervention for disadvantaged children: Does it matter?* Journal of School Psychology, 37(4), p. 379–402.

Morell, J. A. (1995). *The role of information technology in strategies for organizational improvement*. International Journal of Computer Applications in Technology, 8(1), 103-106.

Morell, J. A. (2004). *Harnessing technology for evaluation*. The Evaluation Exchange, X(3), 8-12.

- Morris, V. G. & Taylor, S. I. (1998). *Alleviating barriers to family involvement in education: The role of teacher education*. *Teaching and Teacher Education*, 14 (2), pp. 219-231.
- Μπαρμπούτη, Ξ., Κουτσούρα, Π., Βλαχάκη, Θ. & Χριστοδουλίδου, Ε. (2009). *Το επαγγελματικό στρες των εκπαιδευτικών και η σχέση του με τη συνεργασία σχολείου-οικογένειας*. *Ρόπτρο*, 29, 13-17.
- Μπιγιάκη, Ν. (2009). *Κοινωνική Ένταξη των Μεταναστών και Ανοικτή εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην Ελλάδα*. In A. Lionarakis (ed.), 5th International Conference in Open & Distance Learning. Athens, 27- 29 November 2009.
- Muscott, H. S., Szczesiul, S., Berk, B., Staub, K., Hoover, J. & Perry-Chisholm, P. (2008). *Positive Behavior Interventions and Supports*. *Teaching exceptional children*, 40(6), 6-14.
- Nelms, E. (2002). *The effects of a teacher-created web page on parent communication: An action research study*. *Action Research Exchange*, 2.
- Ντινίδου, Χ. (2013). *Απόψεις και στάσεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γονέων για τη συνεργασία σχολείου-οικογένειας* (Διδακτορική Διατριβή, Π.Τ.Ν. Ιωαννίνων)
- Oguzkan, S. & Oral, G. (1987). *Pre-school education*. Istanbul: National Educational Press.
- Oliver, R. & Herrington, J. (2002). *Explore, Describe, Apply: A problem focussed learning design*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://www.learningdesigns.uow.edu.au/guides/info/G4/index.htm> (10/12/2018)
- Oostdam, R. & Hooge, E. (2012). *Making the difference with active parenting: forming educational partnerships between parents and schools*. *European Journal of Psychology of Education*, 28 (2), pp. 337-351.
- Overstreet, S., Devine, J., Bevans, K. & Efreom, Y. (2005). *Predicting parental involvement in children's schooling within an economically disadvantaged African American sample*. *Psychology in the Schools*, 42, 101–111.

- Ozcinar, Z. & Ekizoglu, N. (2013). *Evaluation of a blog based parent involvement approach by parents*. Computers & Education, 66, p. 1-10
- Panagiotakopoulos, C., Lionarakis, A. & Xenos, M. (2003). *Open and Distance Learning: Tools of Information and Communication Technologies for Effective Learning*. Proceedings of the Sixth Hellenic-European Conference on Computer Mathematics and its Applications, HERCMA 2003. Athens 25-27 September 2013 (pp. 361-367).
- Park, H. (2006). *Parental Involvement and Educational Outcomes: The Significance of Institutional Arrangements of Educational System*. International Perspectives on Education and Society, 7, 187 – 208.
- Patrikakou, E. N., Weissberg, R. P., Redding, S., & Walberg, H. J. (2005). *School-family partnership for children success*. New York, NY: Teachers College Press.
- Patrikakou, E. N. (2016). *Parent involvement, technology, and media: Now what?* The School Community Journal, 26(2), 9-24.
- Πεντέρη, Ε. & Πετρογιάννης, Κ. (2013). *Σύνδεση σχολείου-οικογένειας και το ζήτημα της μεταξύ τους συνεργασίας: Κριτική παρουσίαση βασικών θεωρητικών μοντέλων*. Έρευνα στην Εκπαίδευση, ανακτήθηκε από <http://dx.doi.org/10.12681/hjre.8790>
- Penuel, W. R., Kim, D., Michalchik, V., Lewis, S., Means, B, Murphy, R., et al. (2002). *Using technology to enhance connections between home and school: A research synthesis*. Prepared for the Planning and Evaluation Services, U.S. Department of Education. SRI International. Menlo Park, CA.
- Perkins, M., & Pfaffman, J. (2006). *Using a course management system to improve classroom communication*. The Science Teacher, 73, 33-37.
- Pew Internet & American Life Project. (2001). *The Internet and education: Findings of the Pew Internet and American Life Project*. Washington, DC: Lenhart, A, Simon, M, & Graziano, M.
- Πνευματικός, Δ., Παπακανάκης, Π. & Γάκη, Ε. (2003). *Γονεϊκή Εμπλοκή στην Εκπαίδευση των παιδιών: Διερεύνηση των πεποιθήσεων των γονέων*. Αθήνα: Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Β. Ελλάδας. Ελληνικά Γράμματα, 193- 214.

- Polovina, N. & Stanisic, J. (2007). *A study on family-school cooperation based on an analysis of school documentation*. Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja, 39 (1),115-133.
- Poulou, M., & Matsagouras, E. (2007). *School – family relations: Greek parents’ perceptions of parental involvement*. International Journal about Parents in Education, 1(0), 83-89.
- Race, P. (1999). *Το εγχειρίδιο της Ανοιχτής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Redding, S. (2008). *How Parents and Teachers View Their School Communities*. Marriage & Family Review, 43 , 269-288.
- Rogers, R.R.H. & Wright, V. H. (2007). *You’ve got mail: Using technology to communicate with parents*. Paper presented at the National Educational Computing Conference. Atlanta, GA.
- Rowntree, D. (1994). *Preparing Materials for Open, Distance and Flexible Learning*. London: kogan Page
- Roy, M. & Giraldo-García, R. (2018). *The Role of Parental Involvement and Social/Emotional Skills in Academic Achievement: Global Perspectives*. School Community Journal, Vol. 28, No. 2
- Ryan, B. & Adams, G. (1995). *The family-school relationship model*. In B. Ryan, G. Adams, T. Gullotta, R. Weissberg, & R. Hampton (Eds.) *The family-school connection. Theory, research and practice* (Vol. 2, pp. 3-28). USA: Sage Publications.
- Reynolds, A. J. (1992). *Comparing measures of parental involvement and their effects on academic achievement*. Early Childhood Research Quarterly, 7, pp. 441–462.
- Şad, S. N., Górbóztórk, O. (2013). *Primary school students’ parents’ level of involvement into their children’s education*. Educational Sciences: Theory & Practice, 13, 993–1011.
- Şad, S. N., Konca, A. S., Özer, N., & Acar, F., (2016) *Parental e-nvolvement: a phenomenological research on electronic parental involvement*, International

Journal of Pedagogies and Learning, 11:2, 163-186,
DOI:10.1080/22040552.2016.1227255

Samaras, A. P. & Wilson, J. C. (1998). *Am I invited? Perspectives of family involvement with technology in inner-city school*. American Educational Research Association.

Sandberg, A. & Vuorinen, T. (2008). *Preschool-home cooperation in change*. International Journal of Early Years Education, 16(2), pp. 151-161.

Scaringello, F. (2002). *Creating computerized linkages with parents: The future is now*. In G. Mc Auliffe (Ed.), *Working with troubled youth in schools: A guide for all schools and staff*. Westport, CT: Bergin and Garvey.

Schechter, R. S. & Sherri, L. D. (2008). *Value added?: Teachers' investments in and orientations toward parent involvement in education*. Urban Education, 44(1), pp. 59-87.

Seginer, R. (2006). *Parents' educational involvement: A developmental ecology perspective*. Parenting, 6(1), 1-48.

Scott-Jones, D. (1995). *Parent-child interactions and school achievement*. In B. Ryan, G. Adams, T. Gullotta, R. Weissberg, & R. Hampton (Eds.). *The family-school connection*. Theory, research and practice (Vol. 2, pp. 75-107). USA: Sage Publications.

Sheldon, S. B. (2002). *Parents' social networks and beliefs as predictors of parent involvement*. The Elementary School Journal, 102(4), 301-316.

Shuang Ji, C. & Koblinsky, S. A. (2009). *Parent Involvement in Children's Education: An Exploratory Study of Urban, Chinese Immigrant Families*. Urban Education, 44(6), 687-709.

Simon, B. S. (2004). *High school outreach and family involvement*. Social Psychology of Education, 7, 185-209.

Skouradaki, M., Kalogiannakis, M., & Plexousakis, D. (2013). *Enhancing Learning Management Systems (LMS) with the use of Web Technologies*. 7 th International Conference in Open & Distance Learning - November 2013, Athens, Greece - PROCEEDINGS

- Tariq Bhatti, M. & Qazi, W. (2011). *Parental support, self-concept, motivational orientations and teacher-student relationship, and academic competence: an exploratory analysis*. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 203–214.
- Theodorou, E. (2007). *Reading between the lines: exploring the assumptions and implications of parental involvement*. *International Journal about Parents in Education*, 1, pp. 90-96.
- Tobolka, D. (2006). *Connecting Teachers and Parents Through the Internet*. *Tech Directions*, 66(5), pp. 24-26.
- Φλογαΐτη, Ε., (2003). *Το παιδαγωγικό υλικό στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, στο Ψαλλιδάς Β., (επιμ.), Πρακτικά Πανελληνίου Συμποσίου: Σχεδιασμός και Παραγωγή Παιδαγωγικού Υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Εκδόσεις Λιβάνη*
- Villano, M. (2008). *Meet the parents*. *T. H. E. Journal*, 35, 48-52.
- Walker, J. M. T. & Dotger, B. H. (2011). *Because Wisdom Can't Be Told: Using Comparison of Simulated Parent-Teacher Conferences to Assess Teacher Candidates' Readiness for Family-School Partnership*. *Journal of Teacher Education*, 63(1), pp. 62–75.
- Xu, Z., & Gulozino, C. A. (2006). *How Does Teacher Quality Matter? The Effect of Teacher-Parent Partnership on Early Childhood Performance in Public and Private Schools*. *Education Economics* 14(3), pp. 345–367.

Παράρτηματα Εργασίας

Παράρτημα Α: Ερωτήσεις Συνέντευξης Α΄Φάσης

- Δημογραφικά στοιχεία
- Ηλικία:
- Φύλο:
- Σπουδές-επάγγελμα:
- Αριθμός παιδιών:
- Τάξη/εις φοίτησης:
- Οικογενειακή κατάσταση:

Ερωτήσεις:

- 1) Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;
- 2) Πώς πιστεύετε ότι πρέπει να είναι κατά τη γνώμη σας η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;
- 3) Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;
- 4) Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;
- 5) Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία,
  - πώς θα θέλατε να ήταν (ποια τα χαρακτηριστικά του);
  - τι θα θέλατε να περιέχει ;

Παράρτημα Β: Απομαγνητοφώνηση Συνέντευξης Α Φάσης

Γ.1.

Δημογραφικά στοιχεία

- Ηλικία: 33
- Φύλο: Θήλυ
- Σπουδές-επάγγελμα: Οικιακά
- Αριθμός παιδιών: 2
- Τάξη/εις φοίτησης: 1η Γυμνασίου- Α΄ Δημοτικού
- Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη

- Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;

-Συμμετέχω στην εκπαίδευση των παιδιών μου όταν τα βοηθάω στο σπίτι με το διάβασμα και τις ασκήσεις που τους βάζετε. Φροντίζω να κάνουν τις ασκήσεις τους και να έρχονται διαβασμένα στο σχολείο.

-Τι άλλο κάνετε που πιστεύετε πως βοηθάει;

-Βοηθάει όταν πηγαίνω στο σχολείο για να μιλήσω με το δάσκαλο γιατί μαθαίνω για τη συμπεριφορά και αν τα καταφέρνουν καλά ή όχι.

-Πόσο συχνά πηγαίνατε, όταν η μεγάλη σας κόρη ήταν στο δημοτικό και πως νομίζετε ότι βοηθάει αυτό;

-Πήγαινα στο σχολείο κάθε φορά που μας καλούσαν και μιλούσαμε με το δάσκαλο ή τη δασκάλα για το παιδί (παύση), αλλά πήγαινα και μόνη μου. Ειδικά στην αρχή κάθε χρονιάς πολύ συχνά για να γνωρίσω και το δάσκαλο αλλά και μετά... άμα ο δάσκαλος είναι καλός βοηθάει και μένα να βοηθάω καλύτερα το παιδί.. Θεωρώ πως η επικοινωνία με το δάσκαλο είναι πολύ σημαντική(χαμόγελο).

-Ναι η επικοινωνία είναι όντως πολύ σημαντική. Πώς πιστεύετε ότι πρέπει να είναι κατά τη γνώμη σας η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;

-Τι εννοείτε με το γονεϊκή εμπλοκή;

- Εννοώ τους τρόπους με τους οποίους ένας γονιός φροντίζει ώστε το παιδί του να έχει καλύτερη επίδοση στο σχολείο.

- Εεεε πιστεύω ότι πρέπει οι γονείς να συνεργάζονται με το δάσκαλο και να πηγαίνουνε στο σχολείο όταν τους καλεί ο δάσκαλος αλλά και μόνοι τους, για να ρωτάνε για τα παιδιά τους. Έτσι θα ξέρουν που δυσκολεύονται για να τα βοηθήσουν. Ειδικά όταν τα παιδιά είναι μικρά πρέπει να τα βοηθάμε όσο μπορούμε για να έχουν καλές βάσεις για τις επόμενες τάξεις.

-Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;

-Άμα ο γονιός ενδιαφέρεται και συνεργάζεται με το δάσκαλο η σχολική επίδοση του παιδιού είναι καλύτερη πιστεύω.

-Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;

- Πιστεύω ότι υπάρχουν κάποιοι παράγοντες. Εεεεε..Για παράδειγμα εμείς μένουμε μακριά από το σχολείο και δεν έχουμε αυτοκίνητο και έτσι δεν μπορούμε να πηγαίνουμε συχνά στο σχολείο για να ρωτάμε για το παιδί. Επίσης, κάποιες φορές δυσκολεύομαι να βοηθήσω το παιδί στα μαθήματα γιατί δεν ξέρω πως να το κάνω δηλαδή εννοώ πως και εγώ κάποιες ασκήσεις, ειδικά της μεγάλης δεν ξέρω πως λύνονται.

-Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα θέλατε να ήταν (ποια τα χαρακτηριστικά του);

-Αν υπήρχε κάτι τέτοιο θα ήθελα να ήταν εύκολο και απλό για να μπορούσα να το δουλέψω χωρίς δυσκολία. Ξέρω από ίντερνετ, μη με βλέπετε έτσι, αλλά όχι και πάρα πολλά..

-Τι θα θέλατε να περιέχει ;

-Θα ήθελα να έχει τις οδηγίες που μας είπατε στη συνάντηση Θα ήθελα να έχει ωραίες δραστηριότητες για να κάνω μαζί με το παιδί όμως και να μπορώ να το βοηθήσω να μάθει καλύτερα τα γράμματα γιατί δυσκολεύεται λίγο.

-Ωραία, τελειώσαμε, σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.

Γ.2.

Δημογραφικά στοιχεία

- Ηλικία: 36
- Φύλο: θήλυ
- Σπουδές-επάγγελμα: Λογίστρια
- Αριθμός παιδιών: 3
- Τάξη/εις φοίτησης: Νηπιαγωγείο, Α΄,Ε΄
- Οικογενειακή κατάσταση: έγγαμη

-Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;

- *Θεωρώ πως συμμετέχω στην εκπαίδευση των παιδιών μου με το να κάνουμε πράγματα μαζί, από το να πηγαίνουμε βόλτες και εκδρομές, όποτε βρίσκουμε ευκαιρία μέχρι το να παίζουμε και να διαβάζουμε παραμύθια.*

-Πολύ ωραία απάντηση! Πώς πιστεύετε όμως ότι πρέπει να είναι η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;

- *Χμχμ..Η εμπλοκή των γονιών στην εκπαίδευση θα πρέπει να είναι ουσιαστική. Ο γονιός, όσο δύσκολο κι αν είναι κάποιες φορές, πρέπει να βοηθάει το παιδί του. Να το καθοδηγεί και να το συμβουλεύει σωστά (χαμόγελο). Επίσης, πιστεύω πως σαν γονείς πρέπει να μιλάμε συχνά με το δάσκαλο για την πρόοδο του παιδιού στο σχολείο.*

-Μου αρέσουν πολύ οι απαντήσεις σας. Άλλη μια ερώτηση. Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;

-*Μπορεί να επηρεάσει θετικά όταν ο γονιός για παράδειγμα ενημερώνεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα για την επίδοση και τη συμπεριφορά του παιδιού του, με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει να το βοηθήσει να τα πάει καλύτερα άμα ξέρει τι γίνεται στο σχολείο και που δυσκολεύεται το παιδί του.*

-Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;

-Εεε..Οι ανασταλτικοί παράγοντες είναι ότι δεν υπάρχει πάντα χρόνος να έρθω στη συνάντηση γονέων ή να επισκεφτώ κάποια άλλη στιγμή το σχολείο για να μιλήσω με τους δασκάλους. Έτσι δεν γνωρίζω πάντα αν υπάρχει κάποιο πρόβλημα ή πως τα πάνε τα παιδιά μου στο σχολείο.

- Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα θέλατε να ήταν (ποια τα χαρακτηριστικά του);

-Θα ήθελα να μπορώ να επικοινωνήσω με το δάσκαλο ή να επικοινωνήσει αυτός μαζί μου όταν το κρίνει απαραίτητο. Πολλές φορές ούτε το τηλέφωνο του δασκάλου δεν έχουμε και πέρα από το σχολείο δεν μπορούμε να επικοινωνήσουμε μαζί του. Τη ζωή σας έχετε και εσείς καταλαβαίνω....αλλά κάποιες φορές ίσως να χρειαστεί να σας βρούμε για κάποιο λόγο (χαμόγελο)

-Χαχα. Το δικό μου τηλέφωνο το έχετε. Επικοινωνήστε όποτε θέλετε λοιπόν.Αυτές ήταν οι ερωτήσεις. Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.

-Ελπίζω να βοήθησα, καλή επιτυχία.

Γ.3

Συνέντευξη Α΄

Δημογραφικά στοιχεία

- Ηλικία: 34
- Φύλο: Άρρεν
- Σπουδές-επάγγελμα: δημόσιος υπάλληλος
- Αριθμός παιδιών: 2
- Τάξη/εις φοίτησης: Α΄, Γ΄ Δημοτικού
- Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμος

-Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;

-Τα διαβάζουμε στο σπίτι, τα σπρώχνουμε να κάνουν εξωσχολικές δραστηριότητες που αγαπούν για την γενικότερη καλλιέργειά τους και πάντα είμαστε από πάνω τους εάν χρειαστούν οποιαδήποτε συμβουλή και τα προσανατολίζουμε στο να παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις. Τους μιλάμε για το σωστό και το λάθος και προσπαθούμε να τους περάσουμε σωστές αξίες (χαμόγελο).

-Πολύ καλά απάντηση. Όντως φαίνεται πως ο μικρός αναγνωρίζει ήδη το σωστό και το λάθος και με έχει εντυπωσιάσει αυτό... Πώς πιστεύετε ότι πρέπει να είναι κατά τη γνώμη σας η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;

-Απόλυτα ενεργή. Εάν δεν είμαστε πλάι στα παιδιά μας δεν θα νιώθουν ότι τα στηρίζουμε. Επιπλέον μαθαίνουμε και εμείς από αυτά μέσα από τις ερωτήσεις τους.. Γι' αυτό πρέπει να τα διαβάζουμε στο σπίτι όσο το επιτρέπουν οι περιστάσεις Σίγουρα πρέπει να υπάρχει διαρκής ενημέρωση από το δάσκαλο και να τον ρωτάμε διαρκώς για την πρόοδο του παιδιού .

-Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;

-Την επηρεάζει σημαντικά. Τα παιδιά νιώθουν τη στήριξη των γονιών όταν είναι πλάι τους και βάζουν τα δυνατά τους.

-Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;

-Πολλές φορές δεν ξέρουμε αν ο τρόπος που τα βοηθάμε είναι ο σωστός και αν τα αποπροσανατολίζουμε από αυτά που λέει ο δάσκαλος. Εκεί προτιμάμε να αφήνουμε το παιδί να ρωτήσει και το δάσκαλο της τάξης.

-Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα θέλατε να ήταν;

-Θα ήθελα να περιλαμβάνει τις ασκήσεις και αν γίνεται αυτές να είναι και διαδραστικές και να υπάρχουν προτεινόμενα εκπαιδευτικά παιχνίδια-λογισμικά και οτιδήποτε μπορεί να κρατήσει το ενδιαφέρον του μαθητή αλλά να είναι εύκολο στο χειρισμό. Σημαντικό είναι επίσης να έχει δραστηριότητες που να συμπεριλαμβάνουν τη συμμετοχή του γονέα. Σίγουρα θα ήθελα να περιλαμβάνει περιληπτικά και όσα συζητούνται στις συναντήσεις που κάνουμε

και τα θέματα που απασχολούν τους περισσότερους γονείς και όλες τις συμβουλές που μας δίνουν κατά καιρούς οι δάσκαλοι για να βοηθάμε τα παιδιά μας.

-Ευχαριστώ πολύ, οι απαντήσεις σας ήταν πολύ βοηθητικές.

Γ.4

Δημογραφικά στοιχεία

- Ηλικία: 35
- Φύλο: Θήλυ
- Σπουδές-επάγγελμα: Ιδιωτική σχολή για εκμάθηση νυχιών κι αισθητική- Σε μαγαζί περιποίησης νυχιών
- Αριθμός παιδιών: 2
- Τάξη/εις φοίτησης: Α΄τάξη & Στ΄τάξη
- Οικογενειακή κατάσταση: διαζευγμένη

-Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;

-Εγώ, όπως σας είπα και την άλλη φορά στη συνάντηση γονέων, δουλεύω πάρα πολλές ώρες, βλέπω τα παιδιά πολύ λίγο τις καθημερινές... Εκτός βέβαια από τις Δευτέρες που έχω ρεπό. Και τις Κυριακές που δεν δουλεύω ούτε ως ή άλλως. Οπότε δεν τους βοηθάω πάρα πολύ στα μαθήματα. Ό,τι κάνουν στο ολοήμερο ή μόνα τους μετά. Στο σπίτι τα απογεύματα είναι πάντα η γιαγιά που δεν μπορεί να βοηθήσει με τα ελληνικά. Τώρα όσα Σαββατοκύριακα είναι στο σπίτι –και είμαι κι εγώ- ρωτάω αν θέλουν κάποια βοήθεια, αλλά συνήθως έχουν τελειώσει από την Παρασκευή οπότε σπάνια θέλουν κάτι. Μόνο ίσως την ανάγνωση με τον μικρό που κάνω κάποιες φορές... Τα Σαββατοκύριακα που πηγαίνουν στον μπαμπά τους δεν ξέρω τι κάνουν. Του έχω δώσει κάποιες οδηγίες για τον Η. γιατί όπως και η κόρη μου όταν ήταν πρώτη τάξη, θεωρώ πως τώρα που είναι αρχή χρειάζεται κάποια βοήθεια. Αλλά δεν είμαι σίγουρη κατά πόσο κάθονται και κάνουν μαζί.

-Πώς πιστεύετε ότι πρέπει να είναι κατά τη γνώμη σας η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;

-Κοιτάζετε, καλό θα ήταν οι γονείς να βοηθούν όσο μπορούν ή μάλλον όσο χρειάζονται τα παιδιά. Π.χ. εμένα η μεγάλη μου η κόρη δε θέλει πολύ βοήθεια και τα πιο πολλά τα κάνει μόνη της. Γενικά απ' ό,τι μου λέει η δασκάλα της είναι καλή. Ο Η. –νομίζω τον βλέπετε κι εσείς- θέλει λίγη βοήθεια. Όσο να 'ναι τα αγόρια είναι πιο ανώριμα και πρέπει να τα πιέζουμε. Αλλά να σας πω την αλήθεια δεν συμφωνώ οι γονείς να είναι πάνω από το κεφάλι και να τα κάνουν όλα με τα παιδιά. Δεν είναι μόνο επειδή δουλεύω και δεν προλαβαίνω να τα βοηθήσω, αλλά το σωστό είναι ό,τι βάζει ο δάσκαλος να είναι τόσο όσο, έτσι ώστε να μπορεί να τα κάνει το παιδί μόνο του. Θα μου πείτε...εξαρτάται και το παιδί. Σύμφωνα. Αλλά ειδικά τον λίγο χρόνο που έχω με τα παιδιά δεν μπορώ να τον περνάω με μαθήματα. Θέλω να κάνω κι άλλα πράγματα μαζί τους, γιατί είμαι και μόνη μου και κάποια Σαββατοκύριακα δεν τα έχω εγώ, οπότε καταλαβαίνετε. Θέλω να τρώμε μαζί βραδινό, να παίζουμε κανένα παιχνίδι κλπ.

-Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;

-Δείτε. Σας το είπα και πριν. Η βοήθεια από το σπίτι σίγουρα είναι καλή για το παιδί, ειδικά στα πρωτάκια... αν στην αρχή δεν κάτσει πάνω από το κεφάλι δεν θα μάθει. Αν δεν του σβήσεις κάποια γράμματα, δεν θα μάθει να τα κάνει ωραία. Εμένα αυτό το κάνει στο ολόημερο, απλά. Από την άλλη η υπερβολική βοήθεια κάποιες φορές βλέπει, γιατί μετά δεν μπορεί να κάνει τίποτα μόνο του ή γιατί λένε οι μαμάδες (κάποιες) και τα παιδιά αντιγράφουν. Αυτό σίγουρα δε βοηθάει στο μέλλον, γιατί τα παιδιά τα περιμένουν όλα έτοιμα.

-Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;

-Ανασταλτικοί; Εννοείτε δυσκολίες;

-Ναι. Εννοώ που να σας εμποδίζουν να βοηθήτε το παιδί στο σπίτι ή να εμπλέκεστε στα του σχολείου, συναντήσεις κλπ.

-Ε βέβαια! Η δουλειά κατ' αρχάς. Στο σπίτι φτάνω μετά τις 9, που ο μικρός είναι έτοιμος για ύπνο...η μεγάλη κοιμάται λίγο πιο αργά και προλαβαίνω και τη βλέπω. Αλλά εκείνη η ώρα δεν είναι σε καμία περίπτωση για να κάνουμε μαθήματα. Κάποιες φορές απλά, αν ο μικρός δεν είναι κουρασμένος, τον βάζω να μου κάνει ανάγνωση πριν κοιμηθεί. Στο

κρεβάτι, εννοώ. Αλλά μέχρι εκεί. Τη μεγάλη τίποτα. Κάποια που κάνουν δεν τα γνωρίζω κιόλας. Δηλαδή δεν θα μπορούσα να τη βοηθήσω έτσι κι αλλιώς. Επίσης, λόγω δουλειάς δεν μπορώ να έρχομαι συχνά να ρωτάω. Η συνάντηση η δική σας ευτυχώς ήταν Δευτέρα και μπόρεσα. Στης Γ. δεν πήγα, ας πούμε, και μιλήσαμε τηλεφωνικά με τη δασκάλα. Αλλά και από το τηλέφωνο τι να πρωτοπείς; Σήμερα πάλι που είχα κανονίσει μαζί σας να κάνουμε αυτό, είπα και στην κυρία Α. να τα πούμε λίγο από κοντά. Οπότε μ' έναν σμπάρο δυο τρυγόνια. Απλά και κάποια ρεπό τις Δευτέρες τα χάνω γιατί η άλλη κοπέλα είναι έγκυος και έχει κάποια θέματα. Οπότε πηγαίνω στη θέση της και μου τα πληρώνουν υπερωρία.

-Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα θέλατε να ήταν όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του;

-Δείτε, εγώ δεν ξέρω πολλά από αυτά. Εννοώ έχουμε υπολογιστή στο σπίτι, αλλά τον χρησιμοποιώ για απλά πράγματα... facebook και τέτοια. Οπότε θα ήθελα να είναι κάτι εύκολο, που να μπορώ να το χρησιμοποιώ εγώ ή ακόμα και ο μπαμπάς τους που δεν έρχεται στις συναντήσεις σας.

-Τι θα θέλατε να περιέχει;

- Θα μπορούσε να έχει πράγματα όπως αυτά που μας είπατε στη συνάντηση. Έτσι τις συμβουλές αυτές θα μπορούσαμε να τις θυμόμαστε και να τις κάνουμε πράξη. Ή θα μπορούσε και η μεγάλη μου η κόρη να με βοηθάει, που ξέρει καλύτερα. Και να βοηθάει και τον μικρό τις ώρες που είναι σπίτι... Αυτά νομίζω. Δεν ξέρω αν θέλετε κάτι άλλο.

-Όχι, όχι. Αυτά που είπατε είναι υπεραρκετά. Ευχαριστώ.

Γ.5

Συνέντευξη Α'

- Δημογραφικά στοιχεία
- Ηλικία: 35 χρονών
- Φύλο: Θήλυ
- Σπουδές-επάγγελμα: Λύκειο, ταμίας σε σούπερ μάρκετ
- Αριθμός παιδιών: 1

- Τάξη/εις φοίτησης: Α' δημοτικού
- Οικογενειακή κατάσταση: Παντρεμένη

-Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;

-Εεεε...Καθημερινά το βοηθώ με τις σχολικές του εργασίες. Ό,τι απορία του δημιουργείται φροντίζω να τη λύνω. κουβεντιάζουμε πολύ, καθημερινά...θεωρώ ότι η συζήτηση το βοηθάει πολύ να σκεφτεί παραπέρα...Τώρα, πέρα από ό,τι σχετίζεται με το σχολείο φροντίζω να επισκεπτόμαστε όσο είναι εφικτό μουσεία...παρακολουθούμε συχνά παιδικές θεατρικές παραστάσεις και παιδικά στην τηλεόραση. Του μιλάω επίσης για το τι είναι σωστό και λάθος για να βελτιώσω τη συμπεριφορά και να του περάσω τις σωστές αξίες.

-Πώς πιστεύετε ότι πρέπει να είναι κατά τη γνώμη σας η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;

-Πέρα από αυτό που πιστεύω ότι κάνουν οι περισσότεροι γονείς, να βοηθούν τα παιδιά τους με τις σχολικές εργασίες που έχουν στο σπίτι....νομίζω πώς επειδή οι εποχές αλλάζουν και η τεχνολογία παίζει σημαντικό ρόλο...ίσως θα ήταν καλό να την αξιοποιήσουμε και στην εκπαίδευση... Φυσικά δεν εννοώ κάμερες στα σχολεία αλλά να μας βοηθήσει με κάποιο τρόπο να μιλάμε πιο εύκολα. Έτσι νομίζω θα κερδίσουμε όλοι πολύτιμο χρόνο.

-Ωραία απάντηση! Αν και με τις κάμερες θα βλέπατε πόσο ζωνηρά είναι κάποια παιδιά!

(γέλιο)

Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;

-Εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο εμπλέκεται ή δεν εμπλέκεται κάποιος γονέας στην εκπαίδευση του παιδιού του. Στην περίπτωση που προσπαθεί να ασχοληθεί και να βοηθήσει με καλή πρόθεση, και θεωρώντας βέβαια ότι διαθέτει και κάποιο βασικό μορφωτικό επίπεδο, μπορεί να την επηρεάσει θετικά σε σημαντικό βαθμό. Στην περίπτωση που ναι μεν έχει καλή πρόθεση και θέλει να βοηθήσει αλλά αδυνατεί λόγω μόρφωσης, πιστεύω ότι και πάλι θετικά θα την επηρεάσει, απλώς ίσως η επίδραση του δε θα είναι τόσο έντονη.... Τώρα στην περίπτωση που απέχει λόγω αδιαφορίας νομίζω ότι η σχολική επίδοση του παιδιού επηρεάζεται σίγουρα αρνητικά και είναι κρίμα για το ίδιο το παιδί.

-Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;

-Ο βασικός παράγοντας, όπως ανέφερα και πριν, για εμένα είναι ο χρόνος, που έχει να κάνει με το επάγγελμά μου, ως ελεύθερη επαγγελματίας δεν έχω σταθερό ωράριο...οπότε η ώρα που διαβάζουμε για το σχολείο με το γιο μου δεν είναι πάντα σταθερή και θεωρώ ότι αυτό έχει αρνητική επίπτωση στην εκπαίδευση του γενικότερα.

-Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα θέλατε να ήταν όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του και τι θα θέλατε να περιέχει;

-Α αυτό θα ήταν τέλειο! Εεε...αρχικά πιστεύω ότι σίγουρα θα έπρεπε να είναι ένα περιβάλλον που να ελκύει αισθητικά το ενδιαφέρον των παιδιών...να είναι εύκολο και απλό στη χρήση του από τα παιδιά., να μπορούμε να έχουμε εύκολα πρόσβαση σε αυτό. Αυτά νομίζω...Τώρα τι θα περιέχει...ίσως παιγνιώδεις δραστηριότητες που να σχετίζονται με ό,τι διδάσκονται τα παιδιά στο σχολείο ώστε να μπορούμε να εμπλεκόμαστε και εμείς από το σπίτι σε αυτή τη διαδικασία. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον αυτό!

Γ.6

Δημογραφικά στοιχεία

- Ηλικία:31
- Φύλο: Θήλυ
- Σπουδές-επάγγελμα: Εκπαιδευτικός
- Αριθμός παιδιών: 1
- Τάξη/εις φοίτησης: Α'
- Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη

-Με ποιους τρόπους θεωρείτε πως συμμετέχετε στην εκπαίδευση των παιδιών σας;

-Σε πρώτο επίπεδο, βοηθώ το παιδί στα μαθήματα του. Συγκεκριμένα, καθώς δεν ξέρει να διαβάζει όλα τα γράμματα, της διαβάζω τις εκφωνήσεις των ασκήσεων, οργανώνουμε παρέα τη μελέτη, δηλαδή τι θέλει να διαβάσει πρώτα και τι μετά. Επίσης, έχω υιοθετήσει την επιβράβευση σε σχέση με τη μελέτη. Φροντίζω, όμως, ενώ τη βοηθώ, να μην είμαι από πάνω της, γιατί θέλω να εμπιστευτεί τον εαυτό της και να μάθει να λειτουργεί ανεξάρτητα. Ακόμα, διαβάζουμε παρέα παραμύθια, όπως επίσης πάμε βόλτα οικογενειακώς σε διάφορα μέρη που θα της δώσουν ερεθίσματα και θα διευρύνουν τους ορίζοντες της.

-Πώς πιστεύετε ότι πρέπει να είναι κατά τη γνώμη σας η γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση;

-Δεδομένου ότι είμαι και εγώ εκπαιδευτικός, προσπαθώ να ενημερώνομαι από τον δάσκαλο της μία φορά το μήνα, για την πρόοδο και τη συμπεριφορά της, πηγαίνοντας στο σχολείο τις προκαθορισμένες ώρες συνάντησης. Επίσης, συμμετέχω στο σύλλογο γονέων του σχολείου ως μέλος.

-Πώς θεωρείτε ότι η γονεϊκή εμπλοκή επηρεάζει τη σχολική επίδοση του παιδιού;

-Αρκετά.. η μικρή βλέποντας ότι υπάρχει επικοινωνία με το δάσκαλο της, είναι πιο ανοιχτή και λέει ότι συμβαίνει μέσα στη τάξη. Αυτό βοηθάει πολύ κυρίως στην συμπεριφορά της. Όσον αφορά τα μαθήματα, το ενδιαφέρον μου και η επιβράβευση όταν ολοκληρώνει τα μαθήματα, την οριοθετεί κάπως και την συγκεντρώνει όσο γίνεται.

-Εκτιμάτε πως υπάρχουν κάποιοι ανασταλτικοί παράγοντες αναφορικά με την εμπλοκή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία και αν ναι, ποιοι;

-Ε ναι... πολλές φορές το παιδί πίστευε ότι αν δυσκολευτεί σε μία άσκηση, θα του την έλυνα εγώ. Χρειάζεται πολύ προσπάθεια στην οριοθέτηση και τη θέσπιση κανόνων διαβάσματος και στο σπίτι. Ένα άλλο παράδειγμα είναι όταν κάποιες φορές δεν έχει καταλάβει κάτι και όταν της το εξηγώ δεν συμπίπτουν αυτά που λέω με αυτά του δασκάλου, γιατί τα λέμε διαφορετικά και το παιδί μπερδεύεται.

-Αν υπήρχε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής σας στην εκπαιδευτική διαδικασία, πώς θα θέλατε να ήταν;

-Θα θελα να είναι ένα εύκολο στη χρήση λογισμικό, έτσι ώστε και το παιδί να μπορεί να το χρησιμοποιεί μόνο του, χωρίς συνεχόμενη βοήθεια. Να έχει ωραία γραφικά, που να

κεντρίζουν το ενδιαφέρον του, ποικιλία ασκήσεων στο ίδιο όμως μοτίβο για να ξέρει τι πρέπει να κάνει κάθε φορά. Επίσης, καλό θα ήταν να είναι διαδραστικό.

-Τι θα θέλατε να περιέχει ;

-Όπως σας είπα και πριν, σίγουρα θα ήταν ωραίο να έχει ποικιλία ασκήσεων, δηλαδή εικόνες και λέξεις για το κάθε γράμμα, ίσως και ασκήσεις ορθογραφίας και ασκήσεις εξάσκησης. Να βοηθάει το παιδί στην κατάκτηση της γνώσης με παιγνιώδη χαρακτήρα, ώστε να θέλει να ασχολείται με αυτό και να μην είναι σαν αγγαρεία..

Παράρτημα Γ: Ερωτήσεις Συνέντευξης Β΄ Φάσης

Ερωτήσεις

1. Είστε ικανοποιημένη/ος από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα;
Δικαιολογείστε την απάντησή σας.
2. Πώς αξιολογείτε το εκπαιδευτικό υλικό που υπήρχε στο διαδικτυακό περιβάλλον;
(ευκολίες- δυσκολίες, προβλήματα εφαρμογής, χειρισμός από τα παιδιά)
3. Πως λειτούργησε το συγκεκριμένο διαδικτυακό περιβάλλον αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας εμπλοκής στα επίπεδα της:
  - Γονεϊκής μέριμνας
  - Βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες
  - Επικοινωνία με το δάσκαλο της τάξης
4. Έχετε να προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος;
(αναφορικά με τα χαρακτηριστικά και τους στόχους του, ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει)
5. Θεωρείτε πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή; Αν ναι σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις;

Παράρτημα Δ: Απομαγνητοφώνηση Συνέντευξης Β΄ Φάσης

Γ.1.

- Είστε ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

-Είμαι πολύ ικανοποιημένη γιατί πιστεύω πως βοήθησα το παιδί μου και έμαθα και εγώ παραπάνω πράγματα για το τι σημαίνει γονεϊκή εμπλοκή (χαμόγελο).

- Πώς αξιολογείτε το εκπαιδευτικό υλικό που υπήρχε στο διαδικτυακό περιβάλλον; Ήταν εύκολο, δύσκολο; Παρουσιάστηκαν κάποια προβλήματα στο να το εφαρμόσετε ή στο να το χειριστούν τα παιδιά;

-Το υλικό ήταν μια χαρά. Αν ήταν δύσκολο νομίζω δε θα μπορούσα να το χειριστώ. Και ο Π. δεν είχε κάποια δυσκολία, ίσα –ίσα του άρεσε πολύ.

- Πως λειτούργησε το συγκεκριμένο διαδικτυακό περιβάλλον αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας εμπλοκής στα επίπεδα της:

- Γονεϊκής μέριμνας
- Βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες
- Επικοινωνία με το δάσκαλο της τάξης

-Ένα ένα γιατί έχω και άγνωστες λέξεις, (γελάει). Η γονεϊκή μέριμνα αν θυμάμαι καλά είναι οι τρόποι που ένας γονιός βοηθάει το παιδί του γενικά να καλύψει τις ανάγκες του και να μάθει στο σπίτι, έτσι;

-Πολύ καλά θυμάστε! Μπράβο.

-Είδατε έχω διαβάσει! (γελάει) Λοιπόν, στη γονεϊκή μέριμνα βοήθησαν οι συμβουλές που είχε το βίντεο. Ήταν πολύ ωραίο και αστείο αν και έπρεπε να πατάω το στοπ για να προλαβαίνω να το διαβάσω σε κάποια σημεία! Όμως μου άρεσε πολύ και ήταν πολύ βοηθητικό πραγματικά. Μπράβο σας!

-Ευχαριστώ, πείτε μου όμως πως ακριβώς βοήθησε το βίντεο;

- Βοήθησε γιατί είχε τις ωραίες συμβουλές που μας είχατε πει και στην τάξη.. Παράδειγμα για το πώς να υποστηρίξουμε το παιδί και το πως να οργανώσουμε το χώρο μελέτης του. Το βίντεο το έβλεπα συχνά είναι η αλήθεια, δεν ξέρω μου έδινε κουράγιο με κάποιο τρόπο και προσπαθούσα να κάνω τις συμβουλές πράξη.
- Χαίρομαι, αυτός ήταν ο σκοπός. Τι έχετε να πείτε σχετικά με τις εργασίες στο σπίτι;
- Τέλειες. Ειδικά οι Αποστολές των Χριστουγέννων ήταν φανταστική ιδέα και μας άρεσαν πολύ. Πραγματικά το καταχαρήκαμε και οι δυο και μάθαμε πολλά ο ένας για τον άλλο και μας ένωσε και σαν οικογένεια. Όλοι οι γονείς και τα παιδιά το χάρηκαν όπως είδατε και από τις απαντήσεις.
- Το παίζω με τις λέξεις, δεν σας άρεσε δηλαδή;
- (χαμόγελο)Μας άρεσε, μας άρεσε! Ήταν μια καλή επανάληψη για αυτά που είχατε κάνει και το είχατε φτιάξει πολύ ωραία. Είχε και συμβουλές για το πώς να τον ενθαρρύνω και μου άρεσε και αυτό πολύ.
- Ο μικρός το ευχαριστήθηκε;
- Ναι του άρεσε πολύ. Το είδε σαν παιχνίδι και έτσι παίζαμε πολλές φορές. Ζητούσε συχνά να του το βάλω και μετά από ένα σημείο το έκανε και μόνος του. Τον βοήθησε και στο να μάθει να χειρίζεται τον υπολογιστή καλύτερα. Πήρα επίσης πολλές ιδέες για το πώς να τον διαβάζω στο σπίτι και του έφτιαχνα παρόμοιες ασκήσεις στο τετράδιο.
- Τέλεια. Όσον αφορά την επικοινωνία σας μαζί μου, θεωρείτε πως την βοήθησε η πλατφόρμα;
- Εεεε η πλατφόρμα δεν ξέρω αλλά σίγουρα έχουμε έρθει πιο κοντά με αυτή την έρευνα και χαίρομαι πολύ. Νομίζω μας μιλήσατε μέσα από όλο αυτό που έχετε φτιάξει και το βρίσκω πολύ σημαντικό αυτό.
- Η πλατφόρμα δηλαδή θεωρείτε πως δεν βοήθησε την επικοινωνία μας;
- Υπήρχε το chat αλλά δεν έστειλα ποτέ κάτι εκεί, σας ενοχλούσα στο κινητό (γελάει). Δεν ήταν σαν το viber ή σαν το μήνυμα που θα το δείτε και θα απαντήσετε άμεσα, γι' αυτό πιστεύω. Στις Αποστολές όμως που μπαίναμε όλοι συχνά υπήρχε επικοινωνία. Έβλεπα

και τι έγγραφαν και οι άλλοι γονείς και έπρεπε να μπαίνουμε συχνά όποτε αυτό βόλεψε. Αχ μου άρεσαν πολύ οι Αποστολές! Πραγματικά τις περιμέναμε όλοι πως και πως.

-(χαμόγελο)Και εμένα μου άρεσαν και δεν περιμένα είναι η αλήθεια πως θα πήγαινε τόσο καλά.

-Όλοι το διασκεδάσαμε, μικροί και μεγάλοι να είστε σίγουρος'

- Έχετε να προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος; Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά και τους στόχους του, ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει.

-(χαμόγελο) Θα ήθελα να ήταν για όλα τα μαθήματα και για όλες τις ενότητες. Νομίζω οι μαθητές θα το προτιμούσαν από τις φωτοτυπίες αλλά σίγουρα και οι φωτοτυπίες χρειάζονται!

-Ωραία η πρόταση σας θα το προωθήσω. Λοιπόν τελευταία ερώτηση: θεωρείτε πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή; Αν ναι σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις;

- Εννοείται πως μπορεί! Νομίζω πως εμένα με βοήθησε πολύ να γίνω καλύτερη και να βοηθήσω πραγματικά το παιδί μου. Μακάρι να το είχα και στο μεγαλύτερο. Οι προϋποθέσεις είναι νομίζω να νοιάζονται πραγματικά και οι γονείς και οι δάσκαλοι.

-Ευχαριστώ πολύ, τελειώσαμε.

-Εμείς ευχαριστούμε για όλα. Να μας πάρετε και του χρόνου να ξανακάνουμε έρευνα!

Γ.2.

-Είστε ικανοποιημένη από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα;

-Είμαι πολύ ικανοποιημένη ναι (χαμόγελο)

- Για ποιους λόγους;

-Θεωρώ πως κέρδισα πολλά και εγώ και η κόρη μου.

-Θέλετε να γίνετε πιο συγκεκριμένη;

-Ευχαρίστως. Πάντα νοιαζόμουν και προσπαθούσα να υποστηρίξω και να συμβουλευτώ τα παιδιά μου. Μέσα από το πρόγραμμα όμως θεωρώ πως έμαθα ακριβώς τι σημαίνει γονεϊκή εμπλοκή και με ποιους τρόπους μπορώ να βοηθήσω ακόμα πιο ουσιαστικά την κόρη μου και κατάλαβα πόσο σημαντικό είναι αυτό και πόσο μπορεί να επηρεάσει την επίδοση αλλά και τον χαρακτήρα της. Βλέπω πως η κόρη μου έχει γίνει αρκετά καλή μαθήτρια και χαίρεται να έρχεται στο σχολείο και πιστεύω πως αυτό οφείλετε στη σχέση που έχουμε δημιουργήσει. Αυτό το χρωστάω και σε εσάς γιατί τα παιδιά περνάνε ωραία στο σχολείο αλλά και εγώ από την πλευρά μου ενισχύω όσο μπορώ αυτό το συναίσθημα.

-Είναι πολύ σημαντικό αυτό που είπατε, συμφωνώ απόλυτα. Ας περάσουμε στη 2^η ερώτηση. Πώς αξιολογείτε το εκπαιδευτικό υλικό που υπήρχε στο διαδικτυακό περιβάλλον; Ήταν εύκολο, δύσκολο; Παρουσιάστηκαν κάποια προβλήματα στο να το εφαρμόσετε ή στο να το χειριστούν τα παιδιά;

-Δεν ήταν ούτε εύκολο ούτε δύσκολο. Υπήρχε μια δυσκολία θυμάμαι με την εγγραφή αλλά με καθοδηγήσατε και όλα πήγαν καλά από κει και έπειτα. Η πλοήγηση ήταν εύκολη, υπήρχαν και οδηγίες και οι ασκήσεις ήταν στο ίδιο μοτίβο όποτε και η Ε. κατάλαβε γρήγορα τι έπρεπε να κάνει και της άρεσε πολύ.

-Όσον αφορά τον σχεδιασμό του;

-Γενικά ή πρέπει για κάθε ενότητα να μιλήσω;

-Αν θέλετε για κάθε ενότητα, ακόμα καλύτερα. (Το μενού με τις ενότητες προβάλλονται στον διαδραστικό)

-Γενικά ήταν πολύ καλά σχεδιασμένο νομίζω. Στην ενότητα ''Γονεϊκή εμπλοκή'' έμαθα για το τι σημαίνει η γονεϊκή εμπλοκή. Ο μαυροπίνακας μου θύμισε το σχολείο (γελάει), σαν να ήμουν εγώ η μαθήτρια. Είχε και μια άσκηση στο τέλος σαν εξέταση θυμάμαι, για να δείτε αν τα διαβάσαμε μάλλον (γελάει). Το βίντεο με τις συμβουλές ήταν πολύ ωραίο και πολύ βοηθητικό για το τι πρέπει να προσέξω ως γονιός. Είχε και ωραία μουσική και εικόνες, μου άρεσε πολύ!. Το ''Παίζω με τις λέξεις'' ήταν τέλειο! Είχε ωραίες εικόνες και βίντεο και μας άρεσαν πολύ και οι ασκήσεις. Σαν επανάληψη ήταν. Πολύ καλά σχεδιασμένο επίσης. Οι Αποστολές ήταν τέλεια ιδέα και πολύ πρωτότυπη! Μπράβο σας! Περάσαμε πολύ δημιουργικά τις γιορτές και μάθαμε πολλά μέσα από τις δραστηριότητες που μας βάζατε.

Ήταν έξυπνες ιδέες για να κάνουμε πράγματα με τα παιδιά μας αλλά να μαθαίνουνε κιόλας και αυτά και εμείς. Η Ε. ξετρελάθηκε ομολογώ!

-Χαίρομαι πολύ που σας άρεσε. Πως θεωρείτε ότι λειτούργησε αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας μέριμνας;

-Εεεε αρχικά έμαθα πόσο σημαντικό είναι να ασχολείσαι με την εκπαίδευση του παιδιού σου και πόσο μπορεί να το επηρεάσει αυτό. Είχε ωραίες συμβουλές και ασκήσεις που μας έδεσαν και μας έδειξαν τον τρόπο που πρέπει καθημερινά να εκπαιδεύουμε τα παιδιά μας μέσα από μια συζήτηση ή πώς να διαβάζουμε μαζί. Νομίζω πως αυτό θέλατε εξάλλου.

-Όσον αφορά την επικοινωνία σας μαζί μου; Θεωρείτε πως την ενίσχυσε;

-Σίγουρα. (χαμόγελο)

-Με ποιον τρόπο;

-Κοιτάζτε. Μου άρεσε που μιλούσαμε στις Αποστολές, όλοι οι γονείς και λέγαμε πως τα πήγαμε και πόσο μας άρεσαν και νομίζω γενικά η συμμετοχή εδώ μας έκανε να νιώσουμε πιο άνετα και να μιλάμε πιο εύκολα μαζί σας και στο τηλέφωνο και στο σχολείο. Δε γίνεται συχνά αυτό. Επίσης η ομάδα στο viber που είμαστε όλοι οι γονείς και μας ενημερώνεται είναι πολύ καλή ιδέα!

- Έχετε να προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος; Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά και τους στόχους του, ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει.

-Θα θέλαμε να ήταν για όλα τα κεφάλαια. Ίσως να είχε και φωτογραφίες από το τι κάνετε στο σχολείο, αν και είχαμε πει όχι στις φωτογραφίες στη συνάντηση. Θα μπορούσε να έχει και κάτι να μας ενημερώνετε για την πρόοδο και τη συμπεριφορά των παιδιών κάθε μέρα. Θα ήταν ωραίο και αυτό.

-ΧΑΧΑ υπάρχει μια εφαρμογή στο κινητό γι' αυτό, που θα μπορούσαμε να την κάνουμε.

-Εννοείται!

-Τελευταία ερώτηση: Θεωρείτε πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή; Αν ναι σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις;

- Θεωρώ πως σίγουρα μπορεί να την ενισχύσει και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό αρκεί να υπάρχει όρεξη και θέληση και από τις δυο πλευρές. Είναι πολύ κρίμα που και εδώ δεν συμμετείχαν όλοι οι γονείς της τάξης γιατί νομίζω μάθαμε πολλά. Πολύ σημαντικό είναι επίσης οι δραστηριότητες να είναι ευχάριστες και για τους γονείς και για τα παιδιά για να διατηρήσει το ενδιαφέρον τους.

-Ευχαριστώ πολύ.

-Εγώ ευχαριστώ.

Γ.3

-Είστε ικανοποιημένος από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

- Είμαι απόλυτα ικανοποιημένος, πέρασα δημιουργικό χρόνο με το γιο μου και έμαθα πολλά για το πώς να τον υποστηρίξω καλύτερα αλλά και το πώς πρέπει να είναι η γονεϊκή εμπλοκή. Επίσης είδα πόσο βοηθητική μπορεί να είναι η τεχνολογία στην εκπαίδευση.

-Πως αξιολογείτε το εκπαιδευτικό υλικό που υπήρχε στο διαδικτυακό περιβάλλον;

-Ήταν πολύ αξιόλογο, μπράβο σας;

-Ευχαριστώ, πείτε μου όμως σας δυσκόλεψε κάπου εσάς ή τον μικρό;

-Όχι ιδιαίτερα, ήταν εύκολο στη πλοήγηση και το βρήκα αρκετά διαδραστικό και μας κράτησε το ενδιαφέρον. Του μικρού του άρεσαν πολύ οι ασκήσεις και τις κάναμε με μεγάλη χαρά! Εεε οι Αποστολές ήταν πολύ ωραίες και πρωτότυπες επίσης. Μπράβο σας για την καλή δουλειά.

-Έχετε να πείτε κάτι άλλο για τον σχεδιασμό του; Κάτι άλλο που σας άρεσε ή δεν σας άρεσε ή που σας δυσκόλεψε;

-Για το σχεδιασμό του... μου άρεσε πολύ ο πίνακας που είχε σαν φόντο και ήταν με κιμωλία σε κάποια σημεία. Ήταν εύκολη θεωρώ η πλοήγηση και μου άρεσε στο μέρος για τα παιδιά που είχε ωραίες ασκήσεις, ωραίες εικόνες και βίντεο με τα γράμματα για το πως ακούγονται και πως γράφονται. Μας κράτησε το ενδιαφέρον. Το βίντεο με τις συμβουλές

ήταν πολύ καλό επίσης και οι συμβουλές που είχε ήταν πολύ σωστές. Εεεε τι άλλο; Οι Αποστολές νομίζω ήταν το καλύτερο κομμάτι από όλα!

-Με καλύψατε αρκετά νομίζω. Πως θεωρείτε ότι λειτούργησε αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας εμπλοκής;

-Το πρόγραμμα θυμάμαι στόχευε σε συγκεκριμένους τομείς.

-Πολύ καλά θυμάστε, στη γονεϊκή μέριμνα, στη βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες και στην επικοινωνία με τον δάσκαλο.

-Ωραία, λοιπόν (παύση) γενικά μας αποσαφήνισε τον όρο γονεϊκή εμπλοκή γενικά που είναι και αυτό πολύ σημαντικό. Ενίσχυσε τη γονεϊκή μέριμνα γιατί είχε πολύ σωστές συμβουλές για το τι να προσέξουμε σε ότι αφορά τα παιδιά μας και είδαμε στην πράξη πως πρέπει να τα διαβάζουμε και πώς να κάνουμε πράγματα μαζί τους με στόχο να μάθουν ή να κερδίσουν κάτι. Αυτό ήταν πολύ σημαντικό νομίζω. Όσον αφορά την επικοινωνία θεωρώ πως κάποια πράγματα δεν θα είχαν ειπωθεί ή δεν θα είχαν γίνει ποτέ αν δεν ήταν μέσω της τεχνολογίας.

-Τι εννοείτε με αυτό;

-Για παράδειγμα οι συμβουλές.. ναι μεν μας τις είχατε πει στη συνάντηση αλλά με το βίντεο σου μένουν και μπορείς να τις δεις ξανά και ξανά. Επίσης οι Αποστολές, έδωσαν το κίνητρο στα παιδιά και τους γονείς να περιμένουν πως και πως τις ασκήσεις, νομίζω δεν ξανάγινε αυτό.

-Άρα τι θέλετε να πείτε με αυτό;

-Πως μέσα από την τεχνολογία δίνεται η ευκαιρία για μια διαφορετική μορφή επικοινωνίας.

-Πολύ ενδιαφέρουσα άποψη. Μιας που τα λέτε τόσο ωραία προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει ακόμα.

-(γελάει) Θα ήταν ωραίο όλες οι ασκήσεις που δίνετε στα παιδιά να ήταν μέσα από το περιβάλλον και κάθε μέρα να είχε κάτι καινούριο. Θα μπορούσε επίσης να έχει κάθε μέρα ένα βίντεο με το γράμμα της ημέρας ή κάτι από το μάθημα.

-Θα είχε σίγουρα ενδιαφέρον και αυτό. Θεωρείτε δηλαδή γενικά πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον θα μπορούσε να ενισχύσει την γονεϊκή εμπλοκή;

-Ναι, αδιαμφισβήτητα. Στη δική μας περίπτωση σίγουρα τα κατάφερε και νομίζω πως σίγουρα μπορεί να δώσει ακόμα περισσότερα και έχει πολλές προοπτικές.

-Όπως;

-Σας είπα θα μπορούσε να έχει καθημερινή χρήση με ασκήσεις και να έχει μεγαλύτερη επικοινωνία μεταξύ γονέων και δασκάλων. Ίσως και φωτογραφίες των παιδιών από την τάξη ή από τις κατασκευές που κάνετε κάθε μέρα για να τις βλέπουμε και εμείς ή σχόλια πως τα πήγαν στην ανάγνωση π.χ.

-Πολύ ωραία πρόταση. Ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας.

-Εγώ ευχαριστώ και εύχομαι να το συνεχίσετε.

Γ.4.

-Είστε ικανοποιημένη από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

-Πάρα πολύ, κύριε Μ. Και σας ευχαριστούμε γενικά για όσα κάνετε για τον Η. και για τα παιδιά γενικά. Φαίνεται ότι ως νέος δάσκαλος ξέρετε πράγματα, που κάποιοι άλλοι δεν τα ξέρουν τόσο καλά. Δε θέλω να πω κάτι για τους άλλους δασκάλους...αλλά καταλάβατε...Ακόμα κι εγώ και άλλοι γονείς... εννοώ δεν ήταν το σχολείο έτσι όταν πηγαίναμε εμείς. Αυτό συζητούσαμε και προχθές με τη μαμά της Ε. Μας άρεσε πολύ, γιατί πολλές φορές δεν ξέρουμε πώς να βοηθήσουμε τα παιδιά και επειδή ξέρετε.... χρόνος δεν υπάρχει, είναι σημαντικό να είναι κάτι ευχάριστο για αυτά ώστε να μην υπάρχουν συνέχεια καβγάδες. Και για εμάς ήταν πολύ ευχάριστο. Επίσης, εμένα μου άρεσε ότι χρησιμοποιήθηκε ο υπολογιστής –να ‘ναι καλά η μεγάλη μου η κόρη- που στην αρχή με βοήθησε. Βέβαια, κατάλαβα ότι ήταν απλά ιδέα μου ότι δεν μπορούσα να τα καταφέρω.

-Πώς αξιολογείτε το εκπαιδευτικό υλικό που υπήρχε στο διαδικτυακό περιβάλλον; Δηλαδή πώς σας φάνηκε; Ήταν εύκολο, δύσκολο; Παρουσιάστηκαν κάποια προβλήματα στο να το εφαρμόσετε ή στο να το χειριστούν τα παιδιά;

-Κοιτάζτε. Θα έχετε καταλάβει ότι δεν είμαι και πολύ σχετική με αυτά. Εννοώ δεν είμαι το κατάλληλο άτομο να κρίνω.

-Ε ναι, καταλαβαίνω. Αλλά τώρα δε ζητάμε τη γνώμη ως ειδικού, αλλά τη γνώμη σας ως μαμάς του Η.

-Ως μαμά του Η... νομίζω φάνηκε και πριν.....(γελάει) ότι μου άρεσε πολύ. Και ενώ νόμιζα ότι δεν θα τα κατάφερα, τελικά ήταν πολύ εύκολο. Δηλαδή, πιο πολύ ήθελα εγώ ενθάρρυνση, παρά ο μικρός. Αυτός τα ξέρει καλύτερα από μένα...άλλη γενιά! (γελάει) Βέβαια, όπως σας είπα και πριν να 'ναι καλά η μεγάλη μου η κόρη, γιατί τις ώρες που έλειπα από το σπίτι εκείνη ήταν κοντά του. Αλλά φροντίσαμε φυσικά να βρούμε χρόνο για να κάνουμε και μαζί. Ήταν και οι γιορτές, αυτό βοήθησε. Γενικά δεν νομίζω ότι είχε δυσκολία στο να το κάνουμε, ήταν όλα πολύ εύκολα.

3) Πώς λειτούργησε το συγκεκριμένο διαδικτυακό περιβάλλον αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας εμπλοκής στα επίπεδα της:

- Γονεϊκής μέριμνας
- Βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες
- Επικοινωνία με το δάσκαλο της τάξης

-Μισό λεπτό γιατί λίγο μπερδεύτηκα.

-Ναι, ναι. Κι εγώ σας τα είπα μαζεμένα! Εννοώ αν σας βοήθησε γενικά να εμπλακείτε στις εργασίες του παιδιού, να έρθετε λίγο πιο κοντά και να επικοινωνήσετε με μένα.

-Αααα ναι! Εννοείται πως με βοήθησε. Δεν το συζητάμε. Εγώ δεν ήξερα πώς να τον βοηθήσω και πολλές φορές να πω την αλήθεια, απέφευγα να το κάνω γιατί δεν ήθελα το λίγο που με βλέπει να κάνουμε μαθήματα. Είναι και το ολόημερο.... Είχα επαναπαυθεί. Αλλά κατάλαβα δουλεύοντας ότι δεν μπορούμε να τα περιμένουμε όλα να γίνουν εκεί. Πρέπει να βοηθάμε κι εμείς, απλά δεν ξέρουμε πώς... Οπότε ήταν πολύ βοηθητικές και οι συμβουλές που μας δώσατε. Νομίζω κάποιες φορές τα πιο απλά τα ξεχνάμε εμείς οι γονείς. Δηλαδή, μέσα από αυτά που μου είπατε βλέπω και τα λάθη που έκανα στη μεγάλη μου την κόρη, όταν ήταν μικρή. Και τότε είχα και πιο πολύ χρόνο....

-Άρα μου λέτε ότι σας βοήθησε γιατί είδατε πώς να τον βοηθάτε στα μαθήματα;

-Ναι, ναι! Και αυτό, γιατί μπορούσαμε να κάνουμε επαναλήψεις και σαν παιχνίδι εκείνος να το βλέπει...αλλά βοήθησε και τη σχέση μας. Να περνάμε χρόνο μαζί, κάνοντας και κάτι σημαντικό. Γιατί εγώ νόμιζα ότι καλή μαμά είναι αυτή που πάει βόλτες με τα παιδιά κλπ. Αλλά δεν αρκεί αυτό. Ειδικά με τις Αποστολές κατάλαβα πως μπορείς μέσα από απλά πράγματα να μαθαίνεις στο παιδί. Ήταν πολύ καλές να είστε καλά που μας δείξατε πώς να μαθαίνουμε πράγματα στα παιδιά μας.

-Η σχέση σας με τον δάσκαλο;

-Με εσάς; Ε τι να πω τώρα; Σας τα είπα παραπάνω.... (γελάει). Αλλά σίγουρα μέσω αυτού βοήθησε να αισθανθούμε καλύτερα κάποιες από εμάς. Πιο άνετα. Αλλιώς είναι όταν έχεις και απορίες για κάτι συγκεκριμένο...είναι σαν να έχουν κι οι γονείς μαθήματα. Με την καλή έννοια το λέω. Ας πούμε κι εγώ, ενώ τις Δευτέρες έχω ρεπό και θα μπορούσα να έρχομαι, παλιότερα δεν το έκανα. Ενώ τώρα θέλω να περνάω όσο πιο συχνά μπορώ να συζητάμε και γι' αυτό.

-Έχετε να προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος; Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά και τους στόχους του, ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει.

-Δε νομίζω. Δεν μπορώ να σκεφτώ κάτι...ίσα ίσα που θα ήθελα να το κάνετε και για κάποιες άλλες ενότητες. Αν μπορείτε. Δεν ξέρω πόσο δύσκολο είναι, φαντάζομαι έχει πολύ κόπο.

-Ε έχει, αλλά μπορεί να το προσπαθήσω! Άρα δε σας έρχεται κάτι στο νου, κάτι που ίσως θα μπορούσα να το προσθέσω αν κάνω κάποια επόμενη ενότητα.

-Μμμμ...θα σας πω κάτι που εγώ δεν το παρατήρησα, αλλά όταν μου το είπε η Γ. άρχισα να το βλέπω. Χωρίς να θέλω να πω κάτι κακό...απλά αφού με ρωτάτε...

-Μα εννοείται. Εγώ θέλω να μου τα πείτε.

-Λοιπόν, θα μπορούσε να έχει κανένα τραγουδάκι, κανέναν ήχο παραπάνω. Κάτι τέτοιο. Θα ήταν τέλειο τότε.

-Ευχαριστώ πολύ! Έχετε δίκιο. Και πάμε στην τελευταία ερώτηση.

-Θεωρείτε πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή; Αν ναι σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις;

-Τη γονεϊκή εμπλοκή, δηλαδή να συμμετέχουμε σε όσα κάνουν τα παιδιά;... Ε βέβαια. Γιατί είναι σαν παιχνίδι και υπάρχει επιθυμία από όλους.. Θέλω να πω...φανταστείτε τι μπορεί να γίνει αν ένας γονιός έχει χρόνο και διάθεση. Ειδικά οι νέοι γονείς όταν βλέπουν και κάτι τέτοιο....πιο ...μοντέρνο ας το πω και βλέπουν και ότι ο δάσκαλος έχει όρεξη προσπαθούν πιο πολύ κι αυτοί. Έτσι νομίζω.... Δηλαδή, δεν το νομίζω. Είμαι σίγουρη!

-Ωραία!

-Ααααχ μακάρι να σας έχουμε και του χρόνου κύριε Μ. Κάνετε τόσα πολλά για τα παιδιά. Σας ευχαριστούμε και πάλι.

-Μην το συζητάτε. Εγώ σας ευχαριστώ για την υποστήριξη και για τον χρόνο σας!

Γ.5.

-Είστε ικανοποιημένη από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα;

-Θα έλεγα πως ναι...μου άρεσε βασικά που συμμετείχα σε μια τέτοια έρευνα, κυρίως γιατί κατάφερα να...συμμετέχω στη μελέτη του παιδιού μου με έναν τρόπο ευχάριστο. Νομίζω η χρήση του υπολογιστή έπαιξε ένα βασικό ρόλο.

-Πώς αξιολογείτε το εκπαιδευτικό υλικό που υπήρχε στο διαδικτυακό περιβάλλον; Δηλαδή πώς σας φάνηκε; Ήταν εύκολο, δύσκολο; Παρουσιάστηκαν κάποια προβλήματα στο να το εφαρμόσετε ή στο να το χειριστούν τα παιδιά;

-Να σας πω...εμένα μου άρεσε...κι από ότι φαίνεται πρέπει να άρεσε και στον μικρό...χαχα. Δε συνάντησα δυσκολίες, δε μου έρχεται κάποια στο νου δηλαδή τώρα που το σκέφτομαι...μου φάνηκε αρκετά εύχρηστο. Τώρα όσον αφορά τον χειρισμό από τα παιδιά, επίσης έγινε κι αυτός με σχετική ευκολία...ήταν ελάχιστη η καθοδήγηση που έδωσα εγώ στον μικρό.

-Πως θεωρείτε ότι λειτούργησε το περιβάλλον αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας εμπλοκής;

-Κοιτάζετε...εμένα προσωπικά θεωρώ ότι με βοήθησε αρκετά. Οι συμβουλές προς τους γονείς ήταν κατανοητές, ωραία δοσμένες μέσα από ένα ευχάριστο βίντεο που το είδα πολλές φορές είναι η αλήθεια...βοήθησαν να διορθώσω κάποια πράγματα ως προς τον τρόπο που βοηθούσα τον μικρό στο διάβασμα του επίσης.. Σταμάτησα να τον μαλώνω και να τον πιέζω και άρχισα να τον ενθαρρύνω πιο πολύ. Και επίσης, κάτι πολύ βασικό είναι...ότι μειώθηκε το άγχος μου κατά πολύ γιατί ένιωσα πως είχα την υποστήριξη σας.

-Θεωρείτε πως σας ενίσχυσε και στον τομέα των κατ' οίκον εργασιών;

Σχετικά με τις εργασίες για το σπίτι...θεωρώ πως λειτούργησε υποστηρικτικά δηλαδή...πώς να το πω...μισό λεπτό...Πέρα από τις φωτοτυπίες που τους δίνετε για το σπίτι, στις οποίες βοηθούσα τον μικρό πλέον με τον σωστό τρόπο, σύμφωνα με τις οδηγίες σας...χρησιμοποιήσαμε την εφαρμογή για λόγους επανάληψης. Νομίζω καταλάβατε τι θέλω να πω... επίσης πήρα ιδέες για παραπάνω πράγματα. Οι Αποστολές των Χριστουγέννων μου έδειξαν πολλά επίσης και μας άρεσαν σε όλους πάρα πολύ. Θεωρώ πως μας έδεσαν παραπάνω και μου έδειξαν πως ότι κάνω με τα παιδιά μου μπορεί να έχει ένα στόχο και να μαθαίνουν πράγματα μέσα από αυτό.

-Πολύ ωραία. Όσον αφορά την επικοινωνία μεταξύ μας, θεωρείτε πως την ενίσχυσε η πλατφόρμα;

Την επικοινωνία μεταξύ μας θεωρώ πως την ενίσχυσε η συμμετοχή μου στην έρευνα. Κατάλαβα πως νοιάζεστε και πως μπορώ να σας μιλήσω άνετα όποτε θέλω και αυτό νομίζω έχει σημασία. Τώρα μέσα από τη πλατφόρμα τι να πω; Νομίζω πως εσείς επικοινωνήσατε μαζί μας με κάποιο τρόπο, με τις συμβουλές για παράδειγμα. Στις αποστολές υπήρχε μια επικοινωνία παραπάνω αλλά όλο αυτό νομίζω μας βοήθησε στο να δημιουργήσουμε μια καλύτερη σχέση μεταξύ μας.

-Έχετε να προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος; Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά και τους στόχους του, ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει;

-Να προτείνω ε...κοιτάζετε νομίζω οι στόχοι ήταν σαφείς, δε νομίζω ότι περιμένω κάτι άλλο ως προς αυτό. Τώρα για τα χαρακτηριστικά...αν και ήταν αρκετά ευχάριστο ως περιβάλλον...νομίζω ότι θα μπορούσε να επενδυθεί ίσως με περισσότερη μουσική και ήχους γενικότερα...για παράδειγμα κάθε φορά που βρίσκει κάτι σωστό το παιδί, θα

μπορούσε να ακούγεται ένα χειροκρότημα. Έτσι έχουμε συνηθίσει από άλλες εφαρμογές δηλαδή...και φυσικά θα ήθελα αν γίνεται να επεκταθεί η εφαρμογή αυτή και στις επόμενες ενότητες...δηλαδή τώρα που το σκέφτομαι αυτό θα ήταν το ιδανικό!

-Θεωρείτε πως ένα διαδικτυακό περιβάλλον μπορεί να ενισχύσει τη γονεϊκή εμπλοκή; Αν ναι σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις;

-Αν μπορεί να την ενισχύσει....σίγουρα μπορεί. Ωστόσο, ένα περιβάλλον από μόνο του, αν ένας γονιός δεν έχει ούτως ή άλλως όρεξη...δε νομίζω ότι μπορεί να σώσει την κατάσταση. Αλλά αποτελεί κάτι σαν κίνητρο...και η όλη μελέτη με το παιδί γίνεται πιο ευχάριστα με έναν τέτοιο τρόπο... Έτσι νομίζω...

Γ.6

-Είστε ικανοποιημένη από τη συμμετοχή σας στη συγκεκριμένη έρευνα;

-Είμαι ικανοποιημένη, θεωρώ πως και εγώ και η Μ. κερδίσαμε πολλά.

-Μπορείτε να μου αναλύσετε λίγο αυτό το πολλά;

-(γελάει) Να σας το αναλύσω... Περάσαμε χρόνο μαζί κάνοντας κάτι ευχάριστο και δημιουργικό, αυτό από μόνο του είναι πολύ σημαντικό. Κάναμε επανάληψη, παίζαμε, μάθαμε πράγματα και γνωριστήκαμε λίγο παραπάνω μέσα από τις ωραίες δραστηριότητες και τις αποστολές που φτιάξατε για εμάς και σας ευχαριστούμε πολύ γι' αυτό.

-Εγώ σας ευχαριστώ για την υποστήριξη. Πώς αξιολογείται το υλικό; Σας δυσκόλεψε, είχατε προβλήματα στην εφαρμογή ή στον χειρισμό;

-Όχι, όχι δεν μας δυσκόλεψε. Ακόμα και η Μ. τη δεύτερη φορά μπορούσε και μόνη της σχεδόν να το χειριστεί. Μας άρεσε πολύ και στις δυο. Είχε ωραίες ασκήσεις για τα παιδιά και πολύτιμες συμβουλές για τους μεγάλους. Οι αποστολές των Χριστουγέννων ομολογώ πως μου άρεσε πολύ σαν ιδέα και η χρήση του διαδικτύου βοήθησε πολύ.

-Χαίρομαι που δεν σας δυσκόλεψε. Πως θεωρείτε πως λειτούργησε το συγκεκριμένο διαδικτυακό περιβάλλον αναφορικά με την ενίσχυση της γονεϊκής σας εμπλοκής στους τομείς της γονεϊκής μέριμνας, της βοήθειας με τις κατ' οίκον εργασίες και της επικοινωνίας μαζί μου;

Ωχ δύσκολη ερώτηση αυτή. (γελάει)

-Ας τα πάμε ένα ένα τότε. Χαχα. Με τη γονεϊκή μέριμνα; Θυμάστε αρχικά τι είναι;

-Ναι έχω διαβάσει μην ανησυχείτε, χαχα. Πιστεύω οι συμβουλές βοήθησαν πολύ σε αυτό το κομμάτι. Το βίντεο ήταν φανταστικό επίσης! ... Επίσης η επεξήγηση του ορισμού της γονεϊκής εμπλοκής μας έδειξε όλους τους τρόπους με τους οποίους ένας γονιός οφείλει να συμμετέχει στην εκπαίδευση των παιδιών του. Αλλά και από τις αποστολές μάθαμε πολλά για τα παιδιά και περάσαμε δημιουργικό χρόνο μαζί. Αυτά νομίζω.

-Πολύ ωραία απάντηση.

-Χαίρομαι

-Όσον αφορά τη βοήθεια με τις κατ' οίκον εργασίες; Σας βοήθησε το υλικό;

- Θεωρώ πως και οι ασκήσεις και οι Αποστολές μας έδειξαν τον τρόπο που πρέπει να βοηθάμε τα παιδιά με τις κατ' οίκον εργασίες. Ήταν παιγνιώδεις, διαδραστικές, με ωραίες εικόνες και βίντεο και μας έδειξαν πως να τα καθοδηγούμε, να τα υποστηρίζουμε και να τα επιβραβεύουμε, νομίζω αυτός ήταν και ο στόχος.

- Αυτός ήταν, έχετε δίκιο. Με την επικοινωνία;

- Νομίζω ότι η πλατφόρμα δεν την ενίσχυσε ιδιαίτερα. Είχαμε όμως την επιλογή του τηλεφώνου, του viber και της κατ' ιδίαν επικοινωνίας για να μιλήσουμε πιο άμεσα και θεωρώ πως τα αξιοποιήσαμε αυτά.

-Δηλαδή το διαδικτυακό περιβάλλον δεν τη βοήθησε θεωρείτε;

- Εννοώ πως μέσα από την πλατφόρμα, πέραν από τις Αποστολές τα Χριστούγεννα που απαντούσαμε όλοι εγώ τουλάχιστον δεν τη χρησιμοποίησα για να επικοινωνήσω μαζί σας, γιατί θεώρησα πως δεν βόλεψε και τόσο να μπαίνω στην πλατφόρμα να σας στείλω ένα μήνυμα ενώ μπορούσα να σας στείλω από το κινητό. Όμως εσείς μας δώσατε τις συμβουλές και τις πληροφορίες που αν κάποιος έλειπε από τη συνάντηση θα μπορούσε να τις δει στη πλατφόρμα.

-Κατανοητό. Έχετε να προτείνετε κάτι για τη βελτίωση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος; Εννοώ κάτι αναφορικά με τα χαρακτηριστικά ή τους στόχους του ή κάτι που εσείς θα θέλατε να περιέχει;

-Νομίζω δεν θα άλλαζα κάτι, μου άρεσε πολύ και το φόντο και οι δραστηριότητες και ήταν αρκετά διαδραστικό. Τώρα αν θα πρόσθετα κάτι θα ήταν σίγουρα να ήταν για όλη τη χρονιά! Νομίζω ότι άρεσε πολύ σε όλους και με χαρά θα το συνεχίζαμε.

-Χαίρομαι που το ακούω. Πιστεύτε δηλαδή πως ένα τέτοιο περιβάλλον θα μπορούσε να ενισχύσει την εμπλοκή σας;

-Σίγουρα ναι! Και όχι μόνο την εμπλοκή αλλά και την επίδοση των μαθητών. Πιστεύω πως όσοι συμμετείχαμε είμαστε τυχεροί γιατί μάθαμε πολλά πράγματα και εμείς οι γονείς και τα παιδιά και χτίσαμε μια καλύτερη σχέση μαζί σας. Είναι πολύ σημαντικό ο γονιός να ασχολείται με την εκπαίδευση του παιδιού του, ιδιαίτερα στις μικρές τάξεις και να έχει μια ουσιαστική επικοινωνία με το δάσκαλο. Δεν ξέρω αν θα τα είχαμε καταφέρει όλα αυτά αν δεν ήταν η συγκεκριμένη έρευνα.

- Πολύ βοηθητική νομίζω αυτή σας η απάντηση για την έρευνα! Χαχα

-Εεεε να βοηθήσω και γω κάπως, τόση δουλειά κάνατε.

-Ευχαριστώ πολύ για όλα.

-Και εγώ, αν χρειαστείτε κάτι άλλο θα είμαι στη διάθεσή σας .

Παράρτημα Ε: Απαντήσεις στις Αποστολές

ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ!!!
Ξυπτικό-αποστολές

Μπράβο καλικατζαράκια και καλικατζαρογονείς!!
τα καφέρατε περιφημα!!
κ.Μάρκος

Καλές γιορτές! με όμορφες αποστολές!

Περιμένουμε και την επόμενη αποστολή με ενθουσιασμό!

Πρέπει να ανεβάζουμε εδώ τις ασκήσεις,

Μας άρεσε πολύ η αποστολή! την κάναμε με χαρά στο τετράδιο, αλλά δεν ξέρουμε να την ανεβάσουμε! Καλές γιορτές απο τη μικρή Μαρία

ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ
16 Ιανουαρίου 2019

Όχι δεν είναι απαραίτητο να ανεβάζετε τις ασκήσεις!!
κ. Μάρκος

Όραια αποστολή
την κάναμε με πολύου όρεξη!
Καλές γιορτές!
περιμένουμε και τις υπόλοιπες!

16 έλατα
11 ταρανδάκια!
χαχα
(τα ζωγραφίσαμε στο τετράδιο)

Μικρά καλικατζαράκια
1η Αποστολή:
Δείτε την εικόνα, μετρήστε τα έλατα και τους ταρανδούς και γράψτε πόσα είναι στο πράσινο τετράδιο!!
Για τους μαγικούς ταρανδούς του Άι-Βασίλη, αφού μετρήσετε πόσοι είναι γράψτε τα ζευγαράκια του αριθμού τους!

Εμείς το ανεβάσαμε!!

ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ!!!
Καλικαντζαρο-Αποστολές

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ!!

Πολλές ευχές και από μας!
Η αποστολή ήταν τέλεια για επανάληψη στα μαθηματικά!
Πάντα με τέτοιες ωραίες και πρωτότυπες ιδέες!
Κατερίνα-Ελένη

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΜΕ ΥΓΕΙΑ, ΧΑΡΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ
Την αποστολή την κάναμε και περιμένουμε αύριο την επόμενη!
ευχαριστούμε για το χρόνο σας κύριε Μάρκο!
Οικογένεια Καραγιάννη,

Χρόνια πολλά!
Καλά Χριστούγεννα σε όλους!
Αποστολή εξετέλεσθε!

Πολλές ευχές από καρδιάς και καλά Χριστούγεννα σε μικρούς και μεγάλους!
κ.Μάρκος

Καλά χριστούγεννα
Χαρούμενα και ευτυχισμένα!
χτες μετρήσαμε τα χρήματα απο τα κάλαντα πολλές φορές!
μετράμε τέλεια μέχρι το 40 και εξοικειωθήκαμε με τα νομίσματα!! πολλές ευχές απο τον Κώστα!

Φασούλι το φασούλι..
Ο καλικαντζαρος κατάφερε να μαζέψει 50 ευρώ! τα μετρήσαμε μαζί και χάρηκε πολύ! Φτιάξαμε δεκάδες και έτσι τα μετρήσαμε! ευτυχώς δεν είχε ασντέ!! ωραία αποστολή!!!

Καλικαντζαρο-ΚΑΛΑΝΤΑ
2η Αποστολή!
Σίγουρα τα μικρά μας καλικαντζαράκια θα πουν σήμερα τα κάλαντα και θα μαζέψουν πολλά λεφτά!
Μιλήστε για τα λεφτά λοιπόν!
Μετρήστε τα μαζί!
Μετρήστε ξεχωριστά τα χαρτονομίσματα και ξεχωριστά τα κέρματα! Πόσα κέρματα των 2 ή 1 ευρώ μαζέψαν; Μαζέψαν και κέρματα μικρότερης αξίας; Εξηγήστε τους πως μετράμε τα κέρματα των λεπτών αλλά επικεντρωθείτε στα ευρώ!
κ Μάρκος

Είμαστε πλούσιοι
Η Μαρία μάζεψε πολλά λεφτά στα κάλαντα και χάρηκε πολύ!
Φώναζε πως έγινε πλούσια!
Μιλήσαμε για τα νομίσματα του ευρώ και τα μετρήσαμε μαζί!
Ήταν μια ωραία αποστολή και μάθαμε σίγουρα πολλά!

ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ!!!
Καλικαντζαρο-Αποστολές

Γλυκιά ταινία με απίστευτα μηνύματα και ερεθίσματα. Με τις ερωτήσεις σας ο Ηλίας συγκεντρώθηκε περισσότερο και πρόσεχε μη χάσει ούτε λέξη!! Έδωσε ΤΕΛΕΙΕΣ απαντήσεις και τον χάρηκα πολύ!
Μαρία-Ηλίας

Μας άρεσε πάραυτα πολύ η σηγκεκρμένη αποστολή!! Μπράβο!!
Μαρία-Μελίνα

Απίστευτο!
Δεν μπορούσα να φανταστώ πως μπορώ να δω μια ταινία με το καλικαντζαράκι μου, να την καταλάβει και να κάνουμε μια τόσο ωραία συζήτηση! Ευχαριστούμε πολύ κ. Μάρκο! Ήταν μια υπέροχη Χριστουγεννιάτικη έκπληξη!
Κατερίνα-Ελένη

3η ΑΠΟΣΤΟΛΗ!!
Δείτε το βίντεο που βρίσκεται κάτω από τις Καλικαντζαρο-Αποστολές παρά με το μπαμπά ή τη μαμά σας!! Το βίντεο διαρκεί 30 λεπτά περίπου! Η Αποστολή σας για σήμερα είναι να απαντήσετε στις ερωτήσεις που κρύβονται μέσα στο βίντεο, στον μπαμπά ή στη μαμά σας!
Καλή προβολή!!
κ.Μάρκος

Τέλειο βίντεο- Υπέροχη Αποστολή- ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ!
Μαθαίνουμε πολλά και γονείς και παιδιά με όμορφο και δημιουργικό τρόπο!
οικ. Καραγιάννη

Πολύ ωραία ταινία! μας άρεσε πολύ! Οι ερωτήσεις βοήθησαν να κάνουμε μια πολύ καλή συζήτηση!
Γιάννης-Κώστας

Χαίρομαι πολύ που σας άρεσε! Είμαι σίγουρος πως περάσατε ποιοτικό χρόνο με το καλικαντζαράκι σας και καταλάβατε πως η αντίληψη, η παρατηρητικότητα, η κατανόηση, η σκέψη και ο λόγος του έχουν βελτιωθεί αρκετά!
(κ. Γιώτα ένα πρόγραμμα χρησιμοποίησα που σταματάς το βίντεο και προσθέτεις δραστηριότητες)
κ. Μάρκος

Υπέροχη αποστολή!
Αν και η Μαρία είχε ξαναδεί την ταινία, βλέποντας την μαζί μου και σε συνδυασμό με τις ερωτήσεις που μας βάλατε (πως το κάνετε;) περάσαμε ποιοτικό χρόνο μαζί και μάθαμε πολλά η μια για την άλλη!
Ευχαριστούμε!
Γιώτα-Μαρία

4η ΑΠΟΣΤΟΛΗ!
Το κάθε καλικαντζαράκι έχει μια πλάκα πλαστελίνης στο χριστουγεννιάτικο δωράκι του, καιρός να τη χρησιμοποιήσεις! Φτιάξτε με πλαστελίνη τα γράμματα που έχουμε μάθει και γράψτε 10 λέξεις! Τις λέξεις αυτές τις αντιγράψουμε στο κόκκινο τετράδιο με κεφαλαία και πεζά γράμματα!
Καλή διακένδαση!
κ. Μάρκος

Αν και νωρίς, είπαμε να γράψουμε και μια ευχή!
οικ. Καραγιάννη

Κάνουμε και χιονάθροπο μετά τις λέξεις

Τα καταφέραμε μια χαρά!
Κατερίνα-Ελένη

Μελίνα

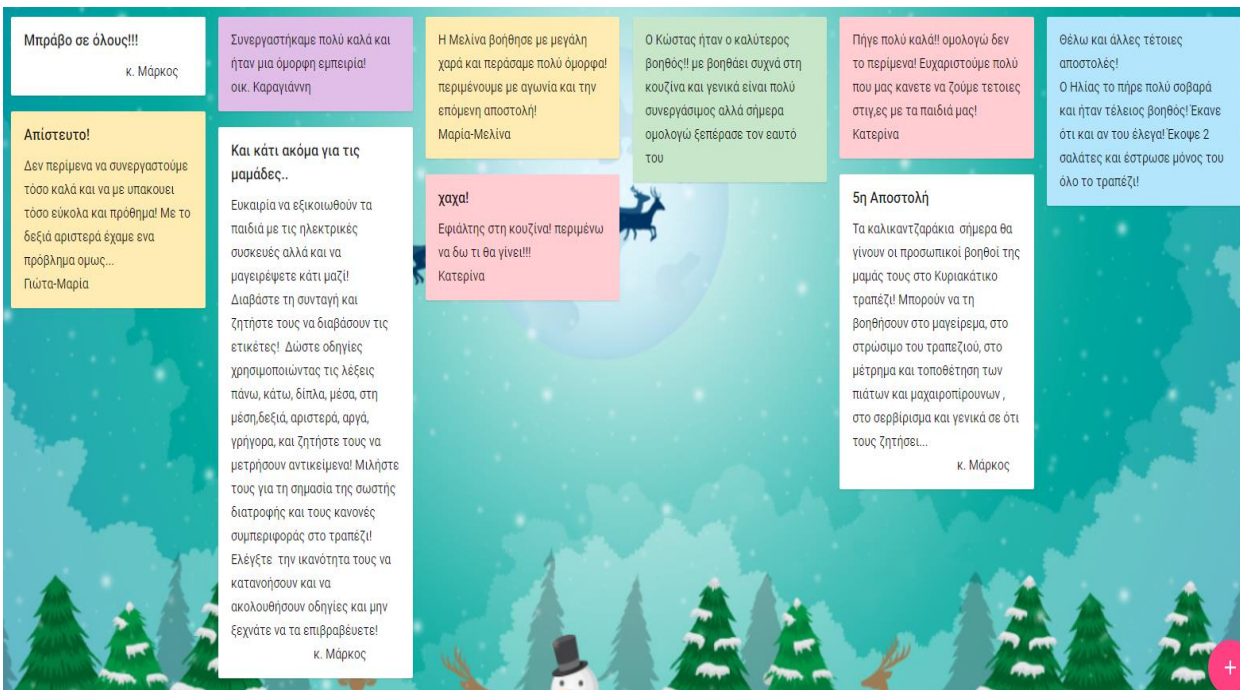
καμά	πατίνι
έλατο	έναι
πίτα	φύλα
πατάσα	ίχει
σπίτι	οράλο

Κάποιο καλικαντζαράκι, που και γω το αγαπώ, ξέχασε να γράψει τις λέξεις και με κεφαλαία γράμματα!
κ. Μάρκος

Μπράβο σε όλους!
κ.Μάρκος

Ωραία ΑΠΟΣΤΟΛΗ!
Μας άρεσε πολύ και θυμηθήκαμε και τις λέξεις και τα γράμματα που έχουμε μάθει, με διασκεδαστικό τρόπο!
Ευχαριστούμε!!
Γιάννης-Κώστας

Γράψαμε 20 λέξεις!!
Κώστας ο καλικαντζαρος!

Μπράβο σε όλους!!!
κ. Μάρκος

Συνεργαστήκαμε πολύ καλά και ήταν μια όμορφη εμπειρία!
οικ. Καραγιάννη

Η Μελίνα βοήθησε με μεγάλη χαρά και περάσαμε πολύ όμορφα! περιμένουμε με αγωνία και την επόμενη αποστολή!
Μαρία-Μελίνα

Ο Κώστας ήταν ο καλύτερος βοηθός!! με βοήθαί συχνά στη κουζίνα και γενικά είναι πολύ συνεργάσιμος αλλά σήμερα ομολογώ ξεπέρασε τον εαυτό του

Πήγε πολύ καλά!! ομολογώ δεν το περίμενα! Ευχαριστούμε πολύ που μας κανετε να ζούμε τέτοιες στιγ,ες με τα παιδιά μας!
Κατερίνα

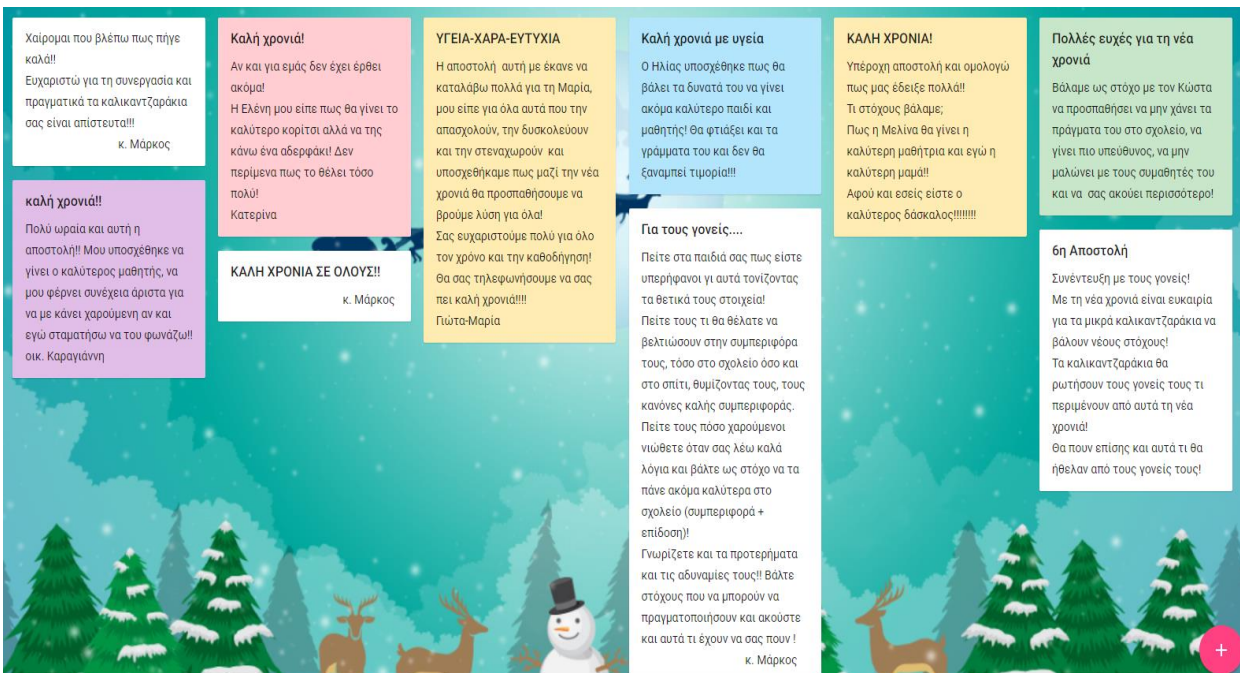
Θέλω και άλλες τέτοιες αποστολές!
Ο Ηλίας το πήρε πολύ σοβαρά και ήταν τέλειος βοηθός! Έκανε 2 σαλάτες και έστρωσε μόνος του ολο το τραπέζι!

Απίστευτο!
Δεν περίμενα να συνεργαστούμε τόσο καλά και να με υπακούει τόσο εύκολα και πρόθυμα! Με το δεξιά αριστερά έχαμε ένα πρόβλημα όμως...
Πύτα-Μαρία

Και κάτι ακόμα για τις μαμάδες..
Ευκαιρία να εξοικωθούν τα παιδιά με τις ηλεκτρικές συσκευές αλλά και να μαγειρεύετε κάτι μαζί!
Διαβάστε τη συνταγή και ζητήστε τους να διαβάσουν τις ετικέτες! Δώστε οδηγίες χρησιμοποιώντας τις λέξεις πάνω, κάτω, δίπλα, μέσα, στη μέση,δεξιά, αριστερά, αργά, γρήγορα, και ζητήστε τους να μετρήσουν αντικείμενα! Μιλήστε τους για τη σημασία της σωστής διατροφής και τους κανόνες συμπεριφοράς στο τραπέζι!
Ελέγξτε την ικανότητα τους να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν οδηγίες και μην ξεχνάτε να τα επιβραβεύετε!
κ. Μάρκος

χαχα!
Εφιάλτης στη κουζίνα! περιμένω να δω τι θα γίνει!!!
Κατερίνα

5η Αποστολή
Τα καλκαντζαράκια σήμερα θα γίνουν οι προσωπικοί βοηθοί της μαμάς τους στο Κυριακάτικο τραπέζι!! Μπορούν να τη βοηθήσουν στο μαγειρέμα, στο στρώσιμο του τραπεζιού, στο μέτρημα και τοποθέτηση των πιάτων και μαχαίρι-κουταλιών, στο σερβίρισμα και γενικά σε ότι τους ζητήσει...
κ. Μάρκος

Χαίρομαι που βλέπω πως πήγε καλά!
Ευχαριστώ για τη συνεργασία και πραγματικά τα καλκαντζαράκια σας είναι απίστευτα!!
κ. Μάρκος

καλή χρονιά!
Πολύ υαεία και αυτή η αποστολή!! Μου υποσχέθηκε να γίνει ο καλύτερος μαθήτης, να μου φέρνει συνέχεια άριστα για να με κάνει χαρούμενη αν και εγώ σταματήσω να του φωνάζω!!
οικ. Καραγιάννη

Καλή χρονιά!
Αν και για εμάς δεν έχει έρθει ακόμα!
Η Ελένη μου είπε πως θα γίνει το καλύτερο κορίτσι αλλά να της κάνω ένα οδερφακι! Δεν περίμενα πως το θέλει τόσο πολύ!
Κατερίνα

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ!!
κ. Μάρκος

ΥΓΕΙΑ-ΧΑΡΑ-ΕΥΤΥΧΙΑ
Η αποστολή αυτή με έκανε να καταλάβω πολλά για τη Μαρία, μου είπε για όλα αυτά που την απασχολούν, την δυσκολεύουν και την στεναχωρούν και υποσχέθήκαμε πως μαζί την νέα χρονιά θα προσπαθήσουμε να βρούμε λύση για όλα!
Σας ευχαριστούμε πολύ για όλο τον χρόνο και την καθοδήγηση! Θα σας τηλεφωνήσουμε να σας πει καλή χρονιά!!!!
Πύτα-Μαρία

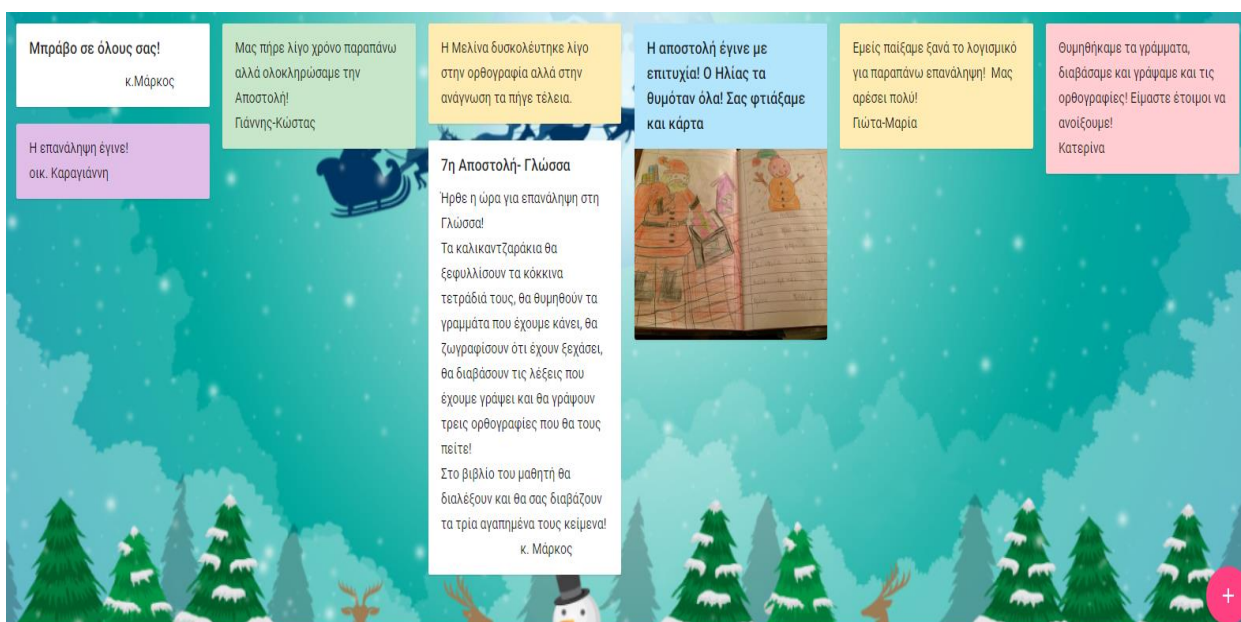
Καλή χρονιά με υγεία
Ο Ηλίας υποσχέθηκε πως θα βάλει τα δυνατά του να γίνει ακόμα καλύτερο παιδί και μαθήτης! Θα φτιάξει και τα γράμματά του και δεν θα ξαναμπει τιμωρία!!!

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ!
Υπέροχη αποστολή και ομολογώ πως μας έδωσε πολλά!!
Τι στόχους βάλκαμε;
Πως η Μελίνα θα γίνει η καλύτερη μαθήτρια και εγώ η καλύτερη μαμά!!
Αφού και εσείς είστε ο καλύτερος δάσκαλος!!!!!!!

Πολλές ευχές για τη νέα χρονιά
Βάλκαμε ως στόχο με τον Κώστα να προσπαθήσει να μην χάνει τα πράγματα του στο σχολείο, να γίνει πιο υπεύθυνος, να μην μαλώνει με τους συμμαθητές του και να σας ακούει περισσότερο!

6η Αποστολή
Συνέντευξη με τους γονείς!
Με τη νέα χρονιά είναι ευκαιρία για τα μικρά καλκαντζαράκια να βάλουν νέους στόχους!
Τα καλκαντζαράκια θα ρωτήσουν τους γονείς τους τι περιμένουν από αυτά τη νέα χρονιά!
Θα πουν επίσης και αυτά τι θα ήθελαν από τους γονείς τους!

Για τους γονείς....
Πείτε στα παιδιά σας πως είστε υπερήφανοι για αυτά τονίζοντας τα θετικά τους στοιχεία!
Πείτε τους τι θα θέλατε να βελτιώσουν στην συμπεριφορά τους, τόσο στο σχολείο όσο και στο σπίτι, θυμίζοντας τους, τους κανόνες καλής συμπεριφοράς. Πείτε τους πόσο χαρούμενοι νιώθετε όταν σας λένω καλά λόγια και βάλτε ως στόχο να τα πάνε ακόμα καλύτερα στο σχολείο (συμπεριφορά + επίδοση)!
Γνωρίζετε και τα προτερήματα και τις αδυναμίες τους!! Βάλτε στόχους που να μπορούν να πραγματοποιήσουν και ακούστε και αυτά τι έχουν να σας πουν!
κ. Μάρκος

Μπράβο σε όλους σας!
κ.Μάρκος

Η επανάληψη έγινε!
οικ. Καραγιάννη

Μας πήρε λίγο χρόνο παραπάνω αλλά ολοκληρώσαμε την Αποστολή!
Πάννης-Κώστας

Η Μελίνα δυσκολεύτηκε λίγο στην ορθογραφία αλλά στην ανάγνωση τα πήγε τέλεια.

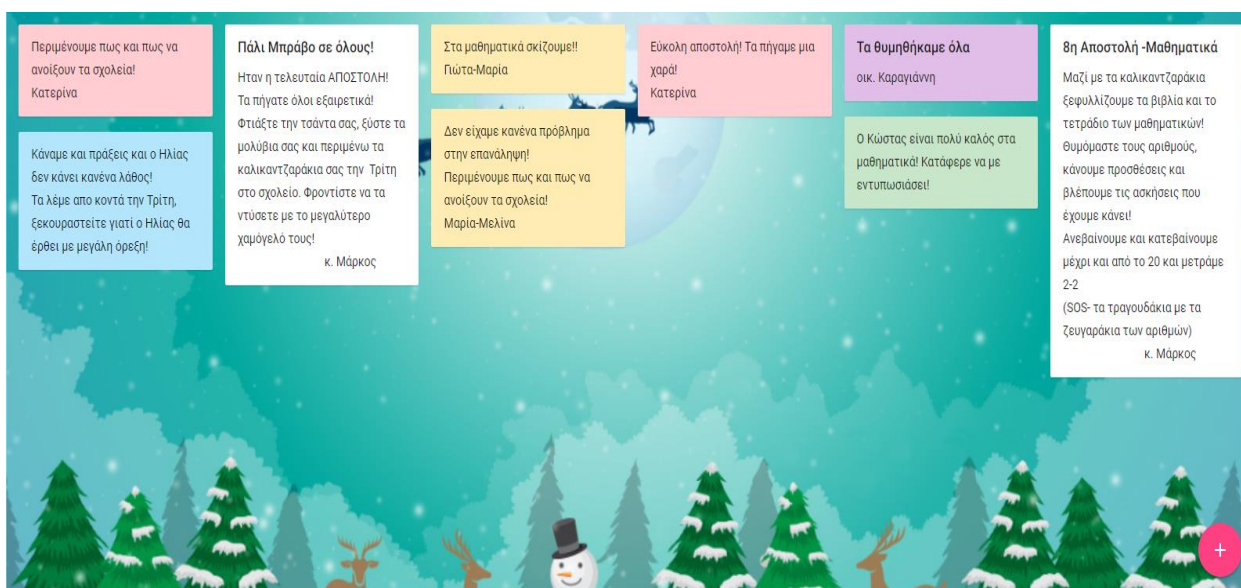
7η Αποστολή- Γλώσσα
Ήρθε η ώρα για επανάληψη στη Γλώσσα!
Τα καλικαντζαράκια θα ξεφυλλίσουν τα κόκκινα τετράδιά τους, θα θυμηθούν τα γράμματα που έχουμε κάνει, θα ζωγραφίσουν ότι έχουν ξεχάσει, θα διαβάσουν τις λέξεις που έχουμε γράψει και θα γράψουν τρεις ορθογραφίες που θα τους πείτε!
Στο βιβλίο του μαθητή θα διαλέξουν και θα σας διαβάζουν τα τρία αγαπημένα τους κείμενα!
κ. Μάρκος

Η αποστολή έγινε με επιτυχία! Ο Ηλίας τα θυμόταν όλα! Σας φτιάξαμε και κάρτα

Εμείς παίξαμε ξανά το λογαμικό για παραπάνω επανάληψη! Μας αρέσει πολύ!
Πώτα-Μαρία

Θυμηθήκαμε τα γράμματα, διαβάσαμε και γράψαμε και τις ορθογραφίες! Είμαστε έτοιμοι να ανοίξουμε!
Κατερίνα

Περιμένουμε πως και πως να ανοίξουν τα σχολεία!
Κατερίνα

Πάλι Μπράβο σε όλους!
Ήταν η τελευταία ΑΠΟΣΤΟΛΗ!
Τα πήγατε όλοι εξαιρετικά!
Φτιάξατε την τσάντα σας, ξύσατε τα καλικαντζαράκια σας την Τρίτη στο σχολείο. Φροντίστε να τα ντύσετε με το μεγαλύτερο χαμόγελό τους!
κ. Μάρκος

Στα μαθηματικά ακίζουμε!!
Πώτα-Μαρία

Δεν είχαμε κανένα πρόβλημα στην επανάληψη!
Περιμένουμε πως και πως να ανοίξουν τα σχολεία!
Μαρία-Μελίνα

Εύκολη αποστολή! Τα πήγαμε με χαρά!
Κατερίνα

Τα θυμηθήκαμε όλα
οικ. Καραγιάννη

Ο Κώστας είναι πολύ καλός στα μαθηματικά! Κατάφερε να με εντυπωσιάσει!

8η Αποστολή -Μαθηματικά
Μαζί με τα καλικαντζαράκια ξεφυλλίζουμε τα βιβλία και το τετράδιο των μαθηματικών!
Θυμόμαστε τους αριθμούς, κάνουμε προσθέσεις και βλέπουμε τις ασκήσεις που έχουμε κάνει!
Ανεβαίνουμε και κατεβαίνουμε μέχρι και από το 20 και μετράμε 2-2
(SOS- τα τραγουδάκι με τα ζευγαράκια των αριθμών)
κ. Μάρκος

Υπέθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.